

PEDAGÓGIAI PROGRAM

BÁNFALVY ÁGI SZÍNÉSZKÉPZŐ
SZAKGIMNÁZIUM ÉS ALAPFOKÚ
MŰVÉSZETI ISKOLA

2020.

Tartalom

Tartalom	2
Preambulum	4
Nevelési program	5
1. Nevelési alapelvünk:	5
2. A nevelő-oktató munka célkitűzései, feladatai, eszközei és eljárásai	6
3. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	8
Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok a szakközépiskolánkban.....	9
4. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	10
Minden pedagógusunk kötelessége, hogy segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat.....	10
Tehetséggondozó tevékenység szakközépiskolánkban	11
Ifjúságvédelem	11
Szociális ellátási lehetőségek, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	12
Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek	13
Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	14
5. A pedagógus, a tanuló és a szülő iskolai együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	15
6. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	16
7. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	17
8. Egészség-, és környezetnevelési program	18
Egészségnevelési program	18
Környezetnevelési program:	20
I. Helyi tanterv, általános keretek	24
1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai.....	24
2. A képzés struktúrája	25
3. A nevelő-oktató munka ellenőrzési rendszere	25
4. A pedagógiai munka belső ellenőrzése	25
5. A nevelő-oktató munka mérési rendszere	26
5.1 A szakgimnázium képzésének értékelése	27
5.2 Érettségire épülő szakképzés	27
6. A képzés szervezésének feltételei, eszközei.....	27
6.1 Személyi feltételek	27
6.2 Tárgyi feltételek	28
7. A tanulók felvételének feltételei a szakképzésbe	29

8.	Osztály és csoportrendszer	30
9.	Kötelező és szabadon választható tanórai foglalkozások meghatározásának elve 30	
10.	Tanórán kívüli tevékenységek.....	30
11.	A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei, az eljárás rendje.....	31
12.	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	32
13.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei..	32
14.	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	32
15.	A tanulók fizikai állapotának mérési módszerei	38
II.	Szakmai program.....	39
III.	Rendelkezések a program érvényességéről, felülvizsgálatáról és módosításáról, illetve nyilvánosságra hozatalának és elhelyezésének módjáról	39
IV.	Legitimációs záradékok.....	41

Az iskola alapítása, szervezeti sajátosságai

Preambulum

Az iskola hivatalos elnevezése:

Bánfalvy Ági Színészképző Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Az iskola alapító okiratának, nyilvántartásba vételi száma: 10219

az engedély kiállítója: Fővárosi Bíróság

Az iskola székhelye: 1146 Budapest, Cházár András u. 10.

Az iskola vezetője, a pedagógiai programbenyújtója: Kis Béla igazgató

Az iskola fenntartója: Színészképző Stúdió Alapítvány

Az iskola OM száma: 201065

Az iskola típusa: művészeti szakgimnázium és alapfokú művészeti oktatás

Az intézmény tevékenységei:

Alaptevékenység: iskolai rendszerű nappali és esti szakképzés és vizsgáztatás
iskolai rendszerű felnőttoktatás

Kiegészítő tevékenység: iskolai rendszeren kívüli szakképzés, továbbképzés

Az iskola beiskolázási körzete: országos

Az intézmény jogállása önálló jogi személy
részben önállóan gazdálkodó szervezet

**Az iskola iskolarendszerű
oktatásban résztvevő tanulóinak száma:**

nappali rendszerű elméleti és gyakorlati oktatásban:	70 fő
esti munkarend szerinti elméleti és gyakorlati oktatásban	30 fő

Törvényességi felügyelet:

Az intézmény felett a szakmai felügyeletet a Fenntartó gyakorolja.

Az intézmény fenntartója felett a törvényességi felügyeletet a Budapest Főváros Kormányhivatala látja el.

Az intézmény képviselőjére jogosult

az intézmény igazgatója, valamint az általa megbízott intézményi dolgozó.

Nevelési program

Iskolánk sajátossága, hogy többcélú intézményként alap- és középfokú művészetoktatási feladatokat is ellát a színművészeti ágban:

- az alapfokú művészetoktatás területén a színművészet–bábművészeti ág színjáték tanszakán,
- középfokon
- **Az alábbi, a 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendeletben meghatározott Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések a 2020-21 tanévben kifutó rendszerben kezdődően.**

OKJ szám	Szakképesítés	ÉVFOLYAM	Évfolyam jelölése	Munkarend
54 212 03	GYAKORLATOS SZÍNÉSZ Színházi és filmszínész szakmairány	2	1/13, 2/14	nappali, esti,

Felmenő rendszerben a 2020. szeptember 1-gyel induló szakgimnáziumi képzések esetén

A	B	C	D	E	F	G	I	J
Magyar Képesítési Képzési terület	0215	07	Szakképesítés		Tanulmányi terület	Iskolai rendszerű képzési idő (év)	A képzés munkarendje	Digitális Kompetencia Keretrendszer szint
			megnevezése	szakirányai				
4	0215	07	Színész II.	Színházi- és filmszínész	Művészet	2 év	N, E	4
5	0215	07	Színész I.	Színházi- és filmszínész	Művészet	1 év	N, E	5

Célunk, hogy az alapfokú művészetoktatásban résztvevő tanulóink szakmai képzéssel koronázhassák meg tanulmányaikat, illetve a szakképzésben építünk az alapfokú művészetoktatásban végzett nevelő-oktató tevékenységünkre, biztosítva a más intézményekből, illetve intézményekbe való átjárás lehetőségét is.

1. Nevelési alapelvünk:

- **tolerancia kialakítása, gyakorlása**
- **nemzeti identitás, adott esetben kisebbségi identitás**

Nevelési célkitűzéseink megvalósításához két fő csatorna illetve közeg áll rendelkezésünkre. Az egyik az osztályfőnöki tevékenység, amely a tanulókkal – szükség esetén és a nagykorú tanulóval történő egyeztetés után a szülővel, gondviselővel – való napi kapcsolattartásra,

sokrétű szabadidős-kulturális tevékenységre és egyfajta mentori szolgáltatásra is kiterjed. A mi iskolánkba járó tanulók életkoruknál fogva már nem „nevelhetőek” hagyományos, tekintélyelvű, iskolás módszerekkel. Ugyanakkor személyiségük még sokszor kiforratlan, küzdenek a fiatal felnőtteket érintő számos gonddal és veszéllyel (párválasztás, gyermek-szülő kapcsolat átértékelődése, pályaválasztás, egzisztencia-teremtés, szenvedélybetegségek stb.) Az osztályfőnökre, mint az egy-egy fiatal számára egyénileg is hozzáférhető segítő, tanácsadó, közvetítő, orientáló mentorra óriási szükség van, és erre különös hangsúlyt fektetünk az osztályfőnök kiválasztásánál.

A másik olyan szféra, ahol nevelési célkitűzéseink nem csak közvetve, a tananyag és tanítási órák révén valósulhatnak meg, hanem közvetlenül is a szabadidős tevékenységek részeként.

2. A nevelő-oktató munka célkitűzései, feladatai, eszközei és eljárásai

Célok és feladatok, eszközök és eljárások szakközépiskolánknál

Köztudott, hogy a szakképzés általános képző funkciója korlátozott, alapfeladatát tekintve a szakképző intézmények, iskolák, ezért fontos meghatározni azokat az alapvető szakmai-pedagógiai elveket, értékeket, amelyeket a tantestület, a fenntartó, az iskola-használók egyaránt az intézmény legfontosabb pedagógiai céljának tartanak.

Az érettségihez kötött szakképzésünk feladata azoknak a potenciálisan munkanélküliségre „ítélt” fiataloknak nyújtani továbblépési lehetőséget, akik a középiskola elvégzése után nem tudtak vagy nem akartak tovább tanulni, és szakmai végzettség híján csak nagyon kevés esélyük maradt arra, hogy a munkaerőpiac keresett szereplőivé váljanak. Számukra olyan ismereteket kínálunk, melyek révén nagyságrendi előrelépést várhatnak munkába állási esélyeiket illetően.

Az alapfokú művészetoktatás

olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a művészeti terület azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a színművészeti-bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

Az iskolában folyó nevelőmunka alapelveit a demokratikus társadalmi viszonyok elfogadásának mindennapi gyakorlata, az önálló gondolkodásra és alkotásra nevelés, az egészséges életmód kialakítása és a kiemelt esztétikai nevelés határozza meg.

Az előképző és az alapfokú szakaszokban (alapfok 1-6. évfolyamán):

Célok

- a színművészet iránt érdeklődő tanulók személyiségének fejlesztése a dráma- és színjáték eszközeivel;
- alapvető színházi ismeretek közvetítése élményszerű formában;
- a művészetek befogadására nevelés;

- esztétikai nevelés, ízlésformálás;
- az önkifejezés lehetőségének biztosítása,
- az önértékelés képességének kialakítása, fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak eredményeik felismerésére és azokat más tevékenységükben is hasznosítani tudják.
- a drámajáték-oktatás módszertani fejlesztése.

Feladatok:

- képességek, készségek fejlesztése (kiemelten: érzékelés, megfigyelés, koncentráció, alkotóképesség, problémamegoldás, kommunikáció, empátia, együttműködés, önértékelés);
- az egyéni képességekhez igazodó oktatás;
- változatos dramatikus tevékenységformák biztosítása;
- a befogadás élményében részesíteni a tanulót (a színházművészet és a társzművészetek területén egyaránt);
- a pedagógiai műhelymunka támogatása.

Eszközök:

- tanórákba beépített készség- és képességfejlesztő gyakorlatok;
- hatékony tanulási módok alkalmazása (kooperatív tanulás, játékos tanulás, cselekvő tanulás stb.);
- differenciált feladatokon keresztül dramatikus technikák megismerése és széleskörű alkalmazása;
- táborokban a tanév során alkalmazott munkaformák további begyakorlása, illetve a dráma eszközeivel a világról és önmagunkról alkotott ismereteinknek további bővítése (pl.: meghatározott téma, vagy életkori, szociális stb. probléma köré csoportosítva);
- színház-, kiállítás- és hangverseny látogatások;
- színházi előadások megtekintése videofelvételről;
- a pedagógiai kísérletező tevékenység lehetőségének biztosítása, bemutatóórák, szakmai fórumok szervezése, pályázati lehetőségek követése.

A továbbképző szakaszban (7-10. évfolyamon)

Célok:

- a színházművészet iránt érdeklődő, tehetséges tanulók fejlesztése;
- a színházról alkotott ismeretek bővítése élményszerű formában;
- a színházművészet, mint művészi kommunikációs formának a megtapasztaltatása;
- az önkifejezés lehetőségének biztosítása;
- az önértékelés képességének kialakítása, fejlesztése, annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját képességeik felismerésére, és azokat színházi tanulmányaik során alkalmazni tudják;
- a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket a színházművészetben is alkalmazni tudják.
- a színházművészet-oktatás módszertani fejlesztése.

Feladatok:

- készség- és képességfejlesztés, tehetséggondozás (kiemelten: alkotás, kifejezés, kommunikáció, koncentráció, együttműködés, önértékelés);
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek, a színjáték kulturális tradícióinak a megismertetése;
- a tanulók színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítése.
- az alkotás élményében részesíteni a tanulót;
- a befogadás élményében részesíteni a tanulót;
- a pedagógiai műhelymunka támogatása.

Eszközök:

- tanórákba beépített készség- és képességfejlesztő gyakorlatok;
- hatékony tanulási módok alkalmazása (kooperatív tanulás, játékos tanulás, cselekvő tanulás stb.);
- differenciálás (gyorsítás, mélyítés, versenyeztetés, felkészítés szakirányú továbbtanulásra, alkotótáborok szervezése stb.)
- differenciált feladatokon keresztül színházi konvenciók széleskörű alkalmazása;
- a tanórákon a közösen végzett munka folyamatos egyeztetése, értékelése a színházi szókészlet felhasználásával;
- élő és felvett színházi előadások megtekintése, elemzése a színház fogalmi szókészletének felhasználásával;
- előadások létrehozása, bemutatása;
- a pedagógiai kísérletező tevékenység lehetőségének biztosítása, bemutatóórák, szakmai fórumok szervezése, pályázati lehetőségek követése.

Az egyes tantárgyak cél- és feladatrendszerét az alapfokú művészetoktatás helyi tanterve tartalmazza.

3. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Iskolánkban a tanítási blokkokat összekötő szabadidős tevékenység a pedagógiai program szerves részét képezi, átszövi a tanulók iskolai életét. A szabadidős foglalkozásokon teremtett lehetőségek segítik a társas kapcsolatokat, az együttélés valamint a sokszínű és egészséges életmód kialakítását.

A közösségi lét, közösségi szemlélet kialakítása és működése több szinten valósul meg minden ember életében, így az oktatási-nevelési intézményekben is ezeknek a szinteknek megfelelően kell a szükséges célokat kitűzni.

A család, mint alapvető kisközösség meghatározó szerepet játszik életünkben. Ugyanakkor a ma iskolába járó diákok között sajnos évről-évre nő azoknak a száma, akik egyszülős családból származnak, elvált szülők gyermekeiként küzdenek az ebből származó hátrányokkal, nehézségekkel.

Az iskolai létből fakadóan nagyon fontos az osztályközösség kialakítása, az azonos szakmacsoportba járó diákok együvé tartozásának, a közös érdeklődésből származó közösségvállalásnak az erősítése is.

Az iskola közösség összetartó erejét éreznie kell minden ide járó tanulónak, ezt megfelelő programokkal, hangulatépítéssel kívánjuk elérni.

A fentiekben felsorolt közösségfejlesztéssel kapcsolatos elvek az iskolánkban folyó összes képzési területen és irányban érvényesülnek.

Az alapfokú művészetoktatás területén

Kiemelt feladataink:

- az önismeret, az önértékelés képességének fejlesztése;
- Az alkotókészség fejlesztése;
- a társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása, a kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása;
- Az érdeklődés felkeltése a kultúra, a társadalmi jelenségek és problémák iránt;
- igény kialakítása a közösségi tevékenységekre.

A fejlesztés eszközei:

- önismereti, együttműködési, kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok a tantárgyak (drámajáték, színjáték, beszédgyakorlatok, mozgásgyakorlatok) tananyagába és követelményeibe beépítve;
- produkciók létrehozása (vizsgák, versenyek, fesztiválok, iskolai ünnepek);
- színház- és múzeumlátogatások
- iskolai és iskolán kívüli kulturális rendezvényeken való szereplés, illetve részvétel motiválása (amennyiben a tevékenység hozzájárul a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi követelmények teljesítéséhez).

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok a szakközépiskolánkban

Az iskola szakképzésének tantárgyai már önmagukban kiváló lehetőséget nyújtanak a közösségi szemlélet erősítésére.

Az iskolai szintű ünnepélyek, nemzeti ünnepeink méltó megünneplése, a karácsonyi ünnepségek, a diáknap a szakiskolába járó tanulók számára lehetőséget ad arra, hogy az iskola többi diákjával és minden oktatójával megismerkedjenek, az ünnepélyek előkészítésében, a műsor és a dekoráció elkészítésében tevékenyen részt vegyenek és együttműködjenek az iskola többi diákjával.

A tananyag feldolgozása a legtöbb tantárgy esetében részben csoportmunkában, projectek formájában történik, ahol az együttműködés sikere, feltétele a sikeres érdemjegyek. Ez pedig csak egymás megismerése, elfogadása, valamint hatékony kommunikáció révén valósulhat meg. Miután a legheterogénebb korcsoport, az osztályfőnöknek fontos szerep jut az egyéni kapcsolattartásban. Mászt jelent a családi életre nevelés egy 16 éves, és egy 30 éves ember számára.

Az alapfokú művészetoktatás és a művészeti szakképzés területén egyaránt

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A közösségben kialakuló normák, deklarált vagy látens szabályok, elvárások közös célt, értékrendet és biztonságot adnak az egyénnek. Egy közösség ereje sokszorosa lehet az egyéni teljesítmények összességének, a jó munkamegosztás még fokozhatja hatékonyságát. Segíti az egyént a döntésekben és a felelősségvállalást is könnyíti.

Nevelő-oktató tevékenységünkben törekszünk az alap- és középfok összehangolására a fentebb megfogalmazott célok, feladatok, eszközök stb. szerint. Ennek szellemében a két intézménytípus diákjait egyazon közösség részeként értelmezzük, célunk, hogy mindinkább betekintést nyerhessenek egymás életébe, minél több közös tevékenységben való részvétellel motiváljuk együttműködésüket.

A közösségfejlesztés területén kiemelt feladataink:

- iskolai tanulói közösségek megszervezése;
- a tanulói közösségek tevékenységének megszervezése, összehangolása;
- a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása;
- a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése.

A fejlesztés eszközei:

- iskolai produkciók létrehozása, iskolai és iskolán kívüli bemutatási lehetőségek szervezése;
- az éves munkatervben meghatározott ünnepek, megemlékezések szervezése egy-egy osztály által;
- iskolai hagyományok kialakítása, folytatása (ballagás, diáknap, fesztiválok, versenyek, alkotótáborok);
- szakmai klubok létrehozásának kezdeményezése, támogatása (film, színház, kritikusok, találkozások művészekkel stb.);
- szakmai kirándulások szervezése.

A tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanuló a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

Iskolánk szerepe a közösségfejlesztésben nem korlátozódik az iskolán belüli feladatokra, hanem biztosítja a diák és társadalom közötti kapcsolatot is a fent megfogalmazott keretek között .

4. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- és a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Fontos feladatunknak tekintjük, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzunk, szükség szerint együttműködjünk a nevelést, oktatást segítő szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítsük.

Minden pedagógusunk kötelessége, hogy segítse a a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat

Tehetséggondozó tevékenység szakközépiskolánkban

Szakközépiskolánkban az óraszám lehetőséget biztosít a diákjának arra, hogy igényeiknek, képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelő tantárgyat válasszanak. Ezt a megoldást választottuk arra, hogy az egyes tanulócsoportok az általuk kiválasztott tantárgyak tananyagát emelt óraszámban sajátíthassák el.

Tehetséggondozó tevékenység az alapfokú művészetoktatás területén

A tehetségfejlesztés módjai:

- gyorsítás (több évfolyam anyagát rövidebb idő alatt teljesítik)
- gazdagítás és elmélyítés (a tehetséges tanulók minél nagyobb önállóságot, alkotó jellegű feladatot kapnak)
- tehetséggondozó foglalkozások
- kis létszámú csoportfoglalkozások
- a tehetségfejlesztés eszközei:
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felkészítés versenyekre, fesztiválokra
- versenyek, fesztiválok szervezése
- tehetséggondozó táborok szervezése
- felkészítés szakirányú továbbtanulásra;
- kiemelkedő tanulóinkat munkájuk során gyakran bevonják a „felnőtt” színházak saját produkcióikba, így egy igényes szakmai környezetben, gyorsabban és mélyebb tudást képesek szerezni;
- az egyes produkciók művészeti és szervezési feladatait és felelősségét megosztják velük tanáraik.

Ifjúságvédelem

Az ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység iskolánkban – az adatvédelmi törvényt, a személyiségi jogokat szem előtt tartva – sok összetevős csapatmunka.

Munkánk alapelve a prevenció: az iskola ifjúságvédelmi munkán keresztül a tanulók problémáinak minél korábbi felismerése és kezelése.

Ez elsősorban és túlnyomórészt az osztályfőnökök közreműködésével, sokrétű tevékenységük révén valósul meg. Feladatunknak tekintjük elsődlegesen a segítségnyújtást pedagógiai és pszichopedagógiai módszerekkel.

Az ifjúságvédelem biztosításért felelős személy: **az iskolaigazgató.**

Feladata, hogy gondoskodjék az ifjúságvédelmi munkához szükséges feltételekről, biztosítsa az ehhez szükséges tárgyi, személyi és szervezeti feltételeket.

Intézkedésének területe: külső szakelőadók meghívása a fiatalokat veszélyeztető kérdések feldolgozására.

Szociális ellátási lehetőségek, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Megpróbáljuk a – szinte mindig szociálisan hátrányos helyzetből kiinduló, vagy azzal párosuló – kedvezőtlen helyzetű tanulóinkkal történő foglalkozásokat lebonyolítani, a szükséges mentális segítséget megadni.

Természetesen tudatában vagyunk annak, hogy a lelki, neveléssel összefüggő segítségen túl anyagi támogatás is szükséges bizonyos esetekben.

Ezért a következő területeken és az alábbi formában szeretnénk könnyebbé tenni a bizonyítottan rászoruló (ld. közoktatási törvényben meghatározottak szerinti hátrányos helyzetű) tanulóink számára az iskola elvégzését, illetve a későbbi társadalmi beilleszkedést:

- ösztöndíjak kiírása (ez az elért tanulmányi eredménytől is függ),
- a regisztrációs díj, illetve az eszközökhöz történő éves hozzájárulás (ruhák, kellékek, fellépések) elengedése, vagy százalékosan kevesebb térítés befizettetése,
- ingyenes táboroztatás és fellépési lehetőség.

A hátrányos helyzet legtöbbször együtt jár valamilyen fejlődési vagy személyiségzavarral.

Ezért legtöbb esetben a tanulási képességeket vizsgáló bizottság szakvéleménye már jelzi a problémát, és az elvégzendő feladatot. Ennek megfelelően alakítjuk ki a gyerekekkel való foglalkozás lépéseit.

Az ő számukra fejlesztettük ki integrációs programunkat, biztosítva számukra a következőket:

- Életvezetési tanácsadás és támogatás
- Didaktogén ártalmak feloldása
- Multikulturális nevelés keretein belül a másság elfogadását segítő programok

Diákönkormányzat működésének segítése, az önállóságra nevelő, de a fokozatosság elvének figyelembevételével nemzeti, nemzetiségi hovatartozás, identitás tudat kialakítása, erősítése

- Eszköz jellegű kompetenciák fejlesztése
- A tanulók motiváltságának növelése.
- Szociális kompetenciák fejlesztése
- Kulturális programok ingyenes hozzáférhetőségének biztosítása – benne: múzeumlátogatás, színházlátogatás, kiállítás megtekintése helyben, a Dunántúli régióban, Budapesten (utaztatás, belépőjegy vásárlása, kirándulás esetén étkezés biztosítása), kortárssegítő tanulói fejlesztés.

Teljesítést szolgáló folyamat:

Pl. Családi életre nevelés, önértékelésre nevelés, testi higiénés kultúra kialakítása.

A különböző adottságú, képességű, helyzetű tanulók egy meghatározott szinten lényegileg egységes kimenethez való eljuttatása.

Hátránykompenzáló, felzárkóztató tanórán kívüli tevékenykedés tanulószobai keretek között, kis létszámú tanulócsoporthoz, melyekben a differenciált egyéni foglalkozást is megoldja a pedagógus.

Több interaktív eszköz felhasználása az oktató-nevelő munka során. (pl. elektronikus médiumok alkalmazása, használatukra megtanítani a tanulót, igényt ébreszteni az önálló használatra).

Tanulástechnikák kialakítása, átalakítása egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében.

Személyiség és közösségfejlesztés a tanórán és a tanórán kívüli tevékenységeinkben – speciális mozgásterápián való részvétel.

A pedagógus egyéni fejlődési naplót vezet, mely egy egyéni fejlesztési tervre épül.

Teljesítés indikátorai:

- Az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók számának alakulása.
- Az intézményből, a tankötelezettségi kor határa előtt kikerülők száma.
- Informatika szaktanterem kihasználtsága.
- Osztályközösség formálódása.
- A tanítási órán kívüli tevékenységekben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Az egyéni tanulási technika alkalmazása révén a tanuló tanórai teljesítménye.

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Vállalt szakmai feladat:

A három terület (sajátos nevelési igényű, illetve hátrányos helyzetű tanulókkal, illetve magatartási nehézségekkel küzdő gyerekekkel kapcsolatos teendők) külön-külön is kezelhetőek, de valójában egymásból következő problémát jelent a pedagógus és a tanuló számára. Valamennyi mögött az elmagányosodás, a figyelem és odafigyelés iránti vágy, a kamaszkorra – de sokszor a fiatal felnőttkorra is – oly jellemző helykeresés a jellemző. Ezért feladatunknak tekintjük, hogy a segítő patrónus-tanárokkal való sok-sok beszélgetés során oldódjon ez a hiány.

Kiemelt szakmai feladatok:

- Délutáni egyéni felzárkóztató foglalkozások.
- Segítő beszélgetések az osztályfőnökkel.
- Alapismeret hiány korrekciója a tanulásból kieső tanulók számára. (betegség, családi ok, stb. eredetű igazolatlan és/vagy igazolt hiányzás)
- Modell-formálás, szociális készségek, kompetenciák megszerzésének előmozdítása.
- Problémamegoldó gondolkodás kialakításának elősegítése.
- Kapcsolatteremtő és kommunikációs képességfejlesztés kiscsoportos foglalkozások során.

Teljesítést szolgáló folyamat

A tantestület a rendszeres nevelési értekezleteken megbeszéli az aktuális magatartási, beilleszkedési és tanulási problémákat.

Az osztályfőnökök egyéni beszélgetések formájában feltérképezik e problémák okát, majd egyénre kidolgozott terv alapján a probléma természetéből adódó módon kezelik a helyzetet. (családlátogatás, gyermekjóléti szolgálattól segítség, stb.)

A tanulók számára, beilleszkedési magatartási problémáik megélésére, feldolgozására, kezelésére drámajátékos foglalkozásokat tartunk. A szerepjátékok segítik őket abban, hogy rá tudjanak nézni, fel tudják ismerni azokat a magatartásmintákat, amelyeket dramatizálnak, és képessé tesszük őket arra, hogy a dramatizáción túllépve megfelelő mintát alakítsanak ki önmaguk számára.

A nevelési tanácsadó szakértőjének véleménye, javaslata alapján a tanuló tanulási nehézségeinek mértékét figyelembe véve az osztályfőnök javaslatot tesz a szaktanároknak a tanórai tanulás megszervezésére.

A lemaradásokat felzárkóztató foglalkozások keretében pótolják a tanulók.

Teljesítés indikátorai:

- Egyéni hiányzási statisztika alakulása
- A tanórai aktivitás növekedése
- Érdemjegyek javulása
- Sikertelenségből fakadó iskolakerülések csökkenése
- Sikertelenségből fakadó lemorzsolódások csökkenése
- Ismeretszerzésre való motiváció növekedése
- Önnevelés iránti igény növekedése
- Osztályközösség formálódása
- Társas kapcsolatok változásai

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Iskolánkban a differenciált foglalkoztatásnak az osztályok heterogén összetétele miatt az átlagosnál jóval nagyobb szerepe van.

Mivel intézményünkben fogadjuk azokat a tanulókat is, akik a tanulásban le, illetve elmaradtak, ezért rájuk nézvést fő feladatunk a felzárkóztatás.

Ez nálunk az alapkészségek fejlesztését jelenti. A számolási, a helyesírási, a verbális képességek, készségek és a viselkedéskultúra terén komoly hátrányokat kell behozniuk tanulóinknak.

Fontos feladatunknak tartjuk a tanulási nehézségek leküzdését, *a tanulás tanítását.*

Több tanulónál komoly motivációra van szükség, hogy a választott iskolát eredményesen befejezzék. Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a rendelkezésünkre álló valamennyi

eszközzel segítsük tanulóinkat, hiszen tudatában vagyunk annak, hogy a mi tanulóink elsősorban arra támaszkodhatnak, amit szaktanáraiktól az iskolában elsajátítanak.

Igyekszünk lehetőséget adni arra, hogy a gyengébb képességű, vagy más okból tanulási kudarcnak kitett tanulók is lehetőséget kapjanak arra, hogy felzárkózzanak társaikhoz és legalább az elfogadható szintet teljesítsék.

Ennek érdekében:

- Felméréseket végzünk a következő területeken: olvasási készség, szövegértés, általános műveltség, mozgáskultúra. A lemaradóknak külön felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk.
- Amennyiben úgy ítéljük meg, hogy a tanuló valamilyen okból év közben lemarad tanulmányaiban a társaitól, vagy segítséget kér tanulmányaihoz korrepetálásra irányítjuk.
- Az igyekezetük ellenére lemaradó tanulóknak tanulás módszertani segítséget adunk, hiszen meg kell tanulniuk azt, hogy miképpen fejleszthetik önmagukat, miként emeljék ki a lényegét, mivel edzhetik figyelmüket, hogyan használják a könyvtárat, az elektronikus eszközöket.
- Fontos szerepe van az osztályfőnöknek, aki időben felhívja a figyelmet a gondokra.
- Valamely tantárgyból az év végén javítóvizsgára kötelezett tanuló a javítóvizsga letételéhez segítségül a szaktanártól megkapja a vizsga követelményeit, és a kijelölt gyakorló feladatokat.

5. A pedagógus, a tanuló és a szülő iskolai együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

Tekintettel arra, hogy iskolánk tanulói nagykorú, fiatal felnőttek, ezért iskolánkban szülői közösség nem működik. Ennek ellenére a tanulók beleegyezésével, rajtuk keresztül az iskola megkeresi a szülőket minden olyan esetben, ami a szülőket érdekelheti (pl. vizsgaelőadások, bemutatók).

Az iskola kezdeményezi a tanulónál a szülő bevonását minden olyan esetben, amikor a tanuló továbbhaladása veszélybe kerül, és a tanulóval folytatott megbeszélések eredménytelenek.

Alapfokú művészetoktatás területén

A tanulókkal kapcsolatos feladatok:

- diákönkormányzat elősegítése, fejlesztése;
- évente egy alkalommal diákközgyűlés szervezése az aktuális feladatokról.

A szülőkkel kapcsolatos feladatok:

- évente 2 szülői értekezlet, 2 fogadóóra lehetőségének biztosítása, de a főtárgy tanár bármikor összehívhat szülői értekezletet a szülők vagy a pedagógusok kérésére, illetve ha úgy ítéli meg, hogy szükséges;
- személyes találkozás, megbeszélés (szülői értekezleten kívül);
- levelezés, értesítő, telefon;
- szülők meghívása vizsgákra, bemutatókra, iskolai rendezvényekre;
- szülői munkaközösség létrehozásának elősegítése;
- tájékoztatás az iskola nevelési–oktatási programjáról;
- az iskola éves programjának bemutatása a szülőknek (szülői értekezleten);

6. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Az intézmény tanulói a törvény adta lehetőségekhez mérten részt vesznek az iskola döntéseinek folyamatában. Ezt a diákkörök és a diákönkormányzat keretei között tehetik meg. Az intézményben diákkörök és diákönkormányzat működhet. Diákkör létrehozását minimum 15 fő tanuló kezdeményezheti. Az iskolában csak tantárgyi, kulturális, sport, szakmai diákkörök alakíthatók.

A Diákönkormányzat évenkénti döntése alapján részt vesz az iskolai programok szervezésében, tervezésében, önálló programokat szervezhet.

A Diákönkormányzat tanévenként egy tanítás nélküli munkanap programjáról dönt, melyről a nevelőtestület az éves program elfogadásakor nyilvánít véleményt.

Az iskolai döntéshozatali folyamatban a Diákönkormányzat véleményét minden esetben ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- ifjúsági célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- házirend elfogadása előtt.

A tanulók nagyobb közössége – a tanulói létszám minimum 25% - a – véleményt formálhat az őket érintő kérdésben. Amennyiben egy adott ügy minimum ezt a tanuló létszámot érinti, ki kell kérni a Diákönkormányzat véleményét a döntés előtt.

A véleményeket, észrevételeket minden esetben a Diákönkormányzat juttatja el az iskolavezetésnek, írott formában a Diákönkormányzat vezetőjének aláírásával.

7. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- az elméleti és gyakorlati órákra való felkészülés,
- a tanulók írásbeli feladatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- részvétel a különbözeti-, felvételi, osztályozó és szakmai vizsgák lebonyolításában,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- kérdező-, javítótanári feladatok ellátása a szakmai vizsgákon,
- részvétel az iskolai kulturális, és egyéb programok szervezésében,
- osztályfőnöki, és diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- részvétel a tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezésében,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, szakmai vizsgával kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

8. Egészség-, és környezetnevelési program

Egészségnevelési program

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota, melyet az egyén a társadalom és önmaga aktív részvételével állandóan alakít.

Az egészség kiteljesedéséhez szükség van arra, hogy:

- az egyén társadalmilag integrálódjék (család, iskola, munkahely, egyéb közösségek);
- a változó terheléshez alkalmazkodni tudjon; önállóságát képes legyen megőrizni;
- meg tudja teremteni az összhangot a biogenetikai, testi, lelki és társadalmi lehetőségei között.

A fentiekből is kitűnik, hogy az egészségfejlesztés folyamatában milyen jelentős szerep hárul az oktatási intézmények különböző szintjeire. A család mellett (napjainkban egyre inkább a család helyett is) nekünk, tanároknak kell mintát adnunk az egészséget meghatározó tényezők figyelemmel kísérésére, viselkedési modellként kell állnunk egészségtudatos gondolkodásunkkal és cselekvéseinkkel.

A gyerekek és a fiatalok sok időt töltenek az iskolában, így érdemi hatást gyakorolhatunk a személyiségfejlődésükre, mely későbbi életmódjukat, szokásaikat nagyban befolyásolhatja.

Az intézmény azonban nem csupán a megfogalmazott oktatási-nevelési programjával hat a diákjaira, de emberi viszonyaival, tárgyi környezetével is. Éppen ezért az egészségnevelési program megvalósításáért az iskola minden dolgozója felelős, együttes munkájuk, odafigyelésük ad lehetőséget az elsődleges megelőzésre, a betegség megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére.

Az egészségnevelés fontosabb célterületei:

Mindannyiunk felelőssége tehát, hogyan mutatunk példát az alább területeken:

- személyi higiéné;
- a lelki egyensúly megteremtése és megőrzése;
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése;
- a szabadidő aktív eltöltése;
- az egészséges táplálkozás;
- az egészséges és biztonságos környezet;
- a harmonikus párkapcsolat és családi élet;
- családtervezési módszerek

Az egészségnevelési feladatok iskolai felelősei és felelősségi körük

Az egészségnevelésben kiemelt szerepet tulajdonítunk az osztályfőnökök munkájának.

- mentálhigiénés szakemberrel való kapcsolatfelvétel lehetősége, ami segítséget nyújt:
  - a tanulók és a kollegák mentálhigiénéjének karbantartásában;
  - életvezetési problémák megoldásában;
  - iskolai konfliktushelyzetek kezelésében;

- ifjúságvédelmi felelős, akinek feladata:
  - a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók kiszűrése, gondozása;
  - szenvedélybetegségek kialakulása elleni preventív előadások, egyéb foglalkozások szervezése;
  - kommunikációs és konfliktuskezelő foglalkozások;
  - szexuális kultúra, AIDS-prevenció;

- iskolaorvos és védőnő, akiknek feladata:
  - osztályvizsgálat
  - a testi és lelki fejlődés felmérése;
  - az érzékszervek vizsgálata;
  - az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok, melyek részét képezik a másodlagos megelőzésnek;
  - a felmerülő témák megbeszélése, kiemelten: a serdülőkori változások havi vérzés, higiéné – egészséges életmód, szenvedélyek, szexualitás, fogamzásgátlás lehetőségei, a nemi úton terjedő nemi betegségek, az önvizsgálatok fontossága, technikája;
  - igény szerinti, egyénre szabott gondozás, esetkövetés;
  - szükség esetén elsősegélynyújtás;

- diákönkormányzatot segítő pedagógus (a diákéletet színesítő tanulói kezdeményezések közvetítése, tanórán kívüli programok lebonyolításában való részvétel);

Mivel diákjaink számára mindannyian modellt válhatunk, kollégáink ez irányú továbbképzését is támogatjuk.

A testnevelés és a sport célja, hogy az iskola nevelő-oktató munkájának szerves részeként a

A diákoknak lehetőségük van arra, hogy szabadon döntsenek arról, milyen mozgástevékenységet végezhetnek a mindennapokban.

Kiemelt jelentőségű - iskolánk profiljából adódóan - a kreativitást igénylő, mozgás-, és tánckultúrát fejlesztő, zenés, táncos sporttevékenység.

Környezetnevelési program:

A környezeti nevelés szinterei az iskolában

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben, tanórán:

Az órákon (elsősorban a dráma és színháztörténet, esztétika, művelődéstörténet, jelmez és díszlettörténet, beszédtechnika foglalkozásokon) hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő történeti és környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Egyre nagyobb teret kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások az iskola életében. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink komoly elméleti ismereteket szerezzenek, hiszen így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk, így élményszerűvé válik a tanítás.

Azt sem szabad elfelejteni, hogy rosszul artikulált, v. trágár beszéd, az illetlen és „slamos” fellépés, öltözködés önmagukban is komoly „környezetszennyezést” jelentenek. Iskolánknak pont e területeken, a kulturált megjelenés, beszéd és viselkedés terén lehet kiemelkedő – egyén és személyiségformáló – szerepe!

Alapelvek, célok, jövőkép a környezeti nevelésben

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiak fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait kell körüljárjunk, megvilágítanunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség.

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését;
- a rendszerszemléletet;
- a globális összefüggések megértését; az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód;
- szintetizálás és analízis;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;
- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, médiahasználat;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez a törekvés az élet minden színterén tapasztalható. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását. A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Ennek érdekében a tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk.

Tartalmi és szervezési feladatok

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy egységes képet alakítsunk ki a diákjainkat körülvevő világról.

Ezek:

- tanulmányi kirándulások;
- pályázatok, újságkészítés, kiállítás-rendezés,;
- „látogatás”: múzeum, állatkert, botanikus kert, nemzeti park, valamint szeméttelép, hulladékégető, szennyvíztisztító stb.;
- versenyek, versenyfelkészítő szakkörök,
- az iskolai környezet otthonosabbá tétele
- helyi akciók, versenyek szervezése és lebonyolítása a környezetvédelmi napok, alkalmával.

Módszerek és eszközök

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani.

Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan továbbképzést szervezünk, amelyen bemutatják az interaktív lehetőségeket.

- kooperatív (együtműködő) tanulási technikák;
- modellezés;
- riportmódszer;
- projektmódszer;
- kreatív tevékenység;
- közösségépítés.

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat.

A hátrányos helyzet legtöbbször együtt jár valamilyen fejlődési vagy személyiségzavarral. Ezért legtöbb esetben a tanulási képességeket vizsgáló bizottság szakvéleménye már jelzi a problémát, és az elvégzendő feladatot. Ennek megfelelően alakítjuk ki a gyerekekkel való foglalkozás lépéseit.

Az ő számukra fejlesztettük ki integrációs programunkat, biztosítva számukra a következőket:

- Életvezetési tanácsadás és támogatás
- Didaktogén ártalmak feloldása
- Multikulturális nevelés keretein belül a másság elfogadását segítő programok (pl. Patronáló tanárok kíséretében roma és nem roma diákjaink részvétele roma ünnepen, mozaik csoportok kialakítása egy-egy feladat megoldására)
- Diákönkormányzat működésének segítése, az önállóságra nevelő, de a fokozatosság elvének figyelembevételével
- Nemzeti, nemzetiségi hovatartozás, identitás tudat kialakítása, erősítése
- Eszköz jellegű kompetenciák fejlesztése
- A tanulók motiváltságának növelése.
- Szociális kompetenciák fejlesztése
- Kulturális programok ingyenes hozzáférhetőségének.

Teljesítést szolgáló folyamat:

- Pl. Családi életre nevelés, önértékelésre nevelés, testi higiénés kultúra kialakítása.
- A különböző adottságú, képességű, helyzetű tanulók egy meghatározott szinten lényegileg egységes kimenethez való eljuttatása.
- Hátránykompenzáló, felzárkóztató tanórán kívüli tevékenykedés tanulószobai keretek között, kis létszámú tanulócsoportokban, melyekben a differenciált egyéni foglalkozást is megoldja a pedagógus.

- Több interaktív eszköz felhasználása az oktató-nevelő munka során. (pl. elektronikus médiumok alkalmazása, használatukra megtanítani a tanulót, igényt ébreszteni az önálló használatra.
- Tanulástechnikák kialakítása, átalakítása egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében.
- Személyiség és közösségfejlesztés a tanórán és a tanórán kívüli tevékenységeinkben – speciális mozgásterápián való részvétel.
- A pedagógus egyéni fejlődési naplót vezet, mely egy egyéni fejlesztési tervre épül.

Teljesítés indikátorai:

- Az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók számának alakulása.
- Az intézményből, a tankötelezettségi kor határa előtt kikerülők száma.
- Informatika szaktanterem kihasználtsága.
- Osztályközösség formálódása.
- A tanítási órán kívüli tevékenységekben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Az egyéni tanulási technika alkalmazása révén a tanuló tanórai teljesítménye.

I. Helyi tanterv, általános keretek

Általános irányelvek a szakképzés megszervezéséhez

A fenntartó neve: **Színészképző Stúdió Alapítvány**

A fenntartó székhelye: 1143 Budapest, Mogyoródi út 4.

Az intézmény neve: **Bánfalvy Ági Színészképző Szakgimnáziuma és Alapfokú Művészetoktatási Iskola**

Az intézmény székhelye: 1146 Budapest, Cházár András u. 10.

1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai

A Színészképző Stúdió Alapítvány a Bánfalvy Ági Színészképző Szakgimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Iskola – mint közoktatási intézmény – alapítója, működtetője és fenntartója a szakmai ismeretek széleskörű elsajátításával, a színészképzés feltételrendszerének javításával segíti a színészi hivatásra felkészítést. Az egyéni képességek kibontakoztatásának elősegítésével támogatást nyújt a színvonalas színművészképzés megvalósításához, a színészi hivatásra való felkészüléséhez.

A képzés célja, feladata, olyan ismeretek átadása, amelyek alkalmazásával a növendékek alkalmassá válnak előadói feladatok ellátására, színházi- és filmszerepek színvonalas megformálására.

2020. szeptember 1-től **kifutó rendszerben** nappali és esti munkarendben **a 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendeletben meghatározott Országos Képzési Jegyzékben szereplő alábbi szakképesítést folytatjuk a 14. évfolyamon.**

OKJ szám	Szakképesítés	ÉVFOLYAM	Évfolyam jelölése	Munkarend
54 212 03	GYAKORLATOS SZÍNÉSZ Színházi és filmszínész szakmairány	2	1/13, 2/14	nappali, esti,

Felmenő rendszerben a 2020. szeptember 1-gyel induló szakgimnáziumi képzés

A	B	C	D	E	F	G	I	J
Magyar Képesítési Képzési terület		Sorszám	Szakképesítés		Tanulmányi terület	Iskolai rendszerű képzési idő (év)	A képzés munka- rendje	Digitális Kompe- tencia Keret- rendszer szint
			megnevezése	szakirányai				
4	0215	07	Színész II.	Színházi- és filmszínész	Művészet	2 év	N, E	4
5	0215	07	Színész I.	Színházi- és filmszínész	Művészet	1 év	N, E	5

2. A képzés struktúrája

Az intézmény típusa: szakgimnáziumi oktatás – kizárólag szakképzési évfolyamokkal

A képzési idő: 2+1 tanév

3. A nevelő-oktató munka ellenőrzési rendszere

A számonkérés formái

A tényekre épülő értékelés feltételezi a rendszeres és változatos számonkérést. A számonkérés formáit illetően tantárgyanként érdemi különbségek lehetnek. A szóbeli és írásbeli számonkérés aránya igazodik a belső vizsgák, a szakvizsgák és a felvételi vizsga formáihoz. Ugyanakkor a rendszeres szóbeli számonkérés alap követelmény.

Az összefüggő (szummatív) számonkérés mellett érdemi szerepet kap az elemző (diagnosztikai) és formáló (formatív) számonkérés és értékelés.

A tanuló minősítése, osztályozása

A tanulók osztályozása a hagyományos 5 fokozatú skálával történik. A pedagógus a tanuló teljesítményét év közben érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősíti. Az év végi osztályzatot a tanár az egész évi érdemjegyek alapján határozza meg. Az átlagszámításnál súlyozottan szerepelnek a nagydolgozatok érdemjegyei (két felelet jegyet érnek) és a belső vizsgák érdemjegyei. A tanuló javára a szaktanár figyelembe veheti az órai aktivitást, továbbá a fejlődési tendenciát.

A szaktanár figyelembe veszi az értékelésnél a tanórán kívüli szaktantárgyi tevékenységet.

4. A pedagógiai munka belső ellenőrzése

A tanári munka ellenőrzése mindig az ellenőrzött fél tudatával történhet.

Ellenőrzésre jogosult személyek:

- az igazgató az iskolai élet bármely területén
- a vezetőtanár a szaktantárgyával összefüggő területen a szaktanári munka mellett
- az osztályfőnök az osztály életével kapcsolatos pedagógiai tevékenység területén

Rendszeresen ellenőrzi a késéseket, a hiányzásokat, az osztályzatok beírását, a haladási napló vezetését.

Az ellenőrzés módja:

- a tanórák, tanórán kívüli foglalkozások látogatása
- az írásos dokumentumok vizsgálata
- a tanulói munkák vizsgálata
- a szervezett tanulói és szülői vélemények megismerése
- beszámoltatás szóban és írásban

A tapasztalatok értékelése

Az ellenőrzés tapasztalatait az ellenőrzést végző, vagy esetenként az igazgató a pedagógusokkal egyénileg beszéli meg.

Az általánosítható tapasztalatokat a további feladatok egyidejű meghatározásával tantestületi értekezleten az igazgató összegzi és értékeli.

5. A nevelő-oktató munka mérési rendszere

A mérési rendszer célkitűzése

- folyamatos, rendszeres tanulásra készítés
- szembesítés az elvégzett munka mennyiségével, minőségével és értékével
- a megszerzett tudás elismerése, jutalmazása
- önismeret, önértékelési képesség kialakítása, a személyiség fejlesztése
- pályaaorientáció

A mérési rendszer alapelvei

- kiszámítható, az érintettek által ismert, elfogadható legyen
- a szaktanár a tanév elején közli a minimális követelményeket, a számonkérés formáit, körülményeit, a félévi, év végi minősítés szempontjait
- nyílt, őszinte, nyilvános, ugyanakkor emberséges, tapintatos
- a szaktanár az érdemjegyeket közli a tanulóval, lehetőséget ad a kijavított írásbeli dolgozatok megtekintésére, a tanulók félévi, év végi értékelését az osztály nyilvánossága előtt végzi
- nevelő hatású, adjon ösztönzést a tanulás folytatására, mutassa meg a továbbfejlődés lehetőségét, módját

Az osztályozás nem pusztán ítélezés, minősítés, hanem a tanár és a diák kölcsönös tiszteleten alapuló, tartalmas munkakapcsolatának, a pedagógiai folyamatnak szerves része.

5.1 A szakgimnázium képzésének értékelése

A tanulók értékelés, az elsajátított ismeretek mérése, a későbbi szakmai vizsga sikeres megtétele érdekében az iskola belső vizsgákat szervez. Ez jelentős motivációs erővel bír, rendszerező félév-, és tanév végi ismétlésre készítet, valamint alkalmas a vizsgaszituáció tanulására, kipróbálására.

A belső vizsga célja, hogy a vizsgára való felkészülés érdekében a műveltségi területek meghatározó tantárgyai kellő mértékben kerüljenek elsajátításra. A belső vizsgákon elért eredmény érdemjegye együtt értelmezendő a félév során elért többi jeggyel. A vizsga tantárgyaként változó módon írásban vagy szóban történik. Az írásban történő beszámoló tantárgytól függően teszt, vagy önálló dolgozat. A vizsgák időpontja a tanítási szakasz utolsó hete. Ez a hét a vizsgahét, melynek során minden nap legfeljebb egy tantárgyból szóbeli, egy tantárgyból írásbeli vizsga szervezhető meg.

Szorgalom címén a tanulók munkához való viszonyát értékeljük.

A magatartás megítélésénél a tanulónak az emberhez (társaihoz, pedagógusokhoz, szülőkhöz és más felnőttekhez) és tárgyakhoz (iskolaépületekhez, taneszközökhöz, berendezésekhez, környezetükhöz) való viszonyát értjük.

5.2 Érettségire épülő szakképzés

A tanulási teljesítmény értékelése az oktatás egész folyamatán végighúzódik.

Értékelési szempontok:

- az elméleti órákon átadott ismeretanyag befogadási szintje
- az átadott ismeretanyag önálló feldolgozásának képessége
- az átadott ismeretanyag alkalmazásának szintje

Értékelési módszerek:

- befogadás szintje: feleletválasztós ill. egyéb teszt, kérdőív, feleletek, írásbeli és szóbeli beszámolók
- feldolgozási képesség: a szakirodalom megadott szempontok szerinti értelmezése, feldolgozása, anyaggyűjtés önálló projekthez alkalmazási módszerek: esszé típusú házi dolgozat készítése megadott témából

6. A képzés szervezésének feltételei, eszközei

6.1 Személyi feltételek

Az iskola élén – a Köznevelési törvényben foglalt feltételeknek megfelelő, az előírt felsőfokú iskolai végzettséggel, valamint vezetői gyakorlattal rendelkező - **igazgató** áll.

Az igazgatót a Munka Törvénykönyve szerint a fenntartó pályázat kiírása nélkül, 5 év (határozott) időtartamra nevezi ki. A vezetői megbízás írásban történik, és annak lejáta előtt meghosszabbítható.

Az igazgató munkáját egy **iskolatitkár** segíti.

Az iskola, a Köznevelési törvény 3. sz. mellékletébe megfogalmazott követelményeknek minden tekintetben megfelelő oktatókat foglalkoztat, **ebből**:

- **1 fő igazgató**
- **5 fő főállású tanár**

Egyéb alkalmazottak száma:

- **1 fő iskolatitkár**
- **0.5 fő rendszergazda**

A szakmai tantárgyak oktatását szakirányú felsőfokú végzettségű, az adott képzési forma sajátos igényeinek megfelelő tudással rendelkező, a szakmában gyakorlattal bíró **szakemberek** látják el – megbízással vagy vállalkozási szerződéses jogviszonyban.

A **takarítást**, csakúgy, mint az egyéb technikai feladatokat – **portaszolgálat, karbantartás stb.** – a székhelyet bérebeadó biztosítja.

6.2 Tárgyi feltételek

A Magyar Állam tulajdonát képezi az Eötvös Loránd Tudományegyetem rendelkezésére bocsátott, vagyonkezelésében álló ingatlan. Az épületben működő Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium feletti fenntartói jogokat az ELTE gyakorolja.

A fenntartó jogosult az épület egyes részeinek további bérebeadására.

E felhatalmazás szerint a Bérebeadótól (használatba adó) a Színészképző Stúdió Alapítvány (továbbiakban: Fenntartó) a 2013. május hó 24. napján kelt, határozatlan idejű, ISK/526/1/2013. sz. Bérelti Szerződésben foglaltak alapján a szakközépiskola nevelési-oktatási feladatainak ellátása céljából a szerződésben és az annak mellékleteként szereplő Eszközjegyzékben megjelölt termeket, berendezéseket és nagy értékű ingóságokat bérlő.

Tárgyi (technikai) eszközök

Az iskola a következő tulajdonában lévő tárgyi eszközökkel rendelkezik:

- 1 db magnetofon
- Oktatási segédeszközök (1-1 db cd- és dvd lejátszó, 1 db video lejátszó)
- 1 db televízió
- 1 db videokamera
- 1 db szintetizátor
- 1 cs smink készlet
- munka- és tűzvédelmi eszközök
- Színpadi, filmes kellékek
- Színházteremmé alakítható tornaterem (bérlemény)
- tanterem
- Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
- Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok
- Színpadi, filmes jelmez, maszkok

7. A tanulók felvételének feltételei a szakképzésbe

▪ A képzési folyamat jellemzői

A Bánfalvy Ági Színészképző Szakgimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Iskola alapfokú művészetoktatást és érettségi utáni szakképzést folytató intézmény. A szakképzésben képzési alapelvünk, hogy felnőtt fiatalokat tanítunk nem pedig tantárgyakat.

Képzésünk alapja a szakképesítéssel nem, de középiskolai érettségi bizonyítvánnyal már rendelkező fiatalok **nappali, és esti középszintű színészképzése**.

A képzési folyamatnak biztosítania kell, hogy az alaptárgyakban viszonylag rövid idő alatt megközelítően azonos szintre jussanak a tanulók, hiszen a szűkebb értelemben vett szakmai tudásanyag csak erre a közös alapra építhető fel.

Az adott szakmában általánosan alapozó tárgyak ismeretanyagának elsajátítása/elsajátíttatása nagy munkát igényel tanulóktól és tanártól egyaránt. A szakmai képzés során nem biztosítható az alapozó tárgyakra az az óraszám, ami lehetővé tenné az ismereteknek a foglalkozások keretében történő megtanulását. Emiatt szükség van a tanulók egyéni tanulására.

Meghirdetett szakmák

Az alapító okiratban szereplő Gyakorlatos színész emelt szintű szakképesítést folytatjuk kifutó rendszerben és a **2020-21-es tanévtől kezdve a Színész II. szakképesítést indítjuk felmenő rendszerben. A Gyakorlatos színész bizonyítvánnyal rendelkező tanulóink választhatják a Színész I 1 éves ráépülést.** Évfolyamonként és munkarendenként 1 osztályt indítunk.

Célok

- A szakmai képzés gyakorlatorientált, közvetlenül is használható ismereteket nyújtson. A képzési program kialakítása során, az általános követelményeken túl figyelembe vettük a leendő munkahelyek szakmai szempontjait is.
- A kurzus végén minden tanuló a jogszabályok előírásának megfelelő szakmai vizsgát tegyen, a vonatkozó szakmai – és vizsgakövetelményeknek megfelelően.

Gyakorlati képzés

- A gyakorlati képzés feltételeit a fenntartó biztosítja, akinek a teljes infrastruktúra rendelkezésére áll.
- Az összefüggő szakmai gyakorlatot együttműködési megállapodás vagy tanulószerveződés formájában végezhetik el tanulóink.

A **szaktárgyak tartalmát** és az **elsajátíttatásukra fordítható javasolt időkereteket** a központi program tartalmazza. Az iskola ezeket az előírányzatokat tekinti a képzések alapjának.

Az **időkeretek** tekintetében arra törekedtünk, hogy szakképesítés megszerzésére felkészítő oktatás eredményességét garantáló időtartam minimumát határozzuk meg.

Felvételi feltételek

A Bánfalvy Ági Szakgimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Iskola nappali iskolai rendszerű szakképzésének tanulója lehet minden olyan magyar állampolgár, aki

- az adott szakképesítés képzési programjában előírt iskolai előképzettséggel valamint
- aki legalább 18, de az adott évben nem tölti be a 22. életévét.
- aki megfelel az előírt felvételi vizsga követelményeinek

Az esti tagozaton nincs életkori megkötés.

A FELVÉTELI VIZSGA a jelentkezők tanári kar előtti meghallgatásából áll.

MINIMÁLIS KÖVETELMÉNYEK:

A követelményeket a mindenkorai felvételi tájékoztatók tartalmazzák.

8. Osztály és csoportrendszer

A Bánfalvy Ági Szakgimnázium jónak és követhetőnek tartja a hagyományosnak tekinthető **osztálykeret** rendszert. A rendelkezésére álló tárgyi és technikai feltételek figyelembevételével évfolyamonként egy osztály zavartalan munkavégzését tudja biztosítani.

9. Kötelező és szabadon választható tanórai foglalkozások meghatározásának elve

A kötelező tárgyak körének kijelölése a szakképesítésért felelős miniszter által kiadott szakmai és vizsgakövetelményeken, illetve a központi szakmai programokon, kerettanterveken alapul.

A szabadon választható kötelező tantárgyak kiválasztása az alábbi szempontok szerint történik:

- egészítse ki, bővítse, mélyítse el, esetenként specializálja a szakmai tantárgyak keretében tanult anyagot,
- egy adott szakmai kört érintően mutasson túl a képzés keretein; motiváljon és nyisson utat a továbbtanuláshoz, második szakképesítés megszerzéséhez.

A szabadon választható kötelező tantárgyak megfelelő kombinációjában mindkét funkció kielégítően működhet.

10. Tanórán kívüli tevékenységek

Az Intézmény központilag is kíván tanórán kívüli tevékenységeket szervezni, mellyel azt kívánja elérni, hogy e tevékenységek keretében:

- a diákok a hivatalos tanítási anyagon kívül és azt kiegészítve megismerkedjenek más szakmai felfogásokkal vagy az egyes szakmacsoportok aktuálisan legfontosabb problémáival, a szakmában „dúló” vitákkal és egyéb időszerű szakmai kérdésekkel /fórumok, vitaestek, részvétel országos vagy regionális szakmai eseményeken/;

- „öntevékeny” keretekben fejlődjenek és formálódjanak a tanulók együttműködési, problémamegoldó és döntési készségei, társas életben való jártassága, közösségi attitűdjei /klubok szervezése a tanulók igényei alapján/.

Az ilyen típusú fenti tevékenységek esetén az iskola csak a kezdeményező, az ötletek megvalósításának segítője, esetenként egyes programok finanszírozója lehet.

11. A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei, az eljárás rendje

A Bánfalvy Ági Szakgimnázium egyes évfolyamain a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges tankönyveket, kötelező tanulói taneszközöket a szakmai munkaközösségek, illetve ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. Elvárás, hogy a nevelő-oktató munka során a pedagógusok elsősorban olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet stb.) használjanak a tananyag feldolgozásához, amelyeket az oktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított (ha van ilyen).

A taneszköz-használatot a következő eljárás szabályozza:

- A pedagógia program alapján (alapelvek, pedagógia folyamat, működési rendszer, helyi tanterv) készülnek a tantárgyi programok.
- A különböző programoknak eltérő a tankönyv, taneszköz igénye. Vannak olyan tantárgyak, amelyek tankönyv nélkül, olyanok, amik évente több tankönyvvel és olyanok is, amelyek egy tankönyvvel működnek.
- A hagyományos taneszközök (könyv, példatár, munkafüzet, térkép stb.) mellett a helyileg kifejlesztett más típusú információhordozók létrehozását is támogatjuk (videó anyag, CD-DVD, számítógépes hagyományos szoftver), melyek kiválasztása, finanszírozása a hagyományos eszközökhöz hasonlóan történik.
- A tantárgyi programok alapján a szaktanárok határozzák meg a szükséges taneszközöket.
- A helyben készült jegyzeteket lektoráltatni kell.
- A taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- A taneszközök használatában az állandóságra kell törekedni.
- A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján évente meghatároz.

A tanulmányi segédletek és taneszközök körének meghatározását a szakmai programok csak vázlatosan tartalmazzák. Ennek indoka az, hogy a felhasználható irodalmak jegyzéke, és a különböző szemléltető és demonstrációs anyagok köre folytonosan változik; állandóan jelennek meg új szakkönyvek, publikációk és ígéretesen sokasodnak a korszerű technikai bázisra tervezett információhordozók.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a tanulók kötelessége.

Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva nyomtatott taneszközt szerezzen be, melyeket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatnak.

A tankönyvek beszerzése során a 2001. évi XXXVII. tv. 8. § rendelkezései az irányadóak.

12. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az adott szakma képzési követelményeiben meghatározott követelményeket (beleértve a szakmai gyakorlati követelményeket) az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év/félév közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el, és minden tantárgyból legalább az „elégéses” év/félév végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a tanév/félév végén bármelyik tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, a következő tanévet/félévet megelőző augusztus/április hónapban javítóvizsgát tehet.

13. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei

Az iskola a következő értékelési alapelveket vallja magáénak:

- a tanulók képzésében részt vevő valamennyi oktatóra kiterjedő értékelési rendszer működtetése, illetve következetes alkalmazása,
- az osztályozásban a hagyományos 5 fokozatú skála alkalmazása az egyes fokozatokhoz rendelt világos és átlátható követelményekkel.
- az iskolai írásbeli beszámoltatások korlátainak következetes érvényesítése,
- a tanulók otthoni felkészüléséhez előírt feladatok elveinek és korlátainak következetes érvényesítése

A féléves tanulmányi szakaszokat elméleti és gyakorlati vizsgák zárják le

14. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

. A vizsgaszabályzat hatálya, célja

A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat célja, hogy szabályozza a Bánfalvy Ági Szakgimnázium (a továbbiakban: Szakgimnázium) tanulóinak a tanulmányi idő alatt leteendő vizsgáinak rendjét és meghatározza a vizsgadíjakat.

Továbbá meghatározza az intézménnyel jogviszonyban nem álló olyan tanulók jogait és kötelességeit, *akik fel- vagy átvételüket kérik az intézménybe* és ennek feltételeként az intézmény igazgatója *különbözeti vizsga letételét írja elő.*

A vizsgaszabályzat hatálya

A vizsgaszabályzat hatálya az Szakgimnázium képzéseiben középiskolai *tanulói jogviszony* keretében résztvevő tanulóakra, az oktatókra, osztályfőnökökre, valamint az Akadémia dolgozóira terjed ki.

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *osztályozó vizsgákra,*
- *különbözeti vizsgákra,*
- *javítóvizsgákra*
- *szakmai vizsgára*

vonatkozik.

Az értékelés rendje

A képzésben résztvevő valamennyi oktatóra kiterjedő értékelési rendszer következetes alkalmazása kötelező. Az osztályozásban a hagyományos ötfokozatú skála alkalmazandó, az egyes fokozatokhoz rendelt világos és átlátható követelményekkel:

Írásbeli feladatok:

- 100 – 91 %   5 (jeles)
- 90 – 75 % 4 (jó)
- 74 – 61 % 3 (közepes)
- 60 – 51 % 2 (elégséges)
- 50 – 0 % 1 (elégtelen)

A fentiekől csak abban az esetben lehet eltérni, ha az adott szak szakmai- és vizsgakövetelménye eltérő (magasabb) határokat szab meg és a tantárgy közvetlenül kapcsolható a záróvizsga számonkéréséhez. Erről azonban a szaktanár köteles írásban tájékoztatni a tanulókat a képzés megkezdését követően. Az írásbeli feladatlapokon fel kell tüntetni az értékelés ponthatárait.

Szóbeli feleletek:

5 (jeles):   önállóan, esetleg kisebb segítőkérdésekkel előadott ismeretanyag, logikus és hiánytalan válaszok, kiemelkedő tudás.

4 (jó):   összefüggően, jól felépített ismeretanyag, az összefüggések kis hányadára a tanuló csak tanári segítséggel emlékszik, megbízható tudás.

3 (közepes):   a tanuló összefüggő feleletre nem képes, a tények többségét felsorolja, az összefüggések kisebb hányadát segítő kérdések alapján felismeri, nem felel összefüggően.

2 (elégséges):   nehézkesen és igen hiányosan előadott ismeretanyag, a tények többségét segítő kérdésekkel fel tudja idézni, de azokat rendszerezni, magyarázni, közöttük összefüggéseket feltárni nem képes a tanuló.

1 (elégtelen):   elfogadhatatlan, igen hiányos tartalom, a tények 50 %-át sem tudja még segítő kérdésekkel sem felidézni a tanuló

Gyakorlati tantárgyak értékelése

A gyakorlati tananyagegység osztályzata a félév során a szorgalmi időszakban a foglalkozásokon mutatott folyamatos teljesítmény adható. Gyakorlati tananyagegység osztályzatának megszerzéséhez vizsgát előírni nem lehet.

A gyakorlati tananyagegység osztályzata ötfokozatú lehet, amelyet legkésőbb a félév utolsó hetének végéig a szaktanár a gyakorlati vizsgalagra.

Az a tanuló, aki az órák 30%-nál többet hiányzik vagy szorgalmi időszakban nem teljesítette a tanulmányi követelményeket és ezért nem osztályozható, osztályzatát csak írásbeli kérvénye és az eljárási díj befizetése után, osztályozóvizsga keretében vagy vizsgabizottság előtt a szorgalmi időszak teljes anyagából beszámolva teheti le a félév utolsó hetében, a tantestület javaslata alapján. Ennek pontos időpontját a titkárság határozza meg.

Az osztályozóvizsgáról jegyzőkönyv készül. A vizsga után az oktatóknak kell a vizsgalagra, bejegyezni az érdemjegyet.

A kötelező szakmai gyakorlat értékelése

A kötelező szakmai gyakorlat értékelése nem osztályzattal történik. A tanulók a szakmai gyakorlatról megfelelt/ nem felelt meg minősítést kapnak.

Ha a tanuló a kötelező szakmai gyakorlatot önhibájából nem teljesítette, vagy nem felelt meg minősítést kapott és ezt az arra kijelölt határidőig nem pótolta, illetve nem javította ki, a szakmai gyakorlatot meg kell ismételni. A szakmai gyakorlat eredményes teljesítéséig a tanuló nem jelentkezhet a szakmai vizsgára, illetve tanulmányait nem folytathatja.

A tanulmányok alatti vizsgák ütemezése, a vizsgaidőszak

Az egyes tananyagegységek lezárásakor vizsga szervezhető. Ebben az esetben a tananyagegység érdemjegye az évközi érdemjegyekből és a vizsgajegyből tevődik össze a szaktanár által előre meghatározott arányban. A vizsgáztatási szándékot az oktató köteles az igazgatóval egyeztetni, és a tananyagegység oktatásának megkezdésekor a tanulókkal közölni.

Szorgalmi időszakban gyakorlati tananyagegység osztályzata és beszámoló jegy szerzhető. Vizsgázni a szorgalmi időszakban nem lehet.

Vizsgát tenni a szorgalmi időszakot követően a vizsgaidőszakban a titkárság által meghatározott vizsgaidőpontokban lehet.

A vizsgaidőpontok a képzési időszakhoz hasonló heti beosztással úgy kerülnek meghatározásra, hogy a tanulók vizsgáikat arányosan elosztva tehessék le és a sikertelen vizsgákat módjukban álljon megismételni az adott vizsgaidőszakban. Vizsgán részt venni előzetes jelentkezés alapján lehet.

Az a tanuló, aki önhibáján kívül és igazolt okból (pl. hosszantartó betegség miatt) nem tud az adott vizsgaidőszakban vizsgát tenni, **írásbeli kérelemre** az igazgató engedélye alapján az adott vizsgaidőszakot követő vizsgaidőszak előtti hónapban (áprilisban), és az adott szorgalmi időszakot megelőző hónapban (augusztusban) pótolhatja vizsgáit. Vizsgakötelezettségeinek

teljesítéséig feltételesen beiratkozhat, de ha vizsgái sikertelenek, tanulmányait nem folytathatja.

Betegséget (baleset, kórházi kezelés, szülés stb.) kivéve áprilisi és augusztusi vizsgaidőszakban csak javító vizsga (egy adott tárgyból tett sikertelen vizsga első alkalommal történő javítása) vagy ismétlő javító vizsga (a tárgyból tett sikertelen javító vizsga megismétlése) tehető.

Az áprilisi és augusztusi vizsgaidőszakban teljesített vizsgák mindegyike – betegség miatti első alkalmat kivéve – eljárási díj befizetése mellett kezdeményezhető.

Vizsgaszabályok, a vizsgáztatás rendje

A vizsgák szóban és/vagy írásban is lefolytathatók. A vizsgáztatás módjáról, a követelményrendszerrel a tantárgyat oktató tanár a félév 1. hetében (a tantárgy oktatásának megkezdését követő héten) tájékoztatja a tanulókat.

A tanuló köteles megjelenni a kitűzött időpontban a vizsganapon. A vizsgáról történő igazolatlan távolmaradás esetében a vizsgalapra „nem jelent meg” bejegyzést kell tenni. Ha a titkárság igazoltnak tekinti a hiányzást, a vizsgalapon az érdemjegy mező üresen hagyásával „igazoltnan távol” megjegyzést tesz.

Sikertelen vizsga vagy igazolatlan távolmaradás esetén a vizsgáztató köteles az elégtelen osztályzatot a vizsgalapra bejegyezni.

Az elégtelen osztályzat javítása esetén a vizsgáztató az új jegyet a javító-vizsgán vezetett vizsgalapra és az indexbe is bejegyezi. A továbbiakban csak a kijavított jegyet kell figyelembe venni.

Igazolatlan távolmaradás esetén a tanuló a vizsgát az első javító-pótló vizsgára kijelölt napon pótolhatja, és úgy kell tekinteni, mint aki az első javító-vizsgáját teszi. Nem gyakorolható méltányosság annak a tanulónak az esetében, aki a javító-pótló vizsga napján sem jelenik meg és távolmaradását három munkanapon belül nem igazolja.

Aki neki fel nem róható és igazolt okból (baleset, kórházi kezelés, szülés stb.) nem tudott a vizsgán megjelenni, és távolmaradását orvosi igazolással, vagy más hitelt érdemlő módon a vizsganapot követő három munkanapon belül személyesen, faxon stb. igazolja, az a vizsgát pótolhatja a javító-pótló vizsgákra megállapított napon. Ez az érintett tanuló számára az első vizsganap. A javító-pótló vizsgákra megállapított vizsganapon tett első vizsga eredménytelensége esetén az intézménynek gondoskodnia kell egy további javítóvizsga nap kitűzéséről.

Vizsgahalasztást a tanuló a vizsga napját megelőző munkanapon 12 óráig kérhet abban az esetben, ha a másik vizsgaidőpontban nincs létszámkorlátozás.

Minden vizsgát a képzés helyszínén kell megtartani. A vizsgák zavartalanságáért, nyugodt légköréért a vizsgáztató a felelős. Az írásbeli vizsgán a tanulók felügyeletéről és a vizsga szabályos lebonyolításáról az oktató gondoskodik. Minden vizsgán vizsgalap készül, melynek eredeti példányát az iskolából elvinni tilos.

Az a tanuló, aki egy tantárgyból az adott vizsgaidőszakban kétszer elégtelen vizsgát tett, írásban kérvényezheti a 3. lehetőséget (ami már 2. utóvizsgának számít) az eljárási díj titkárságon történt befizetése után a következő vizsgaidőszak előtt (áprilisban vagy augusztusban) a titkárság által megszervezett időpontban vagy teljesítheti ugyanazon vizsgaidőszakban. Egy tantárgyból két utóvizsga lehetséges.

Ha a vizsga kizárólag írásbeli részből áll, az oktató köteles a dolgozat értékelése után a tanuló számára egyszeri betekintést biztosítani és a hibákról felvilágosítást adni. Írásbeli és szóbeli elemből álló vizsgánál az egyszeri betekintés jogát csak a szóbeli vizsga megkezdése előtt kell biztosítani. Az egyszeri betekintés időpontját az oktató és a titkárság együtt határozza meg.

A tanuló a képzés ideje alatt az eljárási díj megfizetése mellett egyszer kérheti méltányossági kérelemmel egy tantárgyból a 4. vizsgalehetőségét. Erről az igazgató dönt.

Vizsga esetén az oktató a tanulónak a szorgalmi időszakban nyújtott teljesítménye alapján értékelést vagy osztályzatot ajánlhat meg. A megajánlott értékelést (osztályzatot) a tanuló nem köteles elfogadni, a vizsgára történő jelentkezéssel automatikusan kérheti a vizsgára bocsátását.

Sikeres és sikertelen vizsgák megisméltése, tantárgyisméltés és a hozzájuk kapcsolódó eljárási díjak

Gyakorlati tananyagegység osztályzatának pótlása

Ha a tanuló gyakorlati jegyét a szorgalmi időszakban nem szerezte meg, (az órák számának 30%-nál többet hiányzott vagy egyéb ok miatt) akkor annak pótlása fizetési kötelezettséget von maga után a fizetendő eljárási díj az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található.

Beszámoló pótlása

Ha a beszámolóval záródó tantárgy érdemjegyet a szorgalmi időszak alatt a kijelölt időpontban a tanuló nem szerezte meg, akkor annak pótlása fizetési kötelezettséget von maga után a fizetendő eljárási díj az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található.

Vizsgaidőszakonként korlátlan számú utóvizsgán vehet részt a tanuló, azonban tantárgyanként maximálisan két utóvizsga lehetséges. A tantárgyanként második és minden további utóvizsga az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található eljárási díj megfizetését követően kezdhető meg.

Betegséget (baleset, kórházi kezelés, szülés stb.) kivéve áprilisi és augusztusi vizsgaidőszakban csak javító vizsga (egy adott tárgyból tett sikertelen vizsga első alkalommal történő javítása) vagy ismétlő javító vizsga (a tárgyból tett sikertelen javító vizsga megisméltése) tehető.

Szakmai vizsga

A tanulmányi és vizsgakövetelményeinek maradéktalan teljesítése esetén a tanuló szakmai vizsgára bocsátható. A szakmai vizsga részeit és azok követelményeit a szakképesítésnek a tanulmányok megkezdésének időpontjában hatályos szakmai és vizsgakövetelményei tartalmazzák, lebonyolításának szabályaira a mindenkor hatályos rendeletben foglaltak a mérvadóak.

A jelölt akkor kaphat szakképesítést, ha minden vizsgarészből megfelelt.

Az első vizsga ingyenes. A szakmai utóvizsgára (ismétlő-vizsgára) jelentkező tanulónak az írásbeli, gyakorlati-szóbeli vizsgára fizetendő eljárási díja az intézmény által tanév elején kiadott „Eljárási díjak” dokumentumban található

Az osztályzat meghatározása a tantárgyi modulokba

A szakmai és vizsgakövetelmények alapján szervezett iskolai rendszerű képzésekben modulzáró vizsgát nem kell szervezni. Az utolsó szakképző évfolyam eredményes elvégzése egyenértékű a modulzáró vizsga eredményes letételével, ami a szakmai vizsgára bocsátás feltétele.

Az év közbeni érdemjegyek alapján a tanuló osztályzatot a tantárgyi modul részét képező tananyagegységekre/tantárgyakra kap.

Félévkor a félévi értesítőbe a tananyagegység/tantárgy érdemjegyei alapján kerül megállapításra a félévi érdemjegy.

Tanév végén az év közbeni összes érdemjegy alapján kell megállapítani a tananyagegység/tantárgy osztályzatát.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya.

A képzés jellegéből fakadóan ritka az írásbeli beszámoltatás, de ha előfordul, akkor azt tervezni kell, azaz a tanmenetben kell szerepeltetni, hogy a beszámoltatás a tárgy oktatásának hányadik órájában történik meg. A tanulókat az írásbeli beszámoltatás előre látható időpontjáról a tárgy oktatásának kezdetén, de legkésőbb a beszámoltatás időpontja előtt egy héttel tájékoztatni kell.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Intézményünk képzési struktúrája, az elsajátítandó tananyag terjedelme, illetve maga a képzési rendszer szükségessé teszi a tanuló otthoni felkészülését.

A feladatok kiadása során – a tanuló költségeinek kímélése érdekében – nem szabad előírni esetlegesen költségnövelő formai követelményeket.

Hétfélig teljesítésre vagy a tanítási szünetet követő első napra nem tervezünk sem szóbeli, sem írásbeli felkészülést igénylő feladatot.

Elvünk, hogy a tanulók napi terhelése nem haladhatja meg a felnőttek terhelésének mértékét.

A tanulók teljesítményének, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, minősítésének formája

A tanuló további fejlődése szempontjából kiemelkedő jelentőségű a magatartás és a szorgalom értékelése, osztályozása. A közoktatási törvény szerint ezt, az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével, az osztályfőnök végzi.

- Tanulóink magatartását, szorgalmát tekintettel - arra, hogy 13-15. évfolyamos, felnőtt, nem tanköteles korú tanulók - érdemjeggyel nem minősítjük. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy nem követeljük meg a kötelező udvariasságot, rendet, tisztaságot és megfelelő megjelenést. Ez utóbbira különös hangsúlyt fektetünk, hiszen az általunk oktatott szakmában a sikeres pályakezdet a munkáltató első benyomása alapvetően meghatározhatja.

Az igazolatlan mulasztás fegyelmi vétség, büntetést von maga után, de az elméleti és a szakmai érdemjegy, illetőleg az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Tekintettel a képzés jellegére tanév közben, illetve magasabb évfolyamba csak nagyon kivételes esetben veszünk át tanulót. Ekkor is a jelöltnek alkalmassági vizsgán kell bizonyítania rátermettségét.

A nem szakmai tananyagegységek esetén lehetőséget biztosítunk a tantárgy beszámíthatóságára az alábbiak szerint:

- Ha a tanuló érettségi utáni képzésben (pl. felsőoktatási intézményben megkezdett és abbahagyott tanulmányok) tanulta valamelyik tantárgyat (tananyagegységet). s ebből jó (4) vagy jeles (5) osztályzata volt, a tantárgy tanulása alól kérheti felmentését. Az osztályfőnöknek benyújtott kérelemhez csatolni kell a hivatkozott bizonyítvány fénymásolatát és a szaktanár írásbeli állásfoglalását.
- Amennyiben a tanuló valamely más intézményben kezdte meg szakképzési tanulmányait, előzetes tudásának felmérése után bekapcsolódhat intézményünk formális képzési folyamatába.

Beszámíthatóság az iskola képzési rendszerében

- Az iskola szakmai képzése a szakképzés követelményeire, szakmai vizsgák előírásaira épül, mely teljes mértékben figyelembe veszi a központi programok előírásait.
- Itt szem előtt kell tartani, hogy az előzetes tudás nem azonos a bemeneti kompetenciákkal. Az előzetes tudás felmérése a képzési folyamatban különös jelentősége van, mivel a tanuló különböző területről történő ismeretszerzésének köszönhetően már készség szintű kompetenciákkal rendelkezhet.

A beszámítással kapcsolatos alapelvünk a következők:

- Tekintettel a képzés jellegére, a dokumentált előképzettség beszámítása előtt egy szintfelmérő vizsga lefolytatását tartjuk szükségesnek.

15. A tanulók fizikai állapotának mérési módszerei

- Intézményünk tanulói nagykorú fiatalok. Esetükben a fizikai állapotmérés iskolákban szokásos módszerei nem alkalmazhatóak.

II. Szakmai program

▪ A szakképzés alapelve:

Szakmai képzésünk középpontjában az európai szintű képzési rendszer kialakítása, és ezáltal tanulóink versenyképességének fokozása áll.

A korszerű képzés fontos elemei:

- a legfrissebb ismeretek, tendenciák közvetítése tanulóink számára
- rugalmas alkalmazkodás az igényekhez
- szoros kapcsolattartás és együttműködés a kulturális élet szereplőivel (kulturális intézmények, kamarák, munkaügyi központ)

A szakképzés az szakgimnáziumi szakképesítések jegyzéke a szakgimnáziumi képzések kerettanterve alapján meghatározott szakmai elméleti és gyakorlati képzés keretében történik.

A képzés általános követelményei:

- Az eltérő adottságú, motivációjú tanulók felzárkóztatása
- Az egyéni fejlődési ütemhez igazodó differenciált komplex képességfejlesztés

A tanulók nevelése-oktatása során kialakítandó képességek, készségek:

- Az önálló, elsősorban szakmai téren folyamatosan fejlődő, megújuló alkotómunka
- Ismeretek önálló megszerzése, összefüggések felismerése
- Az egészség, az emberi környezet és természet megóvásra irányuló felelősségérzet

Minden tanévben munkarendenként egy 1/13. osztály indítását tervezzük.

▪ A gyakorlati oktatás rendje

Az intézmény vállalja a tanulóknak a szakgimnáziumi képzések kerettanterve által előírt mennyiségű és terjedelmű, a képzési folyamat egészére meghatározott arányú szakmai gyakorlati oktatását. Súlyt helyez arra, hogy az **egyes tananyagegységek anyagába épített gyakorlati** tudnivalók elsajátításához a szükséges tárgyi-technikai feltételek mindenkor rendelkezésre álljanak.

Összefüggő szakmai gyakorlat szervezésére a fenntartó közreműködésével kerül sor.

A szakmai gyakorlati oktatás egyéb feltételeit és követelményeit illetően a Szakképzési törvény előírásai az irányadók.

III. Helyi tanterv

A kerettantervek alapján kidolgozott helyi tantervet melléklet tartalmazza.

IV. Rendelkezések a program érvényességéről, felülvizsgálatáról és módosításáról, illetve nyilvánosságra hozatalának és elhelyezésének módjáról

- Jelen pedagógiai program a nevelőtestület elfogadása és az igazgató jóváhagyása után 2020. szeptember 1-én lép hatályba.
- A pedagógiai program érvényességi idejének meghatározása: 3 tanév.
- A pedagógiai program következő (kötelező) értékelése és felülvizsgálata: 2023. május, majd ezt követően min. 5 évenként.
- A pedagógiai program – kötelező felülvizsgálaton kívüli – módosítását kezdeményezheti: az iskola igazgatója és a fenntartó. A programot az igazgató – a tantestület bevonásával – módosítja, ill. egészíti ki az indokolt (törvényi változások ill. fenntartói szándékok) mértékben és tartalommal. Minden tényleges tartalmi változtatást az V. pontban meghatározott legitimációs eljárásnak kell követnie.
- Jelen program nyilvános; az intézmény vezetésének a tanulók és a külső érdeklődők részére egyaránt hozzáférhetővé kell tennie. Ennek formája: 1 példányt az igazgatói irodában, egyet pedig a tanári szobában szükséges elhelyezni a kijelölt (szabad) polcon.

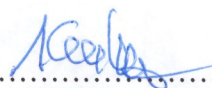
Budapest, 2020. augusztus 13.

V. Legitimációs záradékok

1/ A módosított Pedagógiai Programot a nevelőtestület a 2020. augusztus 25-én megtartott rendkívüli értekezletén megvitatta és elfogadta.

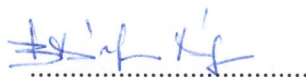
Budapest, 2020. augusztus 25.

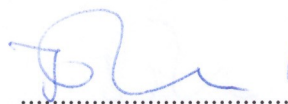
igazgató

A tantestület képviselőjében:

tanár

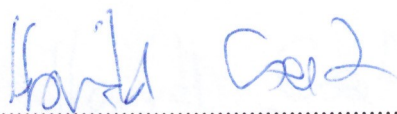
tanár

2, A Bánfalvy Ági Színészképző Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola módosított Pedagógiai Programját jóváhagyom. Kijelentem, hogy a pedagógiai program nem ró többletköltséget a fenntartóra, így annak jóváhagyása nem szükséges.

Budapest, 2020. augusztus 25.

igazgató

fenntartói ellenjegyzés

MELLÉKLET A
BÁNFALVY ÁGI SZÍNÉSZKÉPZŐ
SZAKGIMNÁZIUM ÉS ALAPFOKÚ
MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI
PROGRAMJÁHOZ

Helyi tanterv

2020

TARTALOMJEGYZÉK

SZÍNÉSZ II. SZAKKÉPESÍTÉS HELYI TANTERVE.....	3
SZÍNHÁZI- ÉS FILMSZÍNÉSZ SZAKIRÁNY MODULJA, TANTÁRGYAI, TÉMAKÖREI	3
TANTÁRGYAK HETI ÓRASZÁMA ÉVFOLYAMONKÉNT	27
SZÍNÉSZ I SZAKKÉPESÍTÉS HELYI TANTERVE	83
SZÍNHÁZI- ÉS FILMSZÍNÉSZ SZAKIRÁNY PROGRAMKÖVETELMÉNY MODULJA, TANTÁRGYAI, TÉMAKÖREI	83
A SZAKMAI KÖVETELMÉNYMODULOKHOZ RENDELTELT TANTÁRGYAK HETI ÓRASZÁMA	97

SZÍNÉSZ II. SZAKKÉPESÍTÉS HELYI TANTERVE

I. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 4 0215 07

A szakképesítés megnevezése: Színész II.

Szakirány megnevezése: Színházi- és filmszínész

Tanulmányi terület: Művészet

Iskolai rendszerű képzés esetében az évfolyamok száma: 5 év, 2 év

II. Óraszámok két évfolyamos szakgimnáziumi képzésben 1/13-2/14. évfolyamra

1/13. évfolyam	2/14. évfolyam	Összóraszám
1116	961	2077

III. A Színész II. szakképesítés

Színházi- és filmszínész szakirány modulja, tantárgyai, témakörei

Munkavédelem színházi munkaterületeken	
<i>Tantárgyak megnevezése</i>	<i>Témakörök</i>
Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken	A színházi üzem veszélyforrásai veszélyhelyzetei, azok elhárítása
	A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai
	A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai
Színpadi és filmszínészi alakítás	
Színészmesterség gyakorlata	Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök
	Zenes helyzetgyakorlatok, etűdök
	Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból
	Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció
	Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával
	Filmszínészi játék
Vers- és prózamondás gyakorlata	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása
	Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása
	Párbeszéd szerkezetű és prózai szövegek előadása
	Nép- és műballadák előadása

	Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása
	Dramai szövegek, monológok előadása
Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok
	A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság
	Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok
	Ritmus-, tempógyakorlatok
	A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai
	Nonverbális kifejező eszközök
Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata	Légzéstechnika
	Hangadás, skála-gyakorlatok
	Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása
	Sanzonok, táncdalok, duettek előadása
	Dramatikus szerkezetű szonok, kuplék előadása
	Musicalrészletek előadása
Színpadi mozgás gyakorlata	Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok
	Testtudat kialakítását célzó technikák
	Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)
	Kontakt-technikák
	Pantomim
	Néptánc
Színház-, film-, drámaelmélet és történet	Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek
	Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok
	Jelmez-, viselet-, és divattörténet
	A színház- és a filmművészet elmélete, esztétikája
	Egyetemes színháztörténet
	Magyar színháztörténet
	Egyetemes drámatörténet
	Magyar drámatörténet
	A színművészet etikai, pszichológiai vonatkozásai
	Egyetemes és magyar filmtörténet
	Zeneszínház elmélete és története
	Vizuális kultúra
	Mozgóképkultúra- és médiaismeret

**A Munkavédelem színházi munkaterületeken
megnevezésű programkövetelmény-modul
tantárgyai, témakörei**

A Munkavédelem színházi munkaterületeken megnevezésű programkövetelmény-modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken
FELADATOK	
Betartja a színház, a színpad és a raktározási területek üzemszerű működésének szabályait	x
Betartja a színházi tevékenységhez kapcsolódó munka- és balesetvédelmi szabályokat	x
Betartja a színházi tevékenységhez kapcsolódó biztonságtechnikai-, tűz- és környezetvédelmi szabályokat	x
Betartja a színpadi, pódiumi eszközök, kellékek, bábok mozgatásával kapcsolatos balesetvédelmi szabályokat	x
Ellátja a színpadi eszközök mozgatásával okozott balesetekhez kapcsolódó alapvető elsősegély-nyújtási feladatokat	x
SZAKMAI ISMERETEK	
A színházépület berendezéseinek üzemszerű működésére vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások	x
A színpadi munkára vonatkozó általános munkavégzési előírások	x
A színpadtérre, zenekari árokra vonatkozó balesetvédelmi előírások	x
A kiszolgáló és üzemi helyiségekre (öltözők, mosdók, pihenők, mellékhelyiségek, műhelyek, táruk és próbatermek) vonatkozó balesetvédelmi előírások	x
A közönségforgalmi terekre és útvonalakra, valamint a nézőtérre vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások	x
A világítási- és villamos berendezésekre vonatkozó biztonságtechnikai előírások	x
A színházi munkával összefüggő veszélyes tevékenységek munkavédelmi előírásai	x
Alsó- és színpadszínti gépezetek (süllyesztők, forgószínpadok, színpadi kocsik) kezelésére, használatára vonatkozó balesetvédelmi előírások	x
A felsőgépezet kezelésére, működtetésére vonatkozó balesetvédelmi előírások	x
A díszletépítés, -bontás; próbák, előadások és gyorsváltások	x

munka-, baleset-, és tűzvédelmi előírásai	
Szúró-, vágó- és lőfegyver kezelésére és tárolására vonatkozó biztonságtechnikai előírások	x
Pirotechnikai tevékenység, egyéb tűzveszélyes cselekmény tűzvédelme	x
Artista és kaszkadőr tevékenység balesetvédelmi előírásai	x
A színpadi díszletelemek kellékek, bútorok szerelésével, bontásával, valamint használatával kapcsolatos munkavédelmi előírások	x
Az anyag- és kellékmozgatás, -szállítás biztonsági előírásai	x
Elsősegély-nyújtási alapismeretek	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK	
A munkabiztonság szakmai nyelvezetének, fogalmainak értelmezése	x
A munkabiztonsági eszközök, felszerelések használata	x
A munkabiztonsághoz kapcsolódó jelképek értelmezése	x
Alapvető elsősegély-nyújtási cselekvések	x

1. Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

1.1. A tantárgy tanításának célja

Felkészítés munka- és balesetvédelmi szempontból a színházi üzem veszélyforrásainak felismerésére, elkerülésére, veszély esetén a megfelelő és elvárhatóan szakszerű viselkedésre, cselekvésre.

A tárgy tanításának célja továbbá, feltárni a színházi üzem működésének sajátosságait, az egyes üzemszervek önálló és összefüggő működésének veszélyforrást jelentő körülményeit, a színházi intézmény biztonságtechnikai feltételrendszerét.

Bemutatni az előadó-művészeti tevékenység munka-, baleset-, tűz és környezetvédelmi előírásait, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésének alapismereteit.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy kapcsolódik az általános munkavédelmi alapismeretek tantárgyhoz. A színházi üzem sajátos veszélyforrásait tárja fel.

1.3. Témakörök

1.3.1. *A színházi üzem veszélyforrásai veszélyhelyzetei, azok elhárítása*

A színházi üzem működésének komplexitása, az egyes elemek (játékterek, nézőterek, közlekedők, kiszolgáló területek stb.) önálló és összefüggő működése.

Az üzemszerű működés egyes területei, helyszínei, helyiségei, berendezései, személyi és tárgyi feltételrendszere. A működés folyamatának általános biztonságtechnikai feltételrendszere, jellemzői, veszélyforrásai.

A színházi üzem, azon belül a játékterek komplex működése, a különböző egységek (díszletmozgatási berendezések, apparátus, világítástechnikai eszközök, apparátus stb.) működéséből fakadó veszélyhelyzetek, azok kiküszöbölése, elhárítása.

A világítási- és villamos berendezésekre vonatkozó biztonságtechnikai előírások.

Az előadói tevékenység általános munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásainak betartása veszélyhelyzetekben.

Az előadói tevékenység biztonságtechnikai feltételrendszere, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésének alapismeretei a színházi üzem egészére vonatkozóan.
Az alkalmazható segédeszközök használatának módja.

1.3.2. *A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai*

A színpadi játéktér tárgyi környezete, berendezéseinek, gépezeteinek működésére, működtetésére vonatkozó alapismeretek.

A színpadtérre, zenekari árokra vonatkozó balesetvédelmi előírások.

Az előadói tevékenység tárgyi eszközrendszerének (díszlet, bútor, kellék) mozgatásából, mozgásából fakadó veszélyhelyzetek.

A színpadi előadói tevékenység során alkalmazásra kerülő balesetvédelmi előírások.

Szűrő-, vágó- és lőfegyver kezelésére és tárolására vonatkozó biztonságtechnikai előírások.

Pirotechnikai tevékenység, egyéb tűzveszélyes cselekmény tűzvédelme.

Artista és kaszkadőr tevékenység balesetvédelmi előírásai.

A színpadi díszletelemek kellékek, bútorok szerelésével, bontásával, valamint használatával kapcsolatos munkavédelmi előírások.

Alsó- és színpadszínti gépezetek (süllyesztők, forgószínpadok, színpadi kocsik) kezelésére, használatára vonatkozó balesetvédelmi előírások.

1.3.3. *A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai*

A színházi üzem kiszolgáló helyszínei, helységei (tárak, raktárok) eszközei. A kiszolgáló munkafolyamatok biztonságtechnikai előírásai, a munkafolyamatok során tapasztalható veszélyhelyzetek.

Az előadó tevékenység és a kiszolgáló tevékenységek érintkezési pontjai. A kiszolgáló tevékenységek biztonságtechnikai alapszabályai.

A kiszolgáló és üzemi helyiségekre (öltözők, mosdók, pihenők, mellékhelyiségek, műhelyek, táruk és próbatermek) vonatkozó balesetvédelmi előírások.

A közönségforgalmi terekre és útvonalakra, valamint a nézőtérre vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások.

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A képzés fontos eleme a szemléltetés, amelynek célszerű helyszíne a működésében megfigyelt színházi üzem, előadóművészeti környezet.

**A Színpadi és filmszínészi alakítás
megnevezésű programkövetelmény-modul
tantárgyai, témakörei**

A Színpadi és filmszínészi alakítás megnevezésű programkövetelmény-modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Színészmesterség gyakorlata	Vers- és prózamondás gyakorlata	Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata	Színpadi mozgás gyakorlata	Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy műalkotások története, elemzése, esztétikája
FELADATOK						
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégszínház, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt	x	x		x	x	
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik	x			x	x	
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt						x
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét	x	x	x			x
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot	x	x				x
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi	x	x				
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegelemeit	x	x	x			
Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét	x					
A táncpróbákban koreográfiát tanul, rögzít					x	
Az énekpróbákban dalt tanul, rögzít				x		

A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít					X	
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt	X					
Az emléképróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő szcenikai szituációba helyezi	X	X	X	X	X	
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival	X	X	X	X	X	
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja	X	X	X	X	X	X
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt	X					
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre	X					X
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel			X	X	X	
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni	X	X				X
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi	X					
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével	X					
Sminkel, arcot, testet fest	X					
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével	X					
Alakítását a próbafolyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során	X	X	X	X	X	X
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti	X	X	X	X	X	X
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal	X					C
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket	X					
Alakításával szolgálja az előadás értékalakzatának közvetítését	X					X
Kellékeit, jelmezét egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel	X					
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el	X	X	X	X	X	X
Meghallgatáson, castingon vesz részt	X	X	X	X	X	X

SZAKMAI ISMERETEK						
Színház- és filmelméleti alapfogalmak						X
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok						X
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai						X
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai						X
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői						X
Az esztétika alapfogalmai						X
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak						X
A színészyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	X					X
Mozgóképes színészyakorlat	X					
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái		X	X			
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása	X			X	X	
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk			X			
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája				X		
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv					X	
A pantomim kifejezés alaptechnikái					X	
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái					X	
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei					X	
A balett-tánc technikájának alapismeretei					X	
Színpadtechnika, szcenika						X

2. Színészmesterség gyakorlata tantárgy

2.1. A tantárgy tanításának célja

Kialakítani és fejleszteni a színpadi és filmes színészi tevékenységhez szükséges előadói készségeket, technikai adottságokat és ismereteket, koncentráló és kontrolláló képességeket.

Feltárni a színészi alkotó tevékenység belső alapjait (önismeret, empátia, kreativitás, koncentrálóképeség), a szerepelemzési és -építési technikákat.

Képesé tenni a növendéket színészi helyzetgyakorlatok improvizálására, a mindennapi élet helyzeteinek feldolgozására, drámarészletek értő és színvonalas megjelenítésére, színpadi kapcsolat teremtésére, a színpadi szerep megformálására, a színpad és a film szerepépítési technikáinak önálló alkalmazására. A színpadi alak érzéseinek, indulatainak, lelkiállapot-változásainak kifejezésére.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Színészmesterség gyakorlata tantárgy alapvető didaktikai feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs szerepe van a többi gyakorlati tárgy (Vers- és prózamondás gyakorlata, Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata, Színpadi mozgás gyakorlata) konkrét tananyagáeglemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor, összegző szerepe azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktílusok kialakításakor felhasználja a Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy során elsajátítottakat.

2.3. Témakörök

2.3.1. *Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök*

A színészi ábrázolás alapkérdései.

Relaxáció, koncentráció gyakorlatai.

Történet szerkesztése és megjelenítése

Improvizáció, improvizáció zenére vagy témára, összetett improvizációk

Szituáció megfogalmazása állóképben mozdulatsorral.

Érzetek felidézésének gyakorlatai.

Érzelmek felidézésének gyakorlatai.

Szöveges és szöveg nélküli helyzetgyakorlatok:

Helyzetgyakorlatok alkotása saját élményanyagból.

Helyzetgyakorlatok alkotása egy megadott mondat, ill. szövegtöredék szituációba helyezésével.

Konfliktus köré szerkesztett helyzetgyakorlatok alkotása.

A színpadi jelenlét, a személyiség, egy-egy adott szerep megjelenítésének kérdései.

Szöveg, gesztus összehangolása, a szó és a cselekmény egymáshoz illesztése.

Színpadi kapcsolatteremtés.

Színpadi, színészi dramaturgia, választás és cselekvés.

Váltások a színészi játékban.

Cselekvés és állapot kifejezése.

Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.

Belső és külső színészi technika és felkészülés.

A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

2.3.2. *Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök*

A kreativitás és a fantáziai szerepe a színészi alkotásban.

Naturális és stilizált játékmód.

Adott zeneművekre (rigmus, népdal, műdal) készített helyzetgyakorlatok.

Próbatechnikák.

Színpadi ritmus és tempó.

Zenei ritmus és tempó.

Hangkeltés a színpadon.

A színpadi zene típusai, azok alkalmazása.

A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

2.3.3. *Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból*

Néhány szereplős, egyszerű helyzetű, realiztikus játéktípusú jelenetek színpadra állítása (ajánlható valamely naturalista stílusú drámarészlet pl.: Barta Lajos, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, E. Albee, Ö. von Horváth, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei).

Az írói szövegben lévő gondolatok érzések kifejezése színészi eszközökkel.

Naturalista játéktípus, valóságosság és illusztráció.

Valóságos ábrázolásra törekvő színészpédagógiai rendszerek, módszerek (K. Sz. Sztanyiszlavszkij, M. Csehov, L. Jouvet, L. Strasberg, Várkonyi Zoltán) alapelvei.

Színpadi jelenet dramaturgiája.

Színpadi kapcsolatrendszerek.

Az együttes játék kialakítása.

Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.

Felkészülés a szerepalkotásra.

Felkészülés az előadásra.

2.3.4. *Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció*

A színpadi stilizáció.

Stilizált szöveg és valóságos játékmód.

Önállóság és kreativitás a próbák során.

Színpadi jelenet dramaturgiája, jelenetek összefűzése.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása kötött szövegű drámarészletek próbafolyamata és az előadása során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

A színészmesterség alapismereteinek bemutatása kötött szövegű drámarészletek segítségével.

A színészi eszközzrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése verses drámarészletek előadása során.

A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

Ajánlott szerzők: Szophoklész, Euripidész, Plautus, W. Shakespeare, Lope de Vega, Calderon de la Barca, J. P. Corneille, Racine, Molière, F. Schiller, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre.

2.3.5. *Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával*

Összetett érzet és érzelem felidéző gyakorlatok.

Az érzelmi emlékezet működtetése.

Instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése, végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.
Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.
Helyzet- és improvizációs gyakorlatok a próbák során, a színpadi kapcsolatrendszer kialakítása.
Szereptanulás.
Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába. A szerepépítés technikái.
A színpadi előadás elkészítésének munkarendje.
Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.
A színészmesterség alapismereteinek bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.
A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.
Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.
A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése.
Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.
Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, A. P. Csehov valamint Barta Lajos, Bródy Sándor, Heltai Jenő, Sarkadi Imre, E. Albee, H. Ibsen, Ö. von Horváth, F. G. Lorca, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei.

2.3.6. *Filmszínészi játék*

A színház és a filmkészítés, filmgyártás szervezeti felépítésének különbségei és működése.
A film létrehozásában közreműködő szakemberek, szakmák.
A filmforgatás fázisai, technológiája. A film esztétikai eszközrendszerének komplexitása.
A filmszínészi alkotás technikai jellemzői, követelményei, feladatai.
A filmfelvétel technikai sajátosságai. A filmszínészi alkotás időkeretei.
A kamera előtti játék pszichikai jellemzői.
Az alakítás kamera előtt történő megteremtésének módszerei, technikai sajátosságai.
A színészi alkotás a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között. A szakmai eszköz- és etikai normarendszer.
A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése a kamera előtti játékban.
A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem
Színházi próbatermek (minimum 60 nm²)
Filmstúdió

3. Vers- és prózamondás gyakorlata tantárgy

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja szövegértelmezési, elemzési stratégiák bemutatása, fejlesztése, valamint a szépirodalmi verses, prózai és párbeszéd formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező előadásának elméleti és technikai megalapozása.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy valamint a középiskolai oktatás Magyar nyelv és irodalom tantárgya során elsajátítottakat.

3.3. Témakörök

3.3.1. *Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása*

A szövegtartalom és a színészi kifejezés összefüggései.

Az értelmezés jelentősége.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom kifejezésének előadás-technikai alapismeretei.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei.

Gondolati ívek a szövegben.

A szöveg akusztikai formájának kialakítása.

Hangulatfestő és tájleíró líra (romantikus és a múlt századi magyar líra) egyes szám első személyben írott, a hanggi adottságoknak megfelelő, magas irodalmi értékű darabjainak előadása.

Ajánlott szerzők: Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső

3.3.2. *Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása*

A beszédlátortalanóság, a beszédhallás, a beszédtechnika, a beszédművelés fogalmai.

Fonetika, foniatória, fonológia, logopédia fogalmai.

Kommunikáció, lámpaláz, modorosság fogalmai.

Verselési hagyományok, formák és típusok a magyar lírában.

A központosítás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Összetett szerkezetű, epikus, elbeszélő költemények elemzése és előadása.

Ajánlott szerzők: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Babits Mihály, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Nagy László valamint kortárs költők.

3.3.3. *Párbeszéd szerkezetű és prózai szövegek előadása*

Drámai, verses, prózai szövegek elemzése, értelmezése, rögzítése.

Különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezése a színpadi beszéd eszközszerével.

Helyzet-, szöveg-, szerepelemzési technikák alkalmazása az alakítás szövegelemeinek előadásában.

A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában.

Árnyalt stílusú, humoros prózai művek előadása. Ajánlott szövegek: Nagy Lajos (Képtelen természetrajz) Karinthy Frigyes (Karcolatok, Humoreszkek, Tanár Úr kérem c. kötet egyes darabjai, Mark Twain: Ádám és Éva naplója).

Árnyalt stílusú, egyszerű dramaturgiájú jelenetek előadása. Ajánlott szerzők: Bródy Sándor, Barta Lajos, Móricz Zsigmond, Németh László, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Szép Ernő, Tamási Áron valamint kortárs szerzők

3.3.4. *Nép-és műballadák előadása*

Népi és műballadák feldolgozása.

Elbeszélő és párbeszédes szövegtípusok előadása.

A romantikus műballada típusai, alkotói.

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Székely népballadák

Arany János balladái (pl. Ráchel siralma, Vörös Rébék, Tengeri hántás, Tetemrehívás, Hídavatás, Ágnes asszony, V. László, Zách Klára).

3.3.5. *Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása*

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása a modern lírai és prózai szövegek feldolgozása során.

Az elmúlt fél évszázad jellemző verstípusai, nyelvi gondolkodása.

Modern lírai alkotások elemzése, akusztikus megfogalmazása (kortárs magyar líra)

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Típushibák a színpadi megszólaláskor.

A pódium esztétikája.

Különböző verstípusok előadása.

A kortárs - vallomásos tematikájú - irodalom szövegtartalmainak kifejezése.

3.3.6. *Drámai szövegek, monológok előadása*

A szöveg rögzítésének módszerei.

Tagolás és váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Párbeszéd színpadi előadása.

Az irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő élőbeszéd alkotása.

A különböző korok jellegzetes beszédstílusainak alkalmazása.

Drámai szövegek, beszédigényes, vallomásos tematikájú jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Katona József, Madách Imre, Vörösmarty Mihály, B. Brecht, A. P. Csehov, Ny. Gogol, M. Gorkij, G. Hauptmann, H. Ibsen, W. Shakespeare, G.B. Shaw, A. Strindberg, valamint kortárs szerzők.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²), tantermek.

4. Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárgy

4.1. A tantárgy tanításának célja

Beszédelemzési módszerek, fejlesztő, javító, szinten tartó gyakorlatok ismertetése. A hallási figyelem, és a beszédszervek tudatos használatának kialakítása, fejlesztése. A légzés, lazítás, koncentráció gyakorlatainak bemutatása, elsajátítása.

A tantárgy tanításának célja továbbá elmélyíteni a színpadi középhang kialakításának és helyes használatának ismereteit. Bemutatni a hangzó- és artikulációs gyakorlatokat, a hangerő- és hangszíngyakorlatokat, a főbb kifejező eszközök: beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés, szünet alkalmazását, a hangsúlyszabályokat és hanglejtés kifejező használatát.

Elősegíteni a különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezését.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárgy a képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Színészmesterség gyakorlata, valamint Vers- és prózamondás gyakorlata tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy során elsajátítottakat.

4.3. Témakörök

4.3.1. *Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok*

A beszédről.

A hallás.

Beszédképzés, anatómiai alapismeretek.

Lazító gyakorlatok:

testrészenkénti lazítás,

teljes ellazítás,

a légzés megfigyelése, tanulmányozása relaxálás közben, lazítás fekvé, ülve, állva,

tónusszabályozó gyakorlatok (feszítés, lazítás) az egész testen majd testtájanként,

lazítás a beszédtechnikai gyakorlatok végzése közben,

a test tónusállapotának kontrollálása és szabályozása beszédgyakorlatok közben,

belső relaxálás.

A légzőszervek, a légzés.

A beszédlégzés tudatosítása gyakorlatok során.

Légzőgyakorlatok:

az élettani és a beszédlégzés különbségei,

rekeszlégzés,

légzőgyakorlatok mechanikusan mondható szövegekkel,

légzőgyakorlatok népdalokkal, gyermekversekkel,

tudatos tagolás a légzéssel a produktív és a reprodukív beszédben,

információ átadása a különböző légzés módokban.

4.3.2. *A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság*

A hangadás.

Hanggyakorlatok:

a mellkasi és a szükséges szájtéri rezonancia megerősítése m hanggal,

rezonancia gyakorlatok magánhangzókkal,

a kemény és a lágy hangindítás gyakorlatai,

a középhang beállítása és megerősítése,

hangringató gyakorlatok a fölösleges izomfeszültségek oldására,

szöveges hanggyakorlatok (gyermekversek, mondókák).

A hang magasságának változtatása (skalázás), a középhangsáv szélesítése.

Hangerőgyakorlatok a suttogástól az erőlködés mentes fokozásig.

Hangszíngyakorlatok, a kemény és a lágy hangvétél.

Hangadási módok megfigyelése: az elől szóló középhang megerősítése.

Változatok a hangadásban (hátról szóló, préselt, öblösített, levegős és fejhang.

Szöveges hangerőgyakorlatok, a fokozás és csillapítás, szöveges hangmagasság gyakorlatok, a középhangsáv szélesítése a magas és a mély hangok felé.).

Szöveges középhang gyakorlatok: erőteljes hangvétel, lágy hangvétel, szöveges hangmagasság gyakorlatok, szöveges dinamikai gyakorlatok, összetett gyakorlatok a fokozás, váltás, a hangszín és a hanglejtés tudatos alkalmazására

4.3.3. *Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok*

Az artikuláció;
szöveg nélküli gyakorlatok (ciklikus hangsorok) a beszédszervek mozgásának ügyesítésére:
magánhangzó gyakorlatok,
mássalhangzó gyakorlatok,
artikulációs módok tanulmányozása,
szöveges magánhangzó gyakorlatok,
pergetett szövegmondás hibátlan artikulációval,
szöveges gyakorlatok mozgás, fizikai terhelés közben,
szöveges gyakorlatok megosztott figyelemmel,
a hibátlan artikulációjú pergetett szövegmondás begyakorlása,
a suttogó beszéd intenzitásának növelése szöveges gyakorlatokban,
a kiejtés változatai a főbb tájszólásokban.

4.3.4. *Ritmus-, tempógyakorlatok*

A szótagok időtartamának meghatározása.
Ritmus, tempó:
ritmusgyakorlatok,
csoportos ritmusgyakorlatok (kórus).

4.3.5. *A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai*

A hangsúlyozás alapismeretei.
Hangszínek, hangváltások kimunkálása.
A kifejező, helyes hanglejtés, hangsúly, hangszín kialakításának gyakorlatai.
Hangsúly a szavakban, szókapcsolatokban, hangsúlyváltozatok.
A hanglejtés változatai azonos szólamon, szövegen belül.

4.3.6. *Nonverbális kifejező eszközök*

Tekintetjátékok:
beszédgyakorlatok tekintettartással,
vonzás és taszítás a tekintetben,
utasítások tekintettel.
Grimaszjátékok:
egymás utánzása,
grimaszok leolvasása, értelmezése,
Járás, testtartás, gesztusok megfigyelése és utánzása,
Egymás artikulációjának leolvasása, szinkronizálása.
Helyzetgyakorlatok a technikai gyakorlatok szövegeivel.
Helyzetgyakorlatok értelmetlen szöveggel.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²).
Tükrös tanterem, megfelelő akusztikai adottságokkal.

5. Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata tantárgy

5.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikai alapjainak bemutatása. Légzéstechnikai, hangképzési, fiziológiai alapismeretek elsajátítása. A beéneklés, skálázás technikájának elsajátítása.

Alapfokú zeneelméleti ismeretek, kottaolvasás, zenei szakkifejezések (tempó, dinamika) feltárása.

A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, sanzon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak, előadási technikáinak megfigyelése, elemzése, reprodukálása.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban az Ének tantárgy során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a Színészmesterség, valamint a Vers és prózamondás tantárgyakkal

5.3. Témakörök

5.3.1. *Légzéstechnika*

Az éneklés anatómiája, Az éneklés során szerepet játszó szervek és izomcsoportok.

A helyes légzéstechnika elmélete, a szabályos levegővétel.

A növendékek hibáinak felismertetése, tudatosítása.

Légző gyakorlatok tanulása, tudatosítás után folyamatosan ismételt gyakorlása.

5.3.2. *Hangadás, skála-gyakorlatok*

A hangképzés elmélete.

Hangképzés a gyakorlatban.

Skála-gyakorlatok.

Zöngé gyakorlatok.

Vokálisra nyitás gyakorlatai.

Futó skálák gyakorlatai.

Hosszabb futó-skálák gyakorlatai.

Rezonáns érzet erősítése.

Tartott hangok, levegőbeosztás gyakorlása.

Staccato gyakorlatok.

Magasságok automatizálása felülről indított skálával.

5.3.3. *Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása*

Skálától a daléneklésig.

Népdalok, népdalfeldolgozások előadása.

Zongorakísérettel ellátott virágénekek, gyermekdalok előadása.

Néhány - képességnek megfelelő nehézségű - dal kiválasztása közös feldolgozása.

Ajánlott zenei anyag: Ádám Jenő: A dal mesterei I-II. kötet.

Kerényi György: Énekiskola II. kötet dalaiból.

5.3.4. *Sanzonok, táncdalok, duettek előadása*

Érzelmek kifejezése.

A színpadi kapcsolat.

Sanzonok műfaji, technikai jellegzetességei.

Táncdalok műfaji, technikai jellegzetességei.

Könnyebb operettek (ajánlott szerzők: Eisemann Mihály, Zerkovitz Béla, Ábrahám Pál, Kálmán Imre) műfaji, technikai jellegzetességei.

5.3.5. *Dramatikus szerkezetű szonok, kuplék előadása*

A színpadi éneklés.

A hang- és énektechnikai ismeretek alkalmazása különböző hangulatú és műfajú dalok, kuplék, szonok, énekelt versek, dalmű részletek előadásában.

A dramatikus dalműfajok rövid áttekintése, híres előadói, zenehallgatás, esetleg videofelvétel megtekintése.

A kuplé.

Megzenésített vers: szon.

Ajánlott zenei anyagok: pl. „Szalonspicc-album” (kuplék), „Darvas-album, Ruttkai-album, Domján-album (szonok)”.

Az előadói készség alkalmazása énekes előadásmód során.

5.3.6. *Musicalrészletek előadása*

A zenés színészmesterség alapismeretei és párhuzamos alkalmazása.

Hangtechnikailag igényes dalok pl. francia szonok, amerikai örökzöldek, könnyebb musical részletek előadása.

Dramaturgiaiailag és hangtechnikai szempontból összetettebb musical részletek előadása

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Énekszoba zongorával.

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²), tantermek.

6. Színpadi mozgás gyakorlata tantárgy

6.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat kialakítása. A fizikai kondíció, állóképesség fejlesztése. A test részeinek, izomzatának tudatosítása és kontrollált irányítása. A feszítés, lazítás technikáinak elsajátítása. A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

Színpadi kontakt-mozgás alaptechnikáinak elsajátítása.

Alkalmazott koreográfiák, megfigyelése, rögzítése, reprodukálása.

Balett-tánc, jazz-balett, néptánc mozgásformák és stílusok alapelemeinek bemutatása.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepének kiemelése a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

Célja továbbá, megismertetni, a test részeinek mozgáslehetőségeit, a különböző korok és stílusok mozgásjellemzőit, magatartásait, a néptánc jelentőségét kultúránkban, a mozgás jellemábrázoló karakterjegyeit. Ösztönözni az egyéni mozgásstílus kialakítására, az improvizációs készség kibontására.

Kialakítani a színészi tevékenységhez szükséges önfegyelmet, a rendszeres mozgás igényét.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban a Testnevelés, Tánc és dráma tantárgyak során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a Színészmesterség, valamint a Vers és prózamondás tantárgyakkal.

6.3. Témakörök

6.3.1. Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat, test-használat, kondíció, kialakítása. Kontakt és koreografikus alapelemek.

Az izomzat differenciált használata. A színpadi figura mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) kialakítása.

A színpadi alkotás táncelemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

6.3.2. Testtudat kialakítását célzó technikák

A testtudat fogalma.

A test és tudat egységét, a belső világot megismerő tréningek, technikák, rendszerek.

Az ideokinesis.

Az Alexander-technika.

A SkinnerReleasing – technika.

A Pilates-módszer.

A jóga.

6.3.3. Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)

Balett-tréning program kialakítása és folyamatos működtetése.

Testrészek megismerése, izolációja, mozgáshasználata.

Testtartás.

Lábhelyzetek – karpozíciók.

Irányok – térbeosztás.

Ugrások.

Forgások.

Rúdgyakorlatok.

A gyakorlatok használata, tréning.

Jazz-tánc.

Izolációs alapgyakorlatok.

Tréning összeállítás.

Klasszikus amerikai jazz elemek.

6.3.4. Kontakt-technikák

Mozgásirányok, ritmusok változtatása.

Dinamikus mozgássorok összehangolt végzése.

Akrobatikus színpadi mozgások kivitelezése.

Színpadi vívás és kézitusa megjelenítése.

A különböző mozgástechnikai elemek gördülékeny, s az adott elvárásoknak megfelelő reprodukálása.

6.3.5. Pantomim

Színpadi test- és arcjáték.

A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepe a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

A gesztusnyelv alapismeretei.

Karakterek és karakterváltások ábrázolása non verbális eszközökkel.

Színpadai etűdök és helyzetgyakorlatok megjelenítése a gesztusnyelv eszköztárával.

Stilizált mozgásformák megjelenítése.

Különböző élőlények és élettelen tárgyak, valamint tereptárgyak pantomimikus megjelenítése.

Színpadai botlások, esések, zuhanások, kézitusák stilizált megjelenítése.

6.3.6. Néptánc

A néptánc szerepe, jelentősége a magyar kultúrában.

A néptánc területi felosztása, típusai.

A magyar néptánc, ugrós tánc típusainak alapmotívumai.

Néptánc mozgásformák, fajták és stílusok alapismereteinek elsajátítása és alkalmazása.

A különböző néptánc dialektusok jellemzői.

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²), tantermek.

Baletterem, színházterem

7. Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy

7.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy ismertesse a növendékek előtt a színház és filmművészet, valamint drámairodalom jelentős korszakait megjelenítő műalkotásokat, azok elemzéséhez, feldolgozásához szükséges szempont- és eszköztárat alakítsa ki. A kiemelkedő művészi alkotások vizsgálatán keresztül bemutassa a műelemzéshez szükséges alapfogalmakat és ezek alkalmazásainak technikáit. Jellemezzen szöveg-, helyzet- és szerepelemzési módszereket, amelyek felhasználása segítséget nyújthat a hiteles színészi alkotás létrehozásához.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy támaszkodik a közoktatás közismeretei tárgyainak (Magyar nyelv és irodalom, Történelem) tananyagáigazulására. Feladata, hogy felkészítse a növendékeket a szakmai elméleti szóbeli vizsgafeladat teljesítésére, valamint elemzési szempontrendszerrel, tárgyi ismeretekkel segítse a Színészmesterség gyakorlata, valamint a Vers és prózamondás gyakorlata tantárgyak vizsgafeladatainak sikeres megvalósulását.

7.3. Témakörök

7.3.1. Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek

A metaforikus nyelvi kifejezés, a kötött ritmusú szövegforma feldolgozásának módszertana.

Rímképletek, kötött és szabad versformák jellemzői, elemzési technikái.

A XX. századi és a kortárs líra főbb irányzatai, típusai. A kortárs vers nyelvi jellemzői, képalkotása, elemzési technikái.

A prózai művek elemzési technikái, stratégiája. A kompozíció, a valóság, az értékek, a nyelvi megformáltság síkjainak elemzése. A szövegritmus, a szövegszerkezet és a szövegkohézió kérdései.

A XX. századi és a kortárs próza stilisztikai, tematikai, műfaji jellemzői, elemzési technikái.

A dráma és a filmforgatókönyv szövegtípusai, szövegek műfaji sokszínűsége. A szövegek szerkezeti jellemzői, elemei, feldolgozásuk módszerei, kategóriái.

Poétikai, irodalomelméleti alapismeretek.

A drámai kompozíció elemei, sajátosságai. Drámaelméleti alapfogalmak (expoziáció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).

Drámamodellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.

A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.

Az átfogó cselekmény elemzése, a szerep dramaturgiai helyzetének és funkciójának kijelölése.

A drámai dialógus szövegének sajátosságai, elemzésének technikái.

A dramaturgiai fogalmak használata, a dramaturgiai eszközök (késleltetés, előre jelzés, ellenpontozás stb.) felismerése és beépítése a szerepalkotás folyamatába.

A jelentős drámairodalmi művek, forgatókönyvek elemzése.

Színházi előadások, játékfilmek elemzése.

7.3.2. *Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok*

Az előadás szövegének művelődéstörténeti, társadalom- és eszmetörténeti, irodalomtörténeti beágyazottsága.

Az egyetemes művelődéstörténet jelentős korszakai, szemléleti, eszmei, társadalomtörténeti jellemzői:

az őskori és a folyami kultúrák,

a görög és római kultúrák,

a középkor,

a reneszánsz és humanizmus,

a reformáció és ellenreformáció,

a felvilágosodás,

a klasszicizmus,

az európai és a magyar romantika korának kultúrája,

a magyar reformkor és a századforduló művelődési folyamatai,

az európai avantgárd irányzatait és hatása a magyar művészeti életre,

a két világháború közötti magyar művelődési élet jellegzetességei,

az 1945 utáni és a jelenkori kulturális folyamatok.

A korstílusok esztétikai jellemzői, hatásuk a színházművészetre.

A XX. századi színházművészet társadalom- és kultúrtörténeti beágyazottsága.

A színpadi korszakok, műfajok, típusok művészettörténeti beágyazottsága.

A főbb művészettörténeti korszakok jellemzői, emblematikus alkotói, művei

A művészettörténeti stíluskorszakok hatása a színházművészet eszközrendszerére (szcenika, díszlet, zene, jelmez stb.) a művészeti ág története során.

7.3.3. *Jelmez-, viselet-, és divattörténet*

A viselet- és divattörténet jelentős korszakai.

A viselet és a jelmez összefüggései.

A színpadi jelmez esztétikai hatása, jelmeztörténeti stíluskorszakok, irányzatok.

A jelmez a színpadi ruha szerepe a színészi alakítás eszközrendszerében.

A jelmez- és viselettörténet stíluskorszakai és azok hatása a színházművészet játéktílusának, esztétikai értékalakzatának egészére a művészeti ág története során.

A különböző korok, országok divatja, a különböző társadalmi osztályok viseletei (kiegészítőkkal együtt).

A kosztüm, a paróka, jelmez és arcfestés (smink) használatának alakulása.

7.3.4. *A színház- és a filmművészet elmélete, esztétikája*

A színjáték, a színpadi előadás fogalmának, elemeinek, alkotórészeinek elemzése, azok történeti változásainak áttekintése.

A színházművészet komplex eszközrendszere, esztétikai összetettsége, alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.

A műalkotás tárgyasulásának, elemzésének problémái.

Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei, kategóriái.

Művészetelmélet, színművészeti ágazatok, típusok.

A színházművészet komplexitása. A színjátéktípusok szerkezete, elemei, elemzési módszerei.

A színpadi látvány, a színpadi játéktér technikai vonatkozásai. A díszlet, a jelmez, a bútor, a kellék, a hang- és fénytechnika szerepe az előadás egészében.

A színpadtechnikai eszközrendszer elemei, működésének célja és technikája, esztétikai hatása.

A színészi ábrázolás tárgyi környezete, a scenikai eszközök alkalmazásának módszertana.

A színházművészet esztétikai értékalakzata, az értékalakzat formálódása a XX. század során. Kortárs színpadi hatáselemek.

Színpadi szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek.

Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az alakítás megteremtésének időbelisége, a próbafolyamat szakaszai, céljai, részeredményei.

A mozgóképes és a filmalkotás szerkezete, elemei, szerkezetének változatai.

Jelentős filmesztétikai, -elméleti és történeti fogalmak, folyamatok.

A film dramaturgiája, a kép, az utalás, a képváltások, a montázs, narráció.

A szerzői és a szórakoztató film eltérő jellemzőinek megfogalmazása.

A mozgóképes műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, s azok jellemzői.

Műfaj történeti és elméleti alapismeretek.

Film- és televíziós szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek.

Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az amerikai filmszínészi iskola

Az európai filmszínészet új típusú műhelyei.

7.3.5. *Egyetemes színháztörténet*

A színházművészeti előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői.

A színházművészet főbb játéktípusainak eszközrendszere és alkotási módszerei.

Az ókori görög, római színház és dráma.

A középkori liturgikus színjátás.

A reneszánsz korának színjátás.

A "farce", a commedia dell'arte jellemzői.

A barokk és a felvilágosodás színháza.

A klasszicizmus.

A romantika színháza.

Az európai színjátás XX. századi történetének jelentős irányzatai és alkotói.

Jelentős kortárs irányzatok.

Színházi előadások elemzése.

7.3.6. Magyar színháztörténet

A magyar színjátszás kezdetei.

A magyar színjátszás kialakulása, a vándorszínészet kora.

A Pesti Magyar Színház megnyitásától a Nemzeti Színház aranykoráig, Paulay Ede tevékenysége.

A századforduló színházi élete Magyarországon.

A két világháború közötti magyar színjátszás.

Az 1945 utáni magyar színházi élet sajátosságai, alkotói.

Határon túli magyar színjátszás.

A rendszerváltást követő színházi struktúra.

Kortárs magyar színház.

7.3.7. Egyetemes drámatörténet

A drámatörténet főbb korszakai, jelentős alkotói, drámatípusai az ókortól a kortárs művekig.

A meghatározó jelentőségű drámai művek szerkezeti, stilisztikai, scenikai elemzésének gyakorlata.

A drámai kompozíció, a szerkezet elemei, kategóriái, azok változása a műnem története során.

A drámai műnem főbb műfajainak, típusainak kialakulása, jellemzőik, szerkezeti hasonlóságok és eltérések.

Az ókori görög és római dráma sajátosságai.

A középkor liturgikus és világi drámairodalmának típusai.

A „farce”, a commedia dell’arte jellemzői.

A reneszánsz és a manierista dráma eredményei, jelentős alkotóinak életműve.

A spanyol barokk dráma alkotói, dramaturgiai jellemzői.

A francia klasszicizmus drámairodalmi törekvései, alkotói.

A romantikus dráma.

A polgári dráma jellemzői, meghatározó alkotásai.

Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század első felében.

Az amerikai dráma.

Az abszurd és a groteszk dráma.

Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század második felében.

7.3.8. Magyar drámatörténet

A magyar drámairodalom kezdetei.

Magyar dráma a felvilágosodás korában.

A XIX. századi magyar romantikus dráma története, típusai, kiemelkedő alkotói, alkotásai.

Naturalista kísérletek.

A XX. századi magyar dráma tematikai és formai irányai, alkotói, kiemelkedő alkotásai.

Polgári dráma, szalon-vígjáték a két világháború között.

Történelmi drámák a XX. századi magyar irodalomban, a parabola műfaja.

Politizáló színház és dráma.

Határon túli magyar drámairodalom jelentős alkotói, műhelyei.

Értelmiségi sorskérdések a magyar drámairodalomban.

Groteszk és abszurd kísérletek.

Kortárs magyar drámai törekvések, alkotók.

7.3.9. A színművészet etikai, pszichológiai vonatkozásai

A színpadi és a mindennapi személyiség jellemzői.

A művészi alkotás etikai alapjai, a folyamat etikai jellemzői.

A színházművészet etikai normáinak sajátosságai.
 Művészi szabadság és kötöttség a színházművészetben.
 A színházi és a mozgóképes produkciók alkotási folyamata, alkotói és a hozzájuk kötődő etikai vonatkozású viszonyok.
 A színész munkakapcsolata a színházművészet, a mozgóképes művészet egyéb tényezővel, szereplőivel. A viszonyok etikai vonatkozásai.
 A társulat és az alkotó közösség etikai normái.
 A színészi alkotás etikai szabályozottsága. Az alázat, az empátia, a konfliktus, a kompromisszum fogalma, etikai vonatkozásai.
 A színházművészet lélektani folyamatai, jellemzői.
 Konfliktus és stressz az alkotás különböző fázisaiban.
 Relaxáció, koncentráció, szuggesztió, önszuggesztió az alkotófolyamatban.
 A színészi ábrázolás paradoxona, a " nyilvános egyedüllét", a " mi lenne, ha" kategóriái
 A beleélés szerepe a színészi ábrázolásban.
 A lélektani megfigyelés, önfigyelés, az elemzés és önelemzés, a pszichikai kondicionálás stratégiája, technikái, gyakorlatai
 A színházi munkaterület lélektani terheltsége, konfliktus, stressz. Feldolgozási stratégiák.
 Az előadóművész alkotásának lélektani feltételrendszere, a feltételek kialakításának módszerei
 A befogadó és az alkotó sajátos lélektani kapcsolata a pódium-művészet keretein belül.
 A figyelem felkeltésének és a művészi hatás létrehozásának pszichikai feltételei

7.3.10. Egyetemes és magyar filmtörténet

A filmművészet jelentős korszakai, ábrázolási módszerei.
 A filmművészet komplexitása, szerkezeti elemei, eszközrendszere.
 Az eszközrendszer alkalmazásának stílustörténeti változatai.
 A filmművészeti korszakok jellemzői, szemléleti sajátosságai, sajátos eszközrendszere, színészi játéktílusainak jellemzői.
 A némafilm.
 A hangosfilm a II. világháborúig.
 Filmművészeti korstílusok a II. világháborút követően (A neorealizmus, A francia újhullám, Az angol free cinema).
 Az európai művészfilm (szerzői film) nagy egyéniségei (Fellini, Bergman, Bresson, Antonioni).
 Kelet-európai filmművészet áramlatok (A cseh, a lengyel, az orosz film törekvései, alkotói, alkotásai).
 A magyar film története, jelentős alkotói (Szabó István, Sándor Pál, Fábri Zoltán, Jancsó Miklós, Kósa Ferenc, Sára Sándor, Makk Károly, Bacsó Péter, Nemes Jeles László).
 A jelentős filmalkotások elemzése.

7.3.11. Zenés színpadi művek elmélete és története

Zene és dráma, zene és színház (pl. Szentivánéji álom – Mendelssohn, Beaumarchais – Mozart, Balázs Béla – Bartók Béla A kékszakállú herceg vára).
 Az opera jellemzőinek áttekintése, szabadon választott művek alapján.
 Az operett jellegzetességei (pl. Offenbach, J. Strauss, Lehár, Kálmán művei alapján).
 A musical műfaj jellemzői (pl. Hegedűs a háztetőn, Az Operaház fantomja alapján).
 A rockopera műfaji sajátosságai, zenei világa (pl. István a király).
 A balett és táncjáték, mint zenei műfaj (pl. Stravinsky vagy Bartók egy-egy műve).
 Jazz és a populáris zene sajátosságai szabadon választott művek alapján.
 A népzene és világzene jellemzői szabadon választott művek alapján.

7.3.12. *Vizuális kultúra*

A művészi közlés, mű és jelentése.
Művészettörténeti korszakok, stílusirányzatok.
A fotografikus kép.
A mozgóképi kifejezés.
A tömegkommunikáció
Az újabb, kísérleti médiumok.

7.3.13. *Mozgóképkultúra- és médiaismeret*

A mozgóképben és a médiában a figyelemirányítás, hangulatteremtés és értelmezés fő eszközei.
A mozgóképi elbeszélés eszközei.
A szerzői kultúra és tömegkultúra, mint eltérő beszéd módok.
A tömegkommunikáció, nyilvánosság, hálózati kommunikáció.
Az új média formái és szövegépítkezési sajátosságai.
A médiaipar, médiafogyasztás és –befogadás.
Médiareprezentáció, valószerűség és hitelesség.
Médiaetika, médiaszabályozás.

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Filmvetítésre alkalmas szaktanterem.

Az egyes tananyagegységek elsajátításának sorrendje a tantárgyak leírásában megfogalmazott szerkezet szerint javasolható.

A készségfejlesztő gyakorlati tantárgyak (Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata, Színpadi mozgás gyakorlata), valamint az elmélet tantárgy (Színház-, film-, drámaelmélet és történet) esetében, az alapismeretek kialakítását követően, a tananyagtartalmak párhuzamos, folyamatos ismétlésre épülő oktatása is javasolható.

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70% (50%–ban színpadi szakmai gyakorlat).

A színpadi szakmai gyakorlat megszervezhető a képzési sajátosságok figyelembevételével, színpadi produkciók elkészítésével, próbaidőszakának megvalósításával, professzionális színházi feltételrendszerben történő bemutatásával.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt

Tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.	
		1/13			2/14.	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy
Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5				

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.	
		1/13			2/14.	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy
Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken	0,5				
10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata		8			10
	Vers- és prózamondás gyakorlata		4			4
	Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		3			3
	Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata		2			2
	Színpadi mozgás gyakorlata		6			4
	Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája	7				5,5
	összes óra		8	23	160	8
összes óra		31			31	

Szakmai követelmény-modul	Tantárgyak, témakörök	Ágazati szakközépiskolai képzés óraszám a közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus szakképzés óraszám		A szakképzés összes óraszám
		1/13			2/14		
		e	gy	ögy	e	gy	
Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken	18					18
	A színházi üzem veszélyforrásai, veszélyhelyzetei, azok elhárítása	9					
	A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai	5					
	A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai	4					
10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata		288	ögy		320	608
	Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök		72				
	Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök		72				
	Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból		144	ögy			
	Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció					128	
	Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával					144	
	Kamera előtti, filmszínészi játék					48	
	Vers- és prózamondás gyakorlata		144	ögy		128	272
	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása		36				
	Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása		36				
Párbeszéd szerkezetű és prózai szövegek előadása		72	ögy				

Balladák előadása				40	
Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása				40	
Drámai szövegek, monológok előadása				48	
Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		108		96	204
Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok		32		8	
A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság		32		20	
Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok		26		16	
Ritmus-, tempógyakorlatok		18		16	
A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai				28	
Nonverbális kifejező eszközök				8	
Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata		72		64	136
Légzéstechnika		8		4	
Hangadás, skála-gyakorlatok		8		8	
Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása		28			
Sanzonok, táncdalok, duettek előadása		28			
Dramatikus szerkezetű szonok, kuplék előadása				26	
Musicalrészletek előadása				26	
Színpad mozgás gyakorlata		216	ögy	128	344
Színpad mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok		36		32	
Testtudat kialakítását célzó technikák		36		32	
Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)		36		32	
Kontakt-technikák		36		32	
Pantomim		36			
Néptánc		36			
Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája	252			176	428
Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek	36				
Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok	18				

Jelmez-, viselet-, és divattörténet	18					
A színházművészet elmélete, esztétikája	36					
Egyetemes színháztörténet	36			32		
Magyar színháztörténet	36			32		
Egyetemes drámatörténet	36			16		
Magyar drámatörténet	36			16		
A színművészet etikai vonatkozásai				8		
A színművészet pszichológiai vonatkozásai				8		
Filmelmélet, filmesztétika				32		
Egyetemes és magyar filmtörténet				32		
Összesen	288	828	160	256	736	
Összesen	1116			992		2268

Jelmagyarázat: e/elmélet; gy/gyakorlat; ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A Munkahelyi egészség és biztonság megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság					
	Munkavédelmi alapismeretek	Munkahelyek kialakítása	Munkavégzés személyi feltételei	Munkaeszközök biztonsága	Munkakörnyezeti hatások	Munkavédelmi jogi ismeretek
FELADATOK						
Tudatosítja a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét	x					
Betartja és betartatja a munkahelyekkel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket		x				
Betartja és betartatja a munkavégzés személyi és szervezési feltételeivel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket			x			
Betartja és betartatja a munkavégzés tárgyi feltételeivel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket				x		
A munkavédelmi szakemberrel, munkavédelmi képviselővel együttműködve részt vesz a munkavédelmi feladatok ellátásában		x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK						
A munkahelyi egészség és biztonság, mint érték	x					
A munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések hátrányos következményei	x					x
A munkavédelem fogalomrendszere, szabályozása	x					x
Munkahelyek kialakításának alapvető szabályai		x				
A munkavégzés általános személyi és szervezési feltételei			x			
Munkaeszközök a munkahelyeken				x		
Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken						x
Munkavédelmi szakemberek és feladataik a munkahelyeken						x
A munkahelyi munkavédelmi érdekképviselőt						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Információforrások kezelése		x		x	x	

Biztonsági szín- és alakjelek		x				
Olvasott szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Felelősségtudat			x		x	x
Szabálykövetés	x					x
Döntésképesség					x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Visszacsatolási készség	x				x	
Irányíthatóság			x		x	
Irányítási készség			x		x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Rendszerező képesség	x				x	x
Körültekintés, elővigyázatosság		x			x	
Helyzetfelismerés		x		x	x	

1. Munkahelyi egészség és biztonság tantárgy

18 óra*

13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre, a biztonságos munkavállalói magatartáshoz szükséges kompetenciák elsajátíttatása. Nincsen előtanulmányi követelmény.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

1.3. Témakörök

1.3.1. Munkavédelmi alapismeretek

4 óra/4 óra

A munkahelyi egészség és biztonság jelentősége

Történeti áttekintés. A szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá ennek megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások jelentősége. Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeinek értelmezése.

A munkakörnyezet és a munkavégzés hatása a munkát végző ember egészségére és testi épségére

A munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatok, a munkakörülmények hatásai, a munkavégzésből eredő megterhelések, munkakörnyezet kóroki tényezők.

A megelőzés fontossága és lehetőségei

A munkavállalók egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása érdekében szükséges előírások jelentősége a munkabalesetek és a foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzésének érdekében. A műszaki megelőzés, zárt technológia, a biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések fogalma, fajtái, és rendeltetésük.

Munkavédelem, mint komplex fogalom (munkabiztonság-munkaegészségügy)

Veszélyes és ártalmas termelési tényezők

A munkavédelem fogalomrendszere, források

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII törvény fogalom meghatározásai.

1.3.2. Munkahelyek kialakítása

4 óra/4 óra

Munkahelyek kialakításának általános szabályai

A létesítés általános követelményei, a hatásos védelem módjai, prioritások.

Szociális létesítmények

Öltözőhelyiségek, pihenőhelyek, tisztálkodó- és mellékhelyiségek biztosítása, megfelelősége.

Közlekedési útvonalak, menekülési utak, jelölések

Közlekedési útvonalak, menekülési utak, helyiségek padlózata, ajtók és kapuk, lépcsők, veszélyes területek, akadálymentes közlekedés, jelölések.

Alapvető feladatok a tüzmegeelőzés érdekében

Tüzmegeelőzés, tervezés, létesítés, üzemeltetés, karbantartás, javítás és felülvizsgálat. Tüzoltó készülékek, tüzoltó technika, beépített tüzjelző berendezés vagy tüzoltó berendezések. Tüzjelzés adása, fogadása, tüzjelző vagy tüzoltó központok, valamint távfelügyelet.

Termékfelelıősség, forgalomba hozatal kritériumai.

Anyagmozgatás

Anyagmozgatás a munkahelyeken. Kézi és gépi anyagmozgatás fajtái. A kézi anyagmozgatás szabályai, hátsérülések megeelőzése

Raktározás

Áruk fajtái, raktározás típusai

Munkahelyi rend és hulladékkezelés

Jelzések, feliratok, biztonsági szín-és alakjelek. Hulladékgyaldálkodás, környezetvédelem célja, eszközei.

1.3.3. Munkavégzés személyi feltételei

2 óra/2 óra

A munkavégzés személyi feltételei: jogszerű foglalkoztatás, munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata, foglalkoztatási tilalmak, szakmai ismeretek, munkavédelmi ismeretek

A munkavégzés alapvető szervezési feltételei: egyedül végzett munka tilalma, irányítás szükségessége. Egyéni védőeszközök juttatásának szabályai.

1.3.4. Munkaeszközök biztonsága

2 óra/2 óra

Munkaeszközök halmazai

Szerszám, készülék, gép, berendezés fogalom meghatározása.

Munkaeszközök dokumentációi

Munkaeszköz üzembe helyezésének, használatba vételének dokumentációs követelményei és a munkaeszközre (mint termékre) meghatározott EK-megfelelıősségi nyilatkozat, valamint a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentumok.

Munkaeszközök veszélyessége, eljárások

Biztonságtechnika alapelvei, veszélyforrások típusai, megbízhatóság, meghibásodás, biztonság. A biztonságtechnika jellemzői, kialakítás követelményei. Veszélyes munkaeszközök, üzembe helyezési eljárás.

Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei

Feltétlenül és feltételesen ható biztonságtechnika, konstrukciós, üzemviteli és emberi tényezők szerepe. Általános üzemeltetési követelmények. Kezelőelemek, védőberendezések kialakítása, a biztonságos működés ellenőrzése, ergonómiai követelmények.

1.3.5. Munkakörnyezeti hatások

2 óra/2 óra

Veszélyforrások, veszélyek a munkahelyeken (pl. zaj, rezgés, veszélyes anyagok és keverékek, stressz)

Fizikai, biológiai és kémiai hatások a dolgozókra, főbb veszélyforrások valamint a veszélyforrások felismerésének módszerei és a védekezés a lehetőségei.

A stressz, munkahelyi stressz fogalma és az ellene való védekezés jelentősége a munkahelyen.

A kockázat fogalma, felmérése és kezelése

A kockázatok azonosításának, értékelésének és kezelésének célja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosításában, a munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzésben. A munkavállalók részvételének jelentősége

1.3.6. Munkavédelmi jogi ismeretek

4 óra/4 óra

A munkavédelem szabályrendszere, jogok és kötelezettségek

Az Alaptörvényben biztosított jogok az egészséget, biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez, a testi és lelki egészségének megőrzéséhez. A Munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben meghatározottak szerint a munkavédelem alapvető szabályai, a követelmények normarendszere és az érintett szereplők (állam, munkáltatók, munkavállalók) főbb feladatai. A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény, illetve a Kormány, illetve az ágazati miniszterek rendeleteinek szabályozási területei a további részletes követelményekről. A szabványok, illetve a munkáltatók helyi előírásainak szerepe.

Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken

A munkáltatók alapvető feladatai az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények biztosítása érdekében. Tervezés, létesítés, üzemeltetés. Munkavállalók feladatai a munkavégzés során.

Munkavédelmi szakemberek feladatai a munkahelyeken

Munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység keretében ellátandó feladatok.

Foglalkozás-egészségügyi feladatok

Balesetek és foglalkozási megbetegedések

Balesetek és munkabalesetek valamint a foglalkozási megbetegedések fogalma. Feladatok munkabaleset esetén. A kivizsgálás mint a megelőzés eszköze

Munkavédelmi érdekképviselő a munkahelyen

A munkavállalók munkavédelmi érdekképviselőjének jelentősége és lehetőségei. A választott képviselők szerepe, feladatai, jogai.

1.4. *A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)* Tanterem

1.5. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)*

1.5.1. *A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)*

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		A tanult (vagy egy választott) szakma szabályainak veszélyei, ártalmi

1.5.2.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Szakkönyvek, munkavédelmi jogszabályok tárgyú
1.2.	megbeszélés		x		Munkabaleset, foglalkozási megbetegedés elemzése
1.3.	szemléltetés			x	Oktatófilmek (pl. NAPO)
1.4.	házi feladat	x			
1.5.	teszt	x			

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A 10613-12 azonosító számú, Munkavédelem színházi munkaterületeken megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10613-12 Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken		
	A színházi veszélyforrásai, veszélyhelyzetei, elhárítása	A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai	A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai
FELADATOK			
Betartja a színház, a színpad és a raktározási területek üzemszerű működésének szabályait			X
Betartja a színházi tevékenységhez kapcsolódó munka- és balesetvédelmi szabályokat	X	X	
Betartja a színházi tevékenységhez kapcsolódó biztonságtechnikai-, tűz- és környezetvédelmi szabályokat	X		
Betartja a színpadi, pódiumi eszközök, kellékek, bábok mozgatásával kapcsolatos balesetvédelmi szabályokat		X	
Ellátja a színpadi eszközök mozgatásával okozott balesetekhez kapcsolódó alapvető elsősegély-nyújtási feladatokat		X	
SZAKMAI ISMERETEK			
A színházépület berendezéseinek üzemszerű működésére vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások	X	X	
A színpadi munkára vonatkozó általános munkavégzési előírások	X	X	
A színpadtérre, zenekari árokra vonatkozó balesetvédelmi előírások		X	
A kiszolgáló és üzemi helyiségekre (öltözők, mosdók, pihenők, mellékhelyiségek, műhelyek, táruk és próbatermek) vonatkozó balesetvédelmi előírások			X
A közönségforgalmi terekre és útvonalakra, valamint a nézőtérre vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások			X

A világítási- és villamos berendezésekre vonatkozó biztonságtechnikai előírások	x		
A színházi munkával összefüggő veszélyes tevékenységek munkavédelmi előírásai		x	
Alsó- és színpadszinti gépezetek (süllyesztők, forgószínpadok, színpadi kocsik) kezelésére, használatára vonatkozó balesetvédelmi előírások		x	
A felsőgépezet kezelésére, működtetésére vonatkozó balesetvédelmi előírások	x		
A díszletépítés, -bontás; próbák, előadások és gyorsváltások munka-, baleset-, és tűzvédelmi előírásai		x	
Szűrő-, vágó- és lőfegyver kezelésére és tárolására vonatkozó biztonságtechnikai előírások		x	
Pirotechnikai tevékenység, egyéb tűzveszélyes cselekmény tűzvédelme		x	
Artista és kaszkadőr tevékenység balesetvédelmi előírásai		x	
A színpadi díszletelemek kellékek, bútorok szerelésével, bontásával, valamint használatával kapcsolatos munkavédelmi előírások		x	
Az anyag- és kellékmozgatás, -szállítás biztonsági előírásai			x
Elsősegély-nyújtási alapismeretek		x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK			
A munkabiztonság szakmai nyelvezetének, fogalmainak értelmezése	x	x	x
A munkabiztonsági eszközök, felszerelések használata		x	
A munkabiztonsághoz kapcsolódó jelképek értelmezése	x	x	x
Alapvető elsősegély-nyújtási cselekvések		x	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK			
Térbeli tájékozódás	x	x	x
Felelősségtudat	x	x	x
Megbízhatóság	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK			
Kapcsolatfenntartó készség	x	x	x
Irányíthatóság	x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK			
Helyzetfelismerés		x	
Körültekintés, elővigyázatosság	x	x	x

3. Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken 18 óra*

3.1. A tantárgy tanításának célja

Felkészítés munka- és balesetvédelmi szempontból a színházi üzem veszélyforrásainak felismerésére, elkerülésére, veszély esetén a megfelelő és elvárhatóan szakszerű viselkedésre, cselekvésre.

A tárgy tanításának célja továbbá, feltárni a színházi üzem működésének sajátosságait, az egyes üzemterületek önálló és összefüggő működésének veszélyforrást jelentő körülményeit, a színházi intézmény biztonságtechnikai feltételrendszerét.

Bemutatni az előadó-művészeti tevékenység munka-, baleset-, tűz és környezetvédelmi előírásait, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésének alapismereteit.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy kapcsolódik az általános munkavédelmi alapismeretek tantárgyhoz. A színházi üzem sajátos veszélyforrásait tárja fel.

3.3. Témakörök

3.3.1. A színházi üzem veszélyforrásai veszélyhelyzetei, azok elhárítása

9óra

A színházi üzem működésének komplexitása, az egyes elemek (játékterek, nézőterek, közlekedők, kiszolgáló területek stb.) önálló és összefüggő működése.

Az üzemszerű működés egyes területei, helyszínei, helyiségei, berendezései, személyi és tárgyi feltételrendszere. A működés folyamatának általános biztonságtechnikai feltételrendszere, jellemzői, veszélyforrásai.

A színházi üzem, azon belül a játékterek komplex működése, a különböző egységek (díszletmozgatási berendezések, apparátus, világítástechnikai eszközök, apparátus stb.) működéséből fakadó veszélyhelyzetek, azok kiküszöbölése, elhárítása.

A világítási- és villamos berendezésekre vonatkozó biztonságtechnikai előírások.

Az előadói tevékenység általános munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi előírásainak betartása veszélyhelyzetekben.

Az előadói tevékenység biztonságtechnikai feltételrendszere, a veszélyhelyzetek kiküszöbölésének alapismeretei a színházi üzem egészére vonatkozóan.

Az alkalmazható segédeszközök használatának módja.

3.3.2. A színpadi tevékenység balesetvédelmi előírásai 5 óra

A színpadi játéktér tárgyi környezete, berendezéseinek, gépezeteinek működésére, működtetésére vonatkozó alapismeretek.

A színpadtérre, zenekari árokra vonatkozó balesetvédelmi előírások.

Az előadói tevékenység tárgyi eszközrendszerének (díszlet, bútor, kellék) mozgásából, mozgásából fakadó veszélyhelyzetek.

A színpadi előadói tevékenység során alkalmazásra kerülő balesetvédelmi előírások.

Szűrő-, vágó- és lőfegyver kezelésére és tárolására vonatkozó biztonságtechnikai előírások.

Pirotechnikai tevékenység, egyéb tűzveszélyes cselekmény tűzvédelme.

Artista és kaszkadőr tevékenység balesetvédelmi előírásai.

A színpadi díszletelemek kellékek, bútorok szerelésével, bontásával, valamint használatával kapcsolatos munkavédelmi előírások.

Alsó- és színpadszínti gépezetek (süllyesztők, forgószínpadok, színpadi kocsik) kezelésére, használatára vonatkozó balesetvédelmi előírások.

A balesetek elhárításának eljárásai.

A bekövetkezett balesetekkel kapcsolatos elsősegély-nyújtási eljárások elmélete és gyakorlati kivitelezésének alapismeretei.

4.3.3. A színházi üzem kiszolgáló területeinek veszélyforrásai, helyzetei, balesetvédelmi előírásai 4óra

A színházi üzem kiszolgáló helyszínei, helységei (tárak, raktárok) eszközei. A kiszolgáló munkafolyamatok biztonságtechnikai előírásai, a munkafolyamatok során tapasztalható veszélyhelyzetek.

Az előadó tevékenység és a kiszolgáló tevékenységek érintkezési pontjai. A kiszolgáló tevékenységek biztonságtechnikai alapszabályai.

A kiszolgáló és üzemi helyiségekre (öltözők, mosdók, pihenők, mellékhelyiségek, műhelyek, táruk és próbatermek) vonatkozó balesetvédelmi előírások.

A közönségforgalmi terekre és útvonalakra, valamint a nézőtérre vonatkozó baleset- és tűzvédelmi előírások.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A képzés fontos eleme a szemléltetés, amelynek célszerű helyszíne a működésben megfigyelt színházi üzem.

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	kiselőadás			x	
1.4.	szemléltetés		x	x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
1.5.	projekt			x	
1.6.	házi feladat			x	

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló	x		x	

	feldolgozása				
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	
2.3.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.4.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
3.	Képi információk körében				
3.1.	Információs ábra, rajz értelmezése			x	
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Utólagos szóbeli beszámoló			x	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	x			Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Műveletek gyakorlása	x			Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök
6.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján			x	
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján			x	
8.	Vizsgálati tevékenységek körében				
8.1.	Technológiai próbák végzése			x	Munka- baleset és tűzvédelmi eszközök

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A 10616-12 azonosító számú Színpadi és filmszínészi alakítás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata						Vers- és prózamondás gyakorlata					
	Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök	Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök	Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból	Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció	Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával	Kamera előtti, filmszínészi játékok	Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása	Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása	Párbeszédes szerkezetű és prózai szövegek előadása	Balladák előadása	Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása	Dramai szövegek, monológok előadása
FELADATOK												
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégszínház, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt					X	X						X
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákon a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik					X	X						
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt					X	X						X
A kijelölt elemző, asztali próbákon értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét		X	X	X								X

A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot				x	x							
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegelemeit			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét	x	x	x	x	x	x						
A táncpróbákon koreográfiát tanul, rögzít												
Az énekpróbákon dalt tanul, rögzít												
A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít												
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt				x	x	x						
Az emlékpróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő scenikai szituációba helyezi				x	x	x						
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival				x	x	x						
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja				x	x	x						
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt				x	x							
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre				x	x	x						
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel				x	x	x						

fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel												
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni			x	x	x				x	x	x	
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi			x	x	x				x	x	x	
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével			x	x	x							
Sminkel, arcot, testet fest			x	x	x							
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével			x	x	x							
Alakítását a próbafolyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során			x	x	x							
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti			x	x	x							x
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal			x	x	x							
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket			x	x								
Alakításával szolgálja az előadás értékalakzatának közvetítését			x	x	x				x	x	x	
Kellékeit, jelmezt, egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel			x	x	x							
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el			x	x								
Meghallgatáson, castingon vesz részt					x							
SZAKMAI ISMERETEK												
Színház- és filmelméleti alapfogalmak												
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok			x	x					x	x	x	

A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai													
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai													
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői													
Az esztétika alapfogalmai													
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak													
A színészyakorlat, színésmesterség módszerei, típusai	x	x	x	x	x								
Mozgóképes színészyakorlat							x						
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái								x	x	x	x	x	x
A zenés színésmesterség eszköztárának alkalmazása													
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk				x	x	x					x	x	x
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája													
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv													
A pantomim kifejezés alaptechnikái													
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái													
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei													
A balett-tánc technikájának alapismeretei													
Színpadtechnika, szcenika				x	x								
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Előadói beszédképesség	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Előadói énekképesség													
Szövegértés, szövegelemzés			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Komplex eszközhasználati képességek,			x	x	x								

készségek													
Előadói mozgáskészség													
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Külső megjelenés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x					x	x	x	x	x	x	x
Elhivatottság, elkötelezettség				x	x								
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Adekvát metakommunikáció													
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x							
Interperszonális rugalmasság			x	x	x	x							
MÓDSZER KOMPETENCIÁK													
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x					x	x	x	x	x	x	x
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x

10616-12 Színpadai és filmszínészi alakítás	Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata						Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata					
	Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok	A hangadás: zöngegyakorlatok, hangerő, hangmagasság	Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok	Ritmus-, tempógyakorlatok	A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai	Nonverbális kifejező eszközök	Légzéstechnika	Hangadás, skála-gyakorlatok	Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása	Sanzonok, táncdalok, duettek előadása	Dramatikus szerkezetű szanzonok, kuplék előadása	Musicalrészletek előadása
FELADATOK												
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégszínház, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt												
A kijelölt színpadai- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik												
A kijelölt olvasópróbán a színpadai vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt												
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerep szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét												
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot												
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi												
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegeleit												

Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét												
A táncpróbákon koreográfiát tanul, rögzít												
Az énekpróbákon dalt tanul, rögzít							X	X	X	X	X	X
A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít												
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt												
Az emlékpróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő scenikai szituációba helyezi												
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival												
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja												
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt												
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre												
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel												
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni												
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi												
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével												
Sminkel, arcot, testet fest												
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével												
Alakítását a próbafolyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során												
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti												
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal												
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket												

Alakításával szolgálja az előadás értékalkazatának közvetítését													
Kellékeit, jelmezét egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel													
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el													
Meghallgatáson, castingon vesz részt													
SZAKMAI ISMERETEK													
Színház- és filmelméleti alapfogalmak													
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok													
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai													
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai													
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői													
Az esztétika alapfogalmai													
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak													
A színészyakorlat, színésmesterség módszerei, típusai													
Mozgóképes színészyakorlat													
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái													
A zenés színésmesterség eszköztárának alkalmazása										X	X	X	
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk	X	X	X	X	X	X							
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája							X	X	X	X	X	X	X
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv													
A pantomim kifejezés alaptechnikái													
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái													
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei													
A balett-tánc technikájának alapismeretei													
Színpadtechnika, szcenika													
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Előadói beszédképesség		X	X	X	X	X							
Előadói énekképesség										X	X	X	

Szövegértés, szövegelemzés												
Komplex eszközhasználati képességek, készségek												X
Előadói mozgáskészség												
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK												
Külső megjelenés												
Fejlődőképesség, önfejlesztés	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Elhivatottság, elkötelezettség												
TÁRSAS KOMPETENCIÁK												
Adekvát metakommunikáció	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Irányíthatóság	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Interperszonális rugalmasság	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
MÓDSZER KOMPETENCIÁK												
Kreativitás, ötletgazdagság												
Figyelem-összpontosítás	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)					X	X			X	X	X	X

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színpadi mozgás gyakorlata							Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája					
	Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok	Testtudat kialakítását célzó technikák	Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)	Kontakt-technikák	Pantomim	Néptánc	Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek	Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok	Jelmez-, viselet-, és divattörténet	A színházművészet elmélete, esztétikája	Egyetemes színháztörténet	Magyar színháztörténet	
FELADATOK													
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégszínház, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt													
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik													
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt													
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerep szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét							x						
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot													
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi													
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegeleit													

Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét													
A táncpróbákon koreográfiát tanul, rögzít	x	x	x	x	x	x							
Az énekpróbákon dalt tanul, rögzít													
A mozgáspróbákon színpadi mozgást tanul be, rögzít	x	x	x	x	x	x							
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt													
Az emlékpróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő scenikai szituációba helyezi					x			x					
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival													
A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja													
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt													
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre													
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel													
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni													
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi													
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével													
Sminkel, arcot, testet fest													
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével													
Alakítását a próba-folyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során													
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti													
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal													
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket													
Alakításával szolgálja az előadás értékalakzatának közvetítését													

Kellékeit, jelmezét egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel													
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el													
Meghallgatáson, castingon vesz részt													
SZAKMAI ISMERETEK													
Színház- és filmelméleti alapfogalmak											X		
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok							X						
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai												X	X
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai									X				
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői										X			
Az esztétika alapfogalmai							X				X		
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak													
A színészyakorlat, színésmesterség módszerei, típusai													
Mozgóképes színészyakorlat													
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái													
A zenés színésmesterség eszköztárának alkalmazása													
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk													
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája													
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv	X	X	X	X									
A pantomim kifejezés alaptechnikái						X							
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái					X								
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei		X	X										
A balett-tánc technikájának alapismeretei			X										
Színpadtechnika, szcenika											X		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Előadói beszédképesség													
Előadói énekképesség													
Szövegértés, szövegelemzés							X	X	X	X	X	X	X

Komplex eszközhasználati képességek, készségek													
Előadási mozgáskészség	x	x	x	x	x	x							
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Külső megjelenés													
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Elhivatottság, elkötelezettség				x	x	x							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Adekvát metakommunikáció			x	x									
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x							
Interperszonális rugalmasság													
MÓDSZER KOMPETENCIÁK													
Kreativitás, ötletgazdagság					x			x					
Figyelem-összpontosítás				x	x	x							
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)				x		x	x	x	x	x	x	x	x

10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája					
	Egyetemes drámatörténet	Magyar drámatörténet	A színművészet történelmi vonatkozásai	A színművészet pszichológiai vonatkozásai	Filmelmélet, filmesztétika	Egyetemes és magyar filmtörténet
FELADATOK						
Felkészültsége és tudása szerint maradéktalanul ellátja a rábízott színházi, filmszínészi próbafeladatokat belső (színház, stúdió) és külső (pl. vendégszínház, tájelőadás, alkalmi játéktér stb.) helyszínen egyaránt				x		
A kijelölt színpadi- és kamerapróbákban a próbarendnek megfelelően, alkotó módon közreműködik			x	x		
A kijelölt olvasópróbán a színpadi vagy filmalkotás szövegkompozíciójáról és a játéktér kereteit illetően ismereteket gyűjt						
A kijelölt elemző, asztali próbákban értelmezi és elemzi szerepe szövegét, jeleneteinek kommunikációs helyzetét						
A rendelkező próbák során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak alkalmazásával szerepet alkot						
Szöveget tanul, értelmez, szövegeit szituációba helyezi						
Artikulációs készségét, beszédtechnikáját, verbális kifejezőerejét tudatosan alkalmazva megfelelő ritmusban, értelmileg tagoltan megformálja a szerep szövegelemeit						
Improvizációs gyakorlatokkal, érzelmi emlékezete és fantáziája segítségével kialakítja a szerep lélektani karakterét						
A táncpróbákban koreográfiát tanul, rögzít						
Az énekpróbákban dalt tanul, rögzít						
A mozgáspróbákban színpadi mozgást tanul be, rögzít						
Kiírás szerinti ruha- és cipőpróbán vesz részt						
Az emlékpróbák során szövegét, ének-, táncszámát, mozgását a rendezői utasítás szerint a játéktérnek megfelelő szcenikai szituációba helyezi						
Az összpróbák során alakítását összehangolja a díszlet, a fény- és hangtechnika, a jelmez és kellék, valamint a partnerek meghatározottságaival						

A megformált alakítását a főpróbák során kontrollálja						
A felújító- és részpróbákon, idegen helyszín esetén, bejárópróbán vesz részt						
A színpadi, filmszínészi alakításhoz szükséges alkotó állapotot hoz létre			x	x		
Megteremti a színpadra lépés, a filmfelvétel fizikai feltételeit: bemelegít, mozgást és táncot próbál, beénekel						
Megteremti a színpadra lépés, filmfelvétel szellemi feltételeit: dikciót és akciót memorizál, koncentrálni			x	x		
Jelenetét felkészülten várja, pontosan kezdi						
Álhajat, maszkot készít a fodrász segítségével						
Sminkel, arcot, testet fest						
Színpadi jelmezt, fellépő ruhát ölt az öltöztető segítségével						
Alakítását a próbafolyamat során kiérlelt esztétikai formában, meghatározott játéktípusban, és tárgyi keretek közt (díszlet, kellék) létrehozza az előadás, a filmfelvétel során						
A rendezői utasítások alapján megformált alakot megfelelő intenzitással és hitelességgel megjeleníti			x	x		
Kapcsolatot tart partnereivel, a színházi és filmes munkatársakkal			x	x		
Rögtönzéssel áthidalja a váratlan nehézségeket				x		
Alakításával szolgálja az előadás értékalakzatának közvetítését			x			
Kellékeit, jelmezt, egyéb eszközeit a tárukba visszaszolgáltatja, lesminkel			x			
Szabadtéri, alkalmi produkciók színészi feladatait látja el						
Meghallgatáson, castingon vesz részt				x		
SZAKMAI ISMERETEK						
Színház- és filmelméleti alapfogalmak					x	x
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok	x	x				
A dráma- és színháztörténet jelentős korszakai	x	x				
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai						
A művészet-, jelmez- és viselettörténet jelentős korszakai, a korstílusok jellemzői						
Az esztétika alapfogalmai						
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak					x	x
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai						
Mozgóképes színészgyakorlat						
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái						
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása						
A színpadi beszédtechnika szabályai, technikái, alkalmazásuk						
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája						

A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv						
A pantomim kifejezés alaptechnikái						
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái						
A színpadi tánc műfajainak, típusainak alapismeretei						
A balett-tánc technikájának alapismeretei						
Színpadtechnika, szcenika						
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Előadói beszédképesség						
Előadói énekképesség						
Szövegértés, szövegelemzés	X	X				
Komplex eszközhasználati képességek, készségek						
Előadói mozgásképesség						
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Külső megjelenés						
Fejlődőképesség, önfejlesztés			X	X		
Elhivatottság, elkötelezettség			X	X		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Adekvát metakommunikáció						
Irányíthatóság						
Interperszonális rugalmasság						
MÓDSZER KOMPETENCIÁK						
Kreativitás, ötletgazdagság						
Figyelem-összpontosítás						
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	X	X	X	X	X	X

4. Színészmesterség gyakorlata 608 óra*

13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

4.1. A tantárgy tanításának célja

Kialakítani és fejleszteni a színpadi és filmes színészi tevékenységhez szükséges előadói készségeket, technikai adottságokat és ismereteket, koncentráló és kontrolláló képességeket.

Feltárni a színészi munka belső alapjait (önismeret, empátia, kreativitás, koncentrálóképeség), a szerepelemzési és -építési technikákat.

Képesé tenni a növendéket színészi helyzetgyakorlatok improvizálására, a mindennapi élet helyzeteinek feldolgozására, drámarészletek magas színvonalú megjelenítésére, színpadi kapcsolat megteremtésére, a színpadi szerep megformálására, hiteles megjelenítésére, a színpad és film szerepépítési technikáinak önálló alkalmazására. Stílusismerete és technikai felkészültsége alapján a kapott szerep önálló kidolgozására, a színpadi alak jellemfejlődésének, érzéseinek, indulatainak, lelkiállapot-változásainak kifejezésére.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A *Színészmesterség gyakorlata* tantárgy alapvető didaktikai feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs szerepe van a többi gyakorlati tárgy (*Vers- és prózamondás gyakorlata, beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, ének- és hangképzés egyéni gyakorlata, Színpadi mozgás gyakorlata*) konkrét tananyagelemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor – a 14. osztályban fokozottan -, összegző szerepe azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktípusok kialakításakor felhasználja a *színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy során elsajátítottakat.

4.3. Témakörök

4.3.1. Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök 72óra

A színészi ábrázolás alapkérdései.

Relaxáció, koncentráció gyakorlatai.

Érzetek felidézésének gyakorlatai.

Érzelmek felidézésének gyakorlatai.

Szöveges vagy szöveg nélküli helyzetgyakorlatok:

Helyzetgyakorlatok alkotása saját élményanyagból.

Helyzetgyakorlatok alkotása egy megadott mondat, ill. szövegtöredék szituációba helyezésével.

Konfliktus köré szerkesztett helyzetgyakorlatok alkotása.

A színpadi jelenlét, a személyiség, egy-egy adott szerep megjelenítésének kérdései.

Szöveg, gesztus összehangolása, a szó és a cselekmény egymáshoz illesztése.

Színpadi kapcsolatteremtés.

Színpadi, színészi dramaturgia, választás és cselekvés.

Váltások a színészi játékban.

Cselekvés és állapot kifejezése.

Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.

Színészi belső és külső technika és felkészülés.

A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

4.3.2. Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök 72óra

Kreativitás és fantáziai szerepe a színészi alkotásban.

Naturális és stilizált játékmód.

Adott zeneművekre (rigmus, népdal, műdal) készített helyzetgyakorlatok.

Próbatechnikák.
Színpadi ritmus és tempó.
Zenei ritmus és tempó.
Hangkeltés a színpadon.
A színpadi zene típusai, azok alkalmazása.
A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

4.3.3. Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból 72óra

Néhány szereplős, egyszerű helyzetű, realiztikus játéktípusú jelenetek színpadra állítása (ajánlható a naturalista stílusú drámarészlet pl.: Barta Lajos, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, E. Albee, Ö. von Horváth, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei).

Az írói szövegben lévő gondolatok érzések kifejezése színészi eszközökkel.

Naturalista játéktípus, valóságosság és illusztráció.

Valóságos ábrázolásra törekvő színészpédagógiai rendszerek, módszerek (K. Sz. Sztanyiszlavszkij, M. Csehov, L. Jouvet, L. Strasberg, Várkonyi Zoltán) alapelvei.

Színpadi jelenet dramaturgiája.

Színpadi kapcsolatrendszerek.

Az együttes játék kialakítása.

Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.

Felkészülés a szerepalkotásra.

Felkészülés az előadásra.

4.3.4. Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció 128óra

A színpadi stilizáció.

Stilizált szöveg és valóságos játékmód.

Önállóság és kreativitás a próbák során.

Színpadi jelenet dramaturgiája, jelenetek összefűzése.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása kötött szövegű drámarészletek próbafolyamata és az előadása során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

A színészmesterség alapismereteinek bemutatása kötött szövegű drámarészletek segítségével.

A színészi eszköztudás (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése verses drámarészletek előadása során.

A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

Ajánlott szerzők: Szophoklész, Euripidész, Plautus, W. Shakespeare, Lope de Vega, Calderon de la Barca, J. P. Corneille, Racine, Molière, F. Schiller, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre.

4.3.5. Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával 144 óra

Összetett érzet és érzelem felidéző gyakorlatok.

Az érzelmi emlékezet működtetése.

Instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése, végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.
 A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.
 Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.
 Helyzet- és improvizációs gyakorlatok a próbák során, a színpadi kapcsolatrendszer kialakítása.
 Szereptanulás.
 Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába. A szerepépítés technikái.
 A színpadi előadás elkészítésének munkarendje.
 Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.
 A színészmesterség alapismereteinek bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.
 A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.
 Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.
 A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése.
 Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.
 Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, A. P. Csehov valamint Barta Lajos, Bródy Sándor, Heltai Jenő, Sarkadi Imre, E. Albee, H. Ibsen, Ö. von Horváth, F. G. Lorca, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei.

4.3.6. Kamera előtti, filmszínészi játék 48 óra

A színház és a filmkészítés, -gyártás szervezeti felépítésének különbségei és működése.
 A film létrehozásában közreműködő szakemberek, szakmák.
 A filmforgatás fázisai, technológiája. A film esztétikai eszközrendszerének komplexitása.
 A produkálás és reprodukálás technikái a filmszínészi alkotásban.
 A filmfelvétel technikai sajátosságai. A filmszínészi alkotás időkeretei.
 A kamera előtti játék pszichikai jellemzői.
 Az alakítás kamera előtt történő megteremtésének módszerei, technikai sajátosságai.
 A színészi alkotás a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között. A szakmai eszköz- és etikai normarendszer.
 A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése a kamera előtti játékban.
 A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem
 Színházi próbatermek (minimum 100 nm²)
 Filmstúdió

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csopor	osztály	

			t		
1.1.	magyarázat	x	x	x	
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	megbeszélés	x	x	x	
1.4.	vita	x			
1.5.	szemléltetés	x	x	x	Színpadai, filmes díszletelemek, bútorok Színházterem Színpadai hang- és fénytechnikai berendezések
1.6.	projekt			x	
1.7.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.8.	szimuláció	x	x	x	
1.9.	szerepjáték	x	x	x	Színpadai, filmes díszletelemek, bútorok Színpadai hang- és fénytechnikai berendezések
1.10.	házi feladat	x	x	x	
1.11.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	tantermek Színpadai hang- és fénytechnikai berendezések

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett	x	x	x	

	rendszerezése				
2.	Ismeretalkalmazási gyakorlatok tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.3	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések. Színpadi, filmes jelmezek, maszkok
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang-

					és fénytechnikai berendezések. Színpadi, filmes jelmezek, maszkok
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések. Színpadi, filmes jelmezek, maszkok

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Vers- és prózamondás gyakorlata 272 óra*

5.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja szövegértelmezési, elemzési stratégiák bemutatása, fejlesztése, valamint a szépirodalmi verses, prózai és párbeszéd formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező előadásának elméleti és technikai megalapozása.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja *Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy valamint a középiskolai oktatás *Magyar nyelv és irodalom* tantárgya során elsajátítottakat.

5.3. Témakörök

5.3.1. Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása 36óra

A szövegtartalom és a színészi kifejezés összefüggései.

Az értelmezés jelentősége.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom kifejezésének előadás-technikailapismeretei.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei.

Gondolati ívek a szövegben.

A szöveg akusztikai formájának kialakítása.

Elsősorban a romantikus és a múlt századi magyar líra egyes szám első személyben írott, a hangi adottságoknak megfelelő, magas irodalmi értékű darabjainak előadása.

Ajánlott szerzők: Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső.

5.3.2. Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek

elemzése és előadása

36 óra

Beszédbátortalanság, beszédhallás, beszédtechnika, beszédművelés fogalmai.

Fonetika, foniátria, fonológia, logopédia fogalmai.

Kommunikáció, lámpaláz, modorosság fogalmai.

Verselési hagyományok, formák és típusok a magyar lírában.

A központosítás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Összetett szerkezetű, epikus, elbeszélő költemények elemzése és előadása.

Ajánlott szerzők: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Babits Mihály, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Nagy László valamint kortárs költők.

5.3.3. Párbeszédes szerkezetű és prózai szövegek előadása

72 óra

Dramai, verses, prózai szövegek elemzése, értelmezése, rögzítése.

Különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezése a színpadi beszéd eszközrendszerével.

Helyzet-, szöveg-, szerepelemzési technikák alkalmazása az alakítás szövegelemeinek előadásában.

A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában.

Árnyalt stílusú, humoros prózai művek előadása. Ajánlott szövegek: Nagy Lajos (Képtelen természetrajz) Karinthy Frigyes (Karcolatok, Humoreszkek, Tanár Úr kérem c. kötet egyes darabjai.).

Árnyalt stílusú, egyszerű dramaturgiájú jelenetek előadása. Ajánlott szerzők: Bródy Sándor, Barta Lajos, Móricz Zsigmond, Németh László, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Szép Ernő, Tamási Áron valamint kortárs szerzők.

5.3.4. Balladák előadása

40 óra

Népi és műballadák feldolgozása.

Elbeszélő és párbeszédes szövegtípusok előadása.

A romantikus műballada típusai, alkotói.

A központosítás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

A magyar irodalmi köznyelv összegzése, Arany János (pl. Ráchel siralma, Vörös Rébék, Tengeri hántás, Tetemrehívás, Hídavatás, Ágnes asszony, V. László, Zách Klára).

5.3.5. Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása

40 óra

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása a modern lírai és prózai szövegek feldolgozása során.

Az elmúlt fél évszázad jellemző verstípusai, nyelvi gondolkodása.

F. M. Alexander tényfeltáró technikájának alapismeretei.

Rodenburg és Woodhouse metódusának jellemzői.

Az orosz iskola jellemzői.

A központosítás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Típushibák a színpadi megszólaláskor.

A pódium esztétikája.

Különböző verstípusok előadása.

A kortárs - vallomások tematikájú - irodalom szövegtartalmainak kifejezése.

5.3.6. Drámai szövegek, monológok előadása 48 óra

A szöveg rögzítésének módszerei.

Tagolás és váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Párbeszéd színpadi előadása.

Az irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő előbeszéd alkotása.

A különböző korok jellegzetes beszédstílusainak alkalmazása.

Drámai szövegek, beszédigényes, vallomásos tematikájú jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Katona József, Madách Imre, Vörösmarty Mihály, B. Brecht, A. P. Csehov, Ny. Gogol, M. Gorkij, G. Hauptmann, H. Ibsen, W. Shakespeare, G.B. Shaw, A. Strindberg, valamint kortárs szerzők.

5.4. A képzés javasolt helyszíne.(ajánlás)

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek.

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x	x	
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	megbeszélés	x	x	x	
14.	vita	x			
1.5.	szemléltetés	x	x	x	
1.6.	projekt			x	
1.7.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.8.	szimuláció				
1.9.	szerepjáték	x	x	x	
1.10.	házi feladat	x	x	x	
1.11.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x		x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és

					fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata 204 óra*

6.1. A tantárgy tanításának célja

Beszédelemzési módszerek, fejlesztő, javító, szinten tartó gyakorlatok ismertetése. A hallási figyelem, és a beszédszervek tudatos használatának kialakítása, fejlesztése. A légzés, lazítás, koncentráció gyakorlatainak bemutatása, elsajátítása.

A tantárgy tanításának célja továbbá elmélyíteni a színpadi középhang kialakításának és helyes használatának ismereteit. Bemutatni a hangzó- és artikulációs gyakorlatokat, a hangerő- és hangszíngyakorlatokat, a főbb kifejező eszközök: beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés, szünet alkalmazását, a hangsúlyszabályokat és hanglejtés kifejező használatát.

Elősegíteni a különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezését.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A *Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárgy a képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színészmesterség gyakorlata*, valamint *Vers- és prózamondás gyakorlata* tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a *Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy során elsajátítottakat

6.3. Témakörök

6.3.1. Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok 40 óra

A beszédéről.

A hallás.

Beszédképzés, anatómiai alapismeretek.

Lazító gyakorlatok:

testrészenkénti lazítás,

teljes ellazítás,

a légzés megfigyelése, tanulmányozása relaxálás közben, lazítás fekvő, ülve, állva,

tónusszabályozó gyakorlatok (feszítés, lazítás) az egész testen majd testtájanként,

lazítás a beszédtechnikai gyakorlatok végzése közben,

a test tónusállapotának kontrollálása és szabályozása beszédgyakorlatok közben,

belső relaxálás.

A légzőszervek, a légzés.

A beszédlélegzés tudatosítása gyakorlatok során.

Légzőgyakorlatok:

az élettani és a beszédlélegzés különbségei,

rekeszlégzés,
légzőgyakorlatok mechanikusan mondható szövegekkel,
légzőgyakorlatok népdalokkal, gyermekversekkel,
tudatos tagolás a légzéssel a produktív és a reprodukív beszédben,
információ átadása a különböző légzés módokban.

6.3.2. A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság 52 óra

A hangadás.

Hanggyakorlatok:

a mellkasi és a szükséges szájtéri rezonancia megerősítése m hanggal,
rezonancia gyakorlatok magánhangzókkal,
a kemény és a lágy hangindítás gyakorlatai,
a középhang beállítása és megerősítése,
hangringató gyakorlatok a főleges izomfeszültségek oldására,
szöveges hanggyakorlatok (gyermekversek, mondókák).
A hang magasságának változtatása (skalázás), a középhangsáv szélesítése.
Hangerőgyakorlatok a suttogástól az erőlködés mentes fokozásig.
Hangszíngyakorlatok, a kemény és a lágy hangvétel.
Hangadási módok megfigyelése: az elől szóló középhang megerősítése.
Változatok a hangadásban (hátról szóló, préselt, öblösített, levegős és fejhang.
szöveges hangerőgyakorlatok, a fokozás és csillapítás, szöveges hangmagasság
gyakorlatok, a középhangsáv szélesítése a magas és a mély hangok felé.).
Szöveges középhang gyakorlatok: erőteljes hangvétel, lágy hangvétel,
szöveges hangmagasság gyakorlatok,
szöveges dinamikai gyakorlatok,
összetett gyakorlatok a fokozás, váltás, a hangszín és a hanglejtés tudatos
alkalmazására.

6.3.3. Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok 242 óra

Az artikuláció

szöveg nélküli gyakorlatok (ciklikus hangsorok) a beszédszervek mozgásának ügyesítésére:
magánhangzó gyakorlatok,
mássalhangzó gyakorlatok,
artikulációs módok tanulmányozása,
szöveges magánhangzó gyakorlatok,
pergetett szövegmondás hibátlan artikulációval,
szöveges gyakorlatok mozgás, fizikai terhelés közben,
szöveges gyakorlatok megosztott figyelemmel,
a hibátlan artikulációjú pergetett szövegmondás begyakorlása,
a suttogó beszéd intenzitásának növelése szöveges gyakorlatokban,
a kiejtés változatai a főbb tájszólásokban.

6.3.4. Ritmus-, tempógyakorlatok 34 óra

A szótagok időtartamának meghatározása.

Ritmus, tempó:

ritmusgyakorlatok,
csoportos ritmusgyakorlatok (kórus).

6.3.5. A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai 28 óra

A hangsúlyozás alapismeretei.

Hangszínek, hangváltások kimunkálása.

A kifejező, helyes
hanglejtés,
hangsúly,
hangszín kialakításának gyakorlatai.
Hangsúly a szavakban, szókapcsolatokban, hangsúlyváltozatok.
A hanglejtés változatai azonos szólamon, szövegen belül.

6.3.6. Nonverbális kifejező eszközök 8 óra

Tekintetjátékok:

beszédgyakorlatok tekintettartással,
vonzás és taszítás a tekintetben,
utasítások tekintettel.

Grimaszjátékok:

egymás utánzása,
grimaszok leolvasása, értelmezése,
Járás, testtartás, gesztusok megfigyelése és utánzása,
Egymás artikulációjának leolvasása, szinkronizálása.
Helyzetgyakorlatok a technikai gyakorlatok szövegeivel.
Helyzetgyakorlatok értelmetlen szöveggel.

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²).
Tükrös tanterem, megfelelő akusztikai adottságokkal.

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		tükrös terem
1.2.	szemléltetés	x	x		tükrös terem
1.3.	kooperatív tanulás	x	x		tükrös terem
1.4.	szimuláció	x	x		tükrös terem
1.5.	házi feladat	x	x		tükrös terem
1.6.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x		tükrös terem

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				

1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		tükrös terem
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		tükrös terem
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		tükrös terem
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x		tükrös terem
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		tükrös terem
6.	Szolgáltatói tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x		tükrös terem
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x		tükrös terem

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata 136 óra*

7.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikai alapjainak bemutatása. Légzéstechnikai, hangképzési, fiziológiai alapismeretek elsajátítása. A beéneklés, skálázás technikájának elsajátítása.

Alapfokú zeneelméleti ismeretek, kottaolvasás, zenei szakkifejezések (tempó, dinamika) feltárása.

A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, sanzon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak, előadási technikáinak megfigyelése, elemzése, reprodukálása.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban az *Ének* tantárgy során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a *Színészmesterség*, valamint a *Vers és prózamondás* tantárgyakkal.

7.3. Témakörök

7.3.1. Légzéstechnika 12 óra

Az éneklés anatómiája, Az éneklés során szerepet játszó szervek és izomcsoportok.

A helyes légzéstechnika elmélete, a szabályos levegővétel.

A növendékek hibáinak felismertetése, tudatosítása.

Légző gyakorlatok tanulása, tudatosítás után folyamatosan ismételt gyakorlása.

7.3.2. Hangadás, skála-gyakorlatok 16 óra

A hangképzés elmélete.

Hangképzés a gyakorlatban.

Skála-gyakorlatok.

Zöngégyakorlatok.

Vokálisra nyitás gyakorlatai.

Futó skálák gyakorlatai.

Hosszabb futó-skálák gyakorlatai.

Rezonáns érzet erősítése.

Tartott hangok, levegőbeosztás gyakorlása.

Staccato gyakorlatok.

Magasságok automatizálása felülről indított skálával.

7.3.3. Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása 28 óra/ 28 óra

Skálától a daléneklésig.

Népdalok, népdalfeldolgozások előadása.

Zongorakísérettel ellátott virágénekek, gyermekdalok előadása.

Néhány - képességnek megfelelő nehézségű - dal kiválasztása közös feldolgozása.

Ajánlott zenei anyag: Ádám Jenő: A dal mesterei I-II. kötet.

Kerényi György: Énekiskola II. kötet dalaiból.

7.3.4. Sanzonok, táncdalok, duettek előadása 28 óra

Érzelmek kifejezése.

A színpadi kapcsolat.

Sanzonok műfaji, technikai jellegzetességei.

Táncdalok műfaji, technikai jellegzetességei.

Könnyebb operettek (ajánlott szerzők: Eisemann Mihály, Zerkovitz Béla, Ábrahám Pál, Kálmán Imre) műfaji, technikai jellegzetességei.

7.3.5. Dramatikus szerkezetű sanzonok, kuplék előadása 26 óra

A színpadi éneklés.

A hang- és énektechnikai ismeretek alkalmazása különböző hangulatú és műfajú dalok, kuplék, sanzonok, énekelt versek, dalmű részletek előadásában.

A dramatikus dalműfajok rövid áttekintése, híres előadói, zenehallgatás, esetleg videofelvétel megtekintése.

A kuplé.

Megzenésített vers: sanzon.

Ajánlott zenei anyagok: pl. „Szalonspicc-album” (kuplék),”Darvas-album, Ruttkai-album, Domján-album (szonok)”.
Az előadói készség alkalmazása énekes előadásmód során.

7.3.6. Musicalrészletek előadása 26 óra

A zenés színészmesterség alapismeretei és párhuzamos alkalmazása.

Hangtechnikailag igényes dalok pl. francia szonok, amerikai örökzöldek, könnyebb musical részletek előadása.

Dramaturgiailag és hangtechnikai szempontból összetettebb musical részletek előadása.

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Énekszoba zongorával.

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek.

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		
1.2.	szemléltetés	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
1.3.	projekt				
1.4.	kooperatív tanulás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
1.5.	szimuláció	x	x		
1.6.	szerepjáték	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.7.	házi feladat	x	x	x	
1.8.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD- lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videokamera stb.)
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor,

					számítógép, videókamera stb.)
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1	Műveletek gyakorlása	x	x	x	
5.2	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Színpadi mozgás gyakorlata 344 óra*

* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

8.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat kialakítása. A fizikai kondíció, állóképesség fejlesztése. A test részeinek, izomzatának tudatosítása és kontrollált irányítása. A feszítés, lazítás technikáinak elsajátítása. A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

Színpadi kontakt-mozgás alapttechnikáinak elsajátítása.

Alkalmazott koreográfiák, megfigyelése, rögzítése, reprodukálása.

Balet-tánc, jazz-ballet, néptánc mozgásformák és stílusok alapelemeinek bemutatása.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepének kiemelése a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

Célja továbbá, megismertetni, a test részeinek mozgáslehetőségeit, a különböző korok és stílusok mozgásjellemzőit, magatartásait, a néptánc jelentőségét kultúránkban, a mozgás jellemábrázoló karakterjegyeit. Ösztönözni az egyéni mozgásstílus kialakítására, az improvizációs készség kibontására.

Kialakítani a színészi tevékenységhez szükséges önfegyelmet, a rendszeres mozgás igényét.

8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban a *Testnevelés, Tánc és dráma* tantárgyak során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a *Színészmesterség*, valamint a *Vers és prózamondás* tantárgyakkal.

8.3. Témakörök

8.3.1. Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok 68 óra

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat, test-használat, kondíció, kialakítása. Kontakt és koreografikus alapelemek.

Az izomzat differenciált használata. A színpadi figura mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) kialakítása.

A színpadi alkotás tánclemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

8.3.2. Testtudat kialakítását célzó technikák 68 óra

A testtudat fogalma.

A test és tudat egységét, a belső világot megismerő tréningek, technikák, rendszerek.

Az ideokinesis.

Az Alexander-technika.

A SkinnerReleasing – technika.

A Pilates-módszer.

A jóga.

8.3.3. Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc) 68 óra

Balett-tréning program kialakítása és folyamatos működtetése.

Testrészek megismerése, izolációja, mozgáshasználata.

Testtartás.

Lábhelyzetek – karpozíciók.

Irányok – térbeosztás.

Ugrások.

Forgások.

Rúdgyakorlatok.

A gyakorlatok használata, tréning.

Jazz-tánc.

Izolációs alapgyakorlatok.

Tréning összeállítás.

Klasszikus amerikai jazz elemek.

8.3.4. Kontakt-technikák 68 óra

Mozgásirányok, ritmusok váltogatása.

Dinamikus mozgássorok összehangolt végzése.

Akrobatikus színpadi mozgások kivitelezése.

Színpadi vívás és kézitusa megjelenítése.

A különböző mozgástechnikai elemek gördülékeny, s az adott elvárásoknak megfelelő reprodukálása.

8.3.5. Pantomim 36 óra

Színpadi test- és arcjáték.

A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepe a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

A gesztusnyelv alapismeretei.

Karakterek és karakterváltások ábrázolása non verbális eszközökkel.

Színpadi etűdök és helyzetgyakorlatok megjelenítése a gesztusnyelv eszközrendszerének alkalmazásával.

Stilizált mozgásformák megjelenítése.

Különböző élőlények és élettelen tárgyak, valamint tereptárgyak pantomimikus megjelenítése. Színpadi botlások, esések, zuhanások, kézitusák stilizált megjelenítése.

8.3.6. Néptánc 36 óra

A néptánc szerepe, jelentősége a magyar kultúrában.

A néptánc területi felosztása, típusai.

A magyar néptánc, ugrós tánc típusainak alapotívumai.

Néptánc mozgásformák, fajták és stílusok alapismereteinek elsajátítása és alkalmazása.

A különböző néptánc dialektusok jellemzői.

Nyugati vagy dunai táncdialektus; Csallóköz-Szigetköz; Rábaköz; Nyugat- és Közép-Dunántúl (Veszprém-Zala-Vas); Dél-Dunántúl (Somogy-Baranya); Kelet-Dunántúl (Sárböz, Dunamente, Bácska-Szlavónia, Kalocsa vidéke, Kiskunság).

Középső vagy tiszai táncdialektus: Felső-Tisza vidéke; Északkeleti Felvidék; Keleti palócok és matyók; Nagykunság, Jászság; Dél-Alföld, az Alsó-Tisza vidéke.

Keleti vagy erdélyi táncdialektus: Kalotaszeg; Mezőség; Maros-Küküllő vidék; Marosszék; Székelyföld; Barcaság, hétfalusi csángók; Gyimesi csángók; Bukovinai székelység; Moldvai csángók

8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek.

Baletterem, színházterem

8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

8.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.3.	projekt		x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

1.4.	kooperatív tanulás		x	x	
1.5.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

8.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9. Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története,

9.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy ismertesse a növendékek előtt a színház és filmművészet, valamint drámairodalom jelentős korszakait megjelenítő műalkotásokat, azok elemzéséhez, feldolgozásához szükséges szempont- és eszközrendszer alakítson ki. A kiemelkedő művészi alkotások vizsgálatán keresztül bemutassa a műelemzéshez szükséges alapfogalmakat és ezek alkalmazásainak technikáit. Jellemezzen szöveg-, helyzet- és szerepelemzési módszereket, amelyek felhasználása segítséget nyújthat a hiteles színészi alkotás létrehozásához.

9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy támaszkodik a közoktatás közismeretei tárgyainak (*Magyar nyelv és irodalom, Történelem*) tananyagelemeire. Feladata, hogy felkészítse a növendékeket a szakmai elméleti szóbeli vizsgafeladat teljesítésére, valamint elemzési szempontrendszerekkel, tárgyi ismeretekkel segítse a *Színészmesterség*, valamint a *Vers és prózamondás* tantárgyak vizsgafeladatainak sikeres megvalósulását.

9.3. Témakörök**9.3.1. Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek****36 óra**

A metaforikus nyelvi kifejezés, a kötött ritmusú szövegforma feldolgozásának módszertana.

Rímképletek, kötött és szabad versformák jellemzői, elemzési technikái.

A XX. századi és a kortárs líra főbb irányzatai, típusai. A kortárs vers nyelvi jellemzői, képalkotása, elemzési technikái.

A prózai művek elemzési technikái, stratégiája. A kompozíció, a valóság, az értékek, a nyelvi megformáltság síkjainak elemzése. A szövegritmus, a szövegszerkezet és a szövegkohézió kérdései.

A XX. századi és a kortárs próza stilisztikai, tematikai, műfaji jellemzői, elemzési technikái.

A dráma és a filmforgatókönyv szövegtípusai, szövegek műfaji sokszínűsége. A szövegek szerkezeti jellemzői, elemei, feldolgozásuk módszerei, kategóriái.

Poétikai, irodalomelméleti alapismeretek.

A drámai kompozíció elemei, sajátosságai. Drámaelméleti alapfogalmak (expozíció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).

Drámamodellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.

A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.

Az átfogó cselekmény elemzése, a szerep dramaturgiai helyzetének és funkciójának kijelölése.

A drámai dialógus szövegének sajátosságai, elemzésének technikái.

A dramaturgiai fogalmak használata, a dramaturgiai eszközök (késleltetés, előre jelzés, ellenpontosítás stb.) felismerése és beépítése a szerepalkotás folyamatába.

A jelentős drámairodalmi művek, forgatókönyvek elemzése.

Színházi előadások, játékfilmek elemzése.

9.3.2. Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok 18 óra

Az előadás szövegének művelődéstörténeti, társadalom- és eszmetörténeti, irodalomtörténeti beágyazottsága.

Az egyetemes művelődéstörténet jelentős korszakai, szemléleti, eszmei, társadalomtörténeti jellemzői:

az őskori és a folyami kultúrák,
a görög és római kultúrák,
a középkor,
a reneszánsz és humanizmus,
a reformáció és ellenreformáció,
a felvilágosodás,
a klasszicizmus,
az európai és a magyar romantika korának kultúrája,
a magyar reformkor és a századforduló művelődési folyamatai,
az európai avantgárd irányzatait és hatása a magyar művészeti életre,
a két világháború közötti magyar művelődési élet jellegzetességei,
az 1945 utáni és a jelenkori kulturális folyamatok.
A korstílusok esztétikai jellemzői, hatásuk a színházművészetre.
A XX. századi színházművészet társadalom- és kultúrtörténeti beágyazottsága.
A színpadi korszakok, műfajok, típusok művészettörténeti beágyazottsága.
A főbb művészettörténeti korszakok jellemzői, emblematikus alkotói, művei
A művészettörténeti stíluskorszakok hatása a színházművészet eszközrendszerére (szcenika, díszlet, zene, jelmez stb.) a művészeti ág története során.

9.3.3. Jelmez-, viselet-, és divattörténet 18 óra

A viselet- és divattörténet jelentős korszakai.
A viselet és a jelmez összefüggései.
A színpadi jelmez esztétikai hatása, jelmeztörténeti stíluskorszakok, irányzatok.
A jelmez a színpadi ruha szerepe a színészi alakítás eszközrendszerében.
A jelmez- és viselettörténet stíluskorszakai és azok hatása a színházművészet játéktílusának, esztétikai értékalakzatának egészére a művészeti ág története során.
A különböző korok, országok divatja, a különböző társadalmi osztályok viseletei (kiegészítőkkal együtt).
A kosztüm, a paróka, jelmez és arcfestés (smink) használatának alakulása.

9.3.4. A színházművészet elmélete, esztétikája 36 óra

A színjáték, a színpadi előadás fogalmának, elemeinek, alkotórészeinek elemzése, azok történeti változásainak áttekintése.
A színházművészet komplex eszközrendszere, esztétikai összetettsége, alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.
A műalkotás tárgyiasulásának, elemzésének problémái.
Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei, kategóriái.
Művészetelmélet, színművészeti ágazatok, típusok.
A színházművészet komplexitása. A színjátéktípusok szerkezete, elemei, elemzési módszerei.
A színpadi látvány, a színpadi játéktér technikai vonatkozásai. A díszlet, a jelmez, a bútor, a kellék, a hang- és fénytechnika szerepe az előadás egészében.
A színpadtechnikai eszközrendszer elemei, működésének célja és technikája, esztétikai hatása.
A színészi ábrázolás tárgyi környezete, a scenikai eszközök alkalmazásának módszertana.
A színházművészet esztétikai értékalakzata, az értékalakzat formálódása a XX. század során.
Kortárs színpadi hatáselemek.
Színpadi szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek.
Próbamódszerek és alakítások elemzése.
A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az alakítás megteremtésének időbelisége, a próbafolyamat szakaszai, céljai, részeredményei.

9.3.5. Egyetemes színháztörténet 68 óra

A színházművészeti előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői.

A színházművészet főbb játéktílusainak eszköztrendszere és alkotási módszerei.

Az ókori görög, római színház és dráma.

A középkori liturgikus színjátszás.

A reneszánsz korának színjátszása.

A "farce", a commedia dell'arte jellemzői.

A barokk és a felvilágosodás színháza.

A klasszicizmus.

A romantika színháza.

Az európai színjátszás XX. századi történetének jelentős irányzatai és alkotói.

Jelentős kortárs irányzatok.

Színházi előadások elemzése.

9.3.6. Magyar színháztörténet 68 óra

A magyar színjátszás kezdetei.

A magyar színjátszás kialakulása, a vándorszínészet kora.

A Pesti Magyar Színház megnyitásától a Nemzeti Színház aranykoráig, Paulay Ede tevékenysége.

A századforduló színházi élete Magyarországon.

A két világháború közötti magyar színjátszás.

Az 1945 utáni magyar színházi élet sajátosságai, alkotói.

Határon túli magyar színjátszás.

A rendszerváltást követő színházi struktúra.

Kortárs magyar színház.

9.3.7. Egyetemes drámatörténet 52 óra

A drámatörténet főbb korszakai, jelentős alkotói, drámatípusai az ókortól a kortárs művekig.

A meghatározó jelentőségű drámai művek szerkezeti, stilisztikai, scenikai elemzésének gyakorlata.

A drámai kompozíció, a szerkezet elemei, kategóriái, azok változása a műnem története során.

A drámai műnem főbb műfajainak, típusainak kialakulása, jellemzőik, szerkezeti hasonlóságai és eltéréseik.

Az ókori görög és római dráma sajátosságai.

A középkor liturgikus és világi drámairodalmának típusai.

A „farce”, a commedia dell'arte jellemzői.

A reneszánsz és a manierista dráma eredményei, jelentős alkotóinak életműve.

A spanyol barokk dráma alkotói, dramaturgiai jellemzői.

A francia klasszicizmus drámairodalmi törekvései, alkotói.

A romantikus dráma.

A polgári dráma jellemzői, meghatározó alkotásai.

Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század első felében.

Az amerikai dráma.

Az abszurd és a groteszk dráma.

Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század második felében.

9.3.8. Magyar drámatörténet 52 óra

A magyar drámairodalom kezdetei.

Magyar dráma a felvilágosodás korában.

A XIX. századi magyar romantikus dráma története, típusai, kiemelkedő alkotói, alkotásai.
Naturalista kísérletek.

A XX. századi magyar dráma tematikai és formai irányai, alkotói, kiemelkedő alkotásai.

Polgári dráma, szalon-vígjáték a két világháború között.

Történelmi drámák a XX. századi magyar irodalomban, a parabola műfaja.

Politizáló színház és dráma.

Határon túli magyar drámairodalom jelentős alkotói, műhelyei.

Értelmiségi sorskérdések a magyar drámairodalomban.

Groteszk és abszurd kísérletek.

Kortárs magyar drámai törekvések, alkotók.

9.3.9. A színművészet etikai vonatkozásai 8 óra

A színpadi és a mindennapi személyiség jellemzői.

A művészi alkotás etikai alapjai, a folyamat etikai jellemzői.

A színházművészet etikai normáinak sajátosságai.

Művészi szabadság és kötöttség a színházművészetben.

A színházi és a mozgóképes produkciók alkotási folyamata, alkotói és a hozzájuk kötődő etikai vonatkozású viszonyok.

A színész munkakapcsolata a színházművészet, a mozgóképes művészet egyéb tényezővel, szereplőivel. A viszonyok etikai vonatkozásai.

A társulat és az alkotó közösség etikai normái.

A színészi alkotás etikai szabályozottsága. Az alázat, az empátia, a konfliktus, a kompromisszum fogalma, etikai vonatkozásai.

9.3.10. A színművészet pszichológiai vonatkozásai 8 óra

A színművészet lélektani folyamatai, jellemzői.

Konfliktus és stressz az alkotás különböző fázisaiban.

Relaxáció, koncentráció, szuggesztió, önszuggesztió az alkotófolyamatban.

A színészi ábrázolás paradoxona, a " nyilvános egyedüllét", a " mi lenne, ha" kategóriái

A beleélés szerepe a színészi ábrázolásban.

A lélektani megfigyelés, önmegfigyelés, az elemzés és önelemzés, a pszichikai kondicionálás stratégiája, technikái, gyakorlatai

A színházi munkaterület lélektani terheltsége, konfliktus, stressz. Feldolgozási stratégiák.

Az előadóművész alkotásának lélektani feltételrendszere, a feltételek kialakításának módszerei

A befogadó és az alkotó sajátos lélektani kapcsolata a pódium-művészet keretein belül.

A figyelem felkeltésének és a művészi hatás létrehozásának pszichikai feltételei

9.3.11. Filmelmélet, filmesztétika 32 óra

A mozgóképes és a filmalkotás szerkezete, elemei, szerkezetének változatai.

Jelentős filmesztétikai, -elméleti és történeti fogalmak, folyamatok.

A film dramaturgiája, a kép, az utalás, a képváltások, a montázs, narráció.

A szerzői és a szórakoztató film eltérő jellemzőinek megfogalmazása.

A mozgóképes műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, s azok jellemzői.

Műfaj történeti és elméleti alapismertetek.

Film- és televíziós szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek.

Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az amerikai filmszínészi iskola.

Az európai filmszínészet új típusú műhelyei.

9.3.12. Egyetemes és magyar filmtörténet 32 óra

A filmművészet jelentős korszakai, ábrázolási módszerei.

A filmművészet komplexitása, szerkezeti elemei, eszközrendszere.

Az eszközrendszer alkalmazásának stílustörténeti változatai.

A filmművészeti korszakok jellemzői, szemléleti sajátosságai, sajátos eszközrendszere, színészi játéktílusainak jellemzői.

A némafilm.

A hangosfilm a II. világháborúig.

Filmművészeti korstílusok a II. világháborút követően (A neorealizmus, A francia újhullám, Az angol free cinema).

Az európai művészfilm (szerzői film) nagy egyéniségei (Fellini, Bergman, Bresson, Antonioni).

Kelet-európai filmművészet áramlatok (A cseh, a lengyel, az orosz film törekvései, alkotói, alkotásai).

A magyar film története, jelentős alkotói (Szabó István, Sándor Pál, Fábri Zoltán, Jancsó Miklós, Kósa Ferenc, Sára Sándor, Makk Károly, Bacsó Péter).

A jelentős filmalkotások elemzése.

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Filmvetítésre alkalmas szaktanterem.

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.6.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.7.	projekt		x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.8.	kooperatív tanulás		x	x	
1.12.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.2.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
9.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
9.3.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
9.4.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

SZÍNÉSZ I SZAKKÉPESÍTÉS HELYI TANTERVE

IV. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 5 0215 07

A szakképesítés megnevezése: Színész I.

Szakirány megnevezése: Színházi- és filmszínész

Tanulmányi terület: Művészet

Iskolai rendszerű képzés esetén az évfolyamok száma: 1 év

V. Óraszámok egy évfolyamos szakgimnáziumi képzésben 1/15. évfolyamra

1/15. évfolyam
961

III. A Színész I. szakképesítés

Színházi- és filmszínész szakirány programkövetelmény modulja, tantárgyai, témakörei

Színészi alakítás	
<i>Tantárgyak megnevezése</i>	<i>Témakörök</i>
Színjátszás gyakorlata	Próba-folyamat, próba-feladatok, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben
	Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során
	Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során
	Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során
	Színészi előadás hangfelvétele
Színészi beszéd gyakorlata	Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása
	Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása
	Időmértékes, kötött szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása
Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során
	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során
	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása hangfelvétel során
Énekes színjátszás gyakorlata	Zenés etűdök alkotása
	Megzenésített versek, szonok, kuplék előadása
	Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása
Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata	Színpadi tánc-technikai tréning
	Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával
	Táncszínházi kifejezés, akrobatika
Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei	A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve
	Színpadi szövegtípusok elmélete és feldolgozása
	A színházművészet stílustörténeti korszakai
	A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században
	Kortárs színházi irányzatok
	Színházi működéstan, jogi és gazdálkodási jellemzők
Színháztípusok, szervezeti formák	

A Színészi alakítás megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Színjátszás gyakorlata	Színészi beszéd gyakorlata	csoporthoz és egyéni gyakorlata	színjátszás gyakorlata	akrobatika gyakorlata	esztétikai ismeretei
FELADATOK						
A próbafolyamat során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak önálló alkalmazásával szerepet alkot	x					
Színpadai és forgatói feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénnyel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játékstílusait, technikáit	x					
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti	x					
Megteremti, és alakítása során önállóan alkalmazza a színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját	x	x	x	x	x	
A színpadai és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti					x	
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiumműsor keretein belül	x			x		
Mozgáskoordinációját fejleszti, táncművészetét szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti					x	
Nonverbális kommunikációját, gesztusnyelvét gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a karakterformálás során alkalmazza	x				x	
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi feladatokat lát el	x			x		
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadai előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza	x	x	x			

Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidézés, memória, rögtönzés, kreativitás)	x						x
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza							x
A színészi tevékenységhez szükséges technikai ismereteit alkalmazza a próbafolyamat, az előadás, a mozgóképrögzítés során	x						
Rögzíti, és alakításába építi a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit	x						
Az emlékpróbák, illetve kamerapróbák során megalkotja a szerepfeladat gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játéktílusát	x						
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében							x
Megteremti, és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezés különböző formáit, külső és belső technikáját	x	x	x	x	x		
Alakítását a játéktér elemei - díszlet, bútor - között, valamint tárgyi eszközeinek - jelmez, kellék - tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg	x						
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi	x						
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során							x
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játékhelyzetek gondolati kereteit							x
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot	x						
SZAKMAI ISMERETEK							
Színház és filmelméleti fogalmak	x						x
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési	x						x

szempontok						
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és játéktípusok						x
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai						x
Az esztétika alapfogalmai						x
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak						x
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	x					x
Szinkron és rádiós színészgyakorlat		x	x			
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái		x	x			
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása	x			x		
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása	x	x	x			
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája	x			x		
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv	x				x	
A pantomim kifejezés alaptechnikái					x	
A színpadi akrobatika alaptechnikái					x	
A színpadi tánc műfajai, típusai					x	
A balett-tánc technikája					x	
A jazztánc technikái					x	
A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc					x	
Színpadtechnika, szcenika	x					x
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete						x
A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás						x
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás						x
Kommunikációs és tárgyalási stratégiák						x
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége						x
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása						x

8. Színjátszás gyakorlata tantárgy

8.1. A tantárgy tanításának célja

Alkalmassá tenni a növendékeket - színpadi próbafolyamatok, produkció jellegű komplex vizsgálóelőadások, valamint filmforgatási gyakorlat során - színészi feladatok, magas szakmai szinten, művészi igénnyel történő megvalósítására. Kialakítani a rendezői, próbavezetői

instrukció befogadásának, értelmezésének, rögzítésnek, végrehajtásának igényét, képességét és készségeit.

Elmélyíteni a színészmesterség gyakorlata tantárgy ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazását a színházi próbafolyamat, illetve a filmforgatás feltételrendszerének függvényében. A színészi alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex használatát, színészi hatáselemmé alakítását a színpadi produkció, illetve a filmfelvétel esztétikai szerkezete szerint.

8.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a Színészmesterség gyakorlata (Gyakorlatos színész alap-szakképesítés) tantárgy ismereteit. A Színjátszás gyakorlata tantárgy közvetlen feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs összező szerepe van a többi gyakorlati tárgy (Színészi beszéd gyakorlata, Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Énekes színjátszás gyakorlata, Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata) konkrét tananyagelemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor, valamint azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktílusok kialakításakor felhasználja a Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei tantárgy során elsajátítottakat.

8.3. Témakörök

8.3.1. *Próbafolyamat, próbafeladatok, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben*

Színészi alakítás létrehozása, szerepfeladat megvalósítása a színpadi próbafolyamat feltételrendszerén belül. Rendezői instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése és végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira (olvasó, elemző, rendelkező, ének- és tánc-, emlékpróba, valamint összpróba, főpróba, nyilvános főpróba, felújító szöveg összmondó és lejáráó próbák) jellemző színészi feladatok, próbatechnikák elsajátítása, megvalósítása.

A mesterségbeli alapismeretek, elemek, technikák együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.

Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.

Helyzetgyakorlatok és improvizáció. Színpadi kapcsolat teremtése és tartása. Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába.

A színpadi előadás, valamint a próbafolyamat munkarendjének ismeretei.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok tanulmányozása, előadói feltételek kialakítása.

Színészi alakítás bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

A színészi ábrázolás egyeztetése az előadás egészének játéktílusával, ritmusával, műfaji, hangulati, esztétikai jellegével.

Az alkotás fizikai jellemzőinek kialakítása.

Bemelegítés, beéneklés, beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztárának gyakorlati kialakítása.

A maszk, smink, haj, jelmez és viselet szerepe az ábrázolásban. A maszkolás, sminkelés technikái, alkalmazásuk.

Az eltérő jellegű és stílusú haj, jelmez szerepe az ábrázolásban. Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése az alakítás során.
Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

8.3.2. Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során

A színpadi alkotófolyamat szakaszai, az egyes szakaszokban megvalósuló színészi tevékenység.

Az alkotási részfolyamatok céljai, eszközei.

A részfolyamatok eredményeinek összegzése a szerepalkotásban.

Az alkotás interperszonális jellege. Az együttműködés stratégiái, a társalkotók együttműködése a próbarend során.

A szerepalkotás, - építés módszertana, szakaszai, technikái.

A rendezői instrukciók beépítése, alkalmazása.

A színészi alkotás eszközrendszerének alkalmazása a szerepépítésben.

A színészi kifejező eszközök összehangolásának gyakorlata.

A játéktípus, játéktípusok elsajátítása.

A színészi eszközrendszer elemeinek együttes és kontrollált használata. A szerep esztétikai formáinak megalkotása, kidolgozása, rögzítése a próbafolyamat során.

8.3.3. Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során

A színpadi alkotófolyamat szakaszai, az egyes szakaszokban megvalósuló színészi tevékenység.

Az alkotási részfolyamatok céljai, a prózai szerep alkotásától eltérő sajátosságai, eszközrendszere.

A részfolyamatok (tánc, ének, próza tanulása) eredményeinek összegzése a szerepalkotásban.

Az alkotás interperszonális jellege. Az együttműködés stratégiái, a társalkotók együttműködése a próbarend során.

A zenés színpadi szerepalkotás, szerepépítés szakaszai, technikái.

A rendezői instrukciók beépítése, alkalmazása.

Az alkotás összetett eszközrendszerének kialakítása, működtetése énekes színpadi alakítás során.

A színészi kifejező eszközök (mozgás, dal, próza) összehangolásának gyakorlata.

Zenés játéktípusok. Az énekes színjátszási műfajok jellegzetességei.

Az énekes színészi eszközrendszer elemeinek együttes és kontrollált használata. A szerep esztétikai formáinak megalkotása, kidolgozása, rögzítése a próbafolyamat során.

8.3.4. Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során

A filmszínészet, a filmforgatás technológiai adottságainak ismerete.

Filmszerep elemzésének szempontrendszere, s annak alkalmazása.

Szerepépítés a filmfelvétel technikai sajátosságai, feltételrendszere szerint.

A kamera előtti előadói készség.

A színészi alakítás kamera előtt történő megteremtésének gyakorlata.

A filmjelenetekben megkívánt élethelyzetek színészi feldolgozása.

A filmtechnológiához igazodó speciális idő- és energia beosztás.

Színészi alkotás gyakorlata a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

Filmétüdök, kisfilmek készítése, azok színészi feladatainak megoldása.

Összetett színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) a rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált filmszínészi gyakorlata.

A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

8.3.5. *Színészi előadás hangfelvétele*

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése hangfelvétel során.

A szinkron és rádiós gyakorlat szakmai, eszköz-, és etikai normarendszere.

A hallható színészet eszköztára.

A produkció stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének megfelelő színészi kifejezés módszerei, eszköztára.

A hangfelvétel technikai feltételrendszere, a technikai eszközök alkalmazásának módszertana.

A színészi tevékenységgel rokon előadói feladatok ellátásának eszköz-, és feltételrendszere hangfelvétel során

9. Színészi beszéd gyakorlata tantárgy

9.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja a különböző szövegtípusok értelmezési, elemzési stratégiáinak fejlesztése, a szépirodalmi verses, prózai és párbeszédes formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező színészi előadásának megvalósítása.

9.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a Vers és prózamondás gyakorlata tantárgy (Gyakorlatos színész alap-képzés) ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei tantárgy során elsajátítottakat.

9.3. Témakörök

9.3.1. *Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása*

Az összetett szövegtartalmak és a színészi kifejezés összefüggései.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom színészi kifejezésének technikai megvalósítása.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei. A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában, a kifejező beszéd technikája (hangszín, hangerő, hangmagasság, szünet alkalmazása).

A kifejezőerő eszközei: beszédtempó, dinamika, hangsúly, hanglejtés, szünet stb. tudatos alkalmazása.

Elbeszélő, összetett versszerkezetek értelmezése és előadása (a magyar barokk, a felvilágosodás, a romantika, a XX. századi és a kortárs irodalom területeiről).

Elbeszélő, összetett versszerkezetek értelmezése és előadása az egyetemes romantika és a XX. század irodalmából.

A szövegtagolás eszközeinek (tempó, ritmus, szünet) tudatos alkalmazása.

9.3.2. *Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása*

A stilizált nyelvezetű szöveg rögzítésének módszerei.

Színpadi, színészi stilizáció.

Váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Stilizált drámai párbeszéd színpadi előadása.

A stilizált irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő élőbeszéd alkotása.

Drámai szövegek, beszédigényes jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, F. Schiller, J. W. Goethe, G. Büchner, V. Hugo, E. Rostand, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Szigligeti Ede, Csiky Gergely, Szomory Dezső

9.3.3. Időmértékes, kötött szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása

A kötött szerkezetű szövegek elemzésének szempontrendszere, technikái.

A színpadi kommunikáció kötött szerkezetű szövegek előadásakor.

A kötött szövegformák kifejező előadásának technikái és eszközrendszere.

Beszédstílus kötött drámai szövegforma előadásakor.

Drámai szövegek, beszédigényes jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész, Arisztophanész, Corneille, Racine, Molière

10. Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárgy

10.1. A tantárgy tanításának célja

A beszédszervek tudatos használatának kialakítása a színészi alakítás során. Megismertetni a növendékeket a színpadi előadói beszéd elméleti és fiziológiai alaptételeivel.

Képessé tenni a növendékeket az anyanyelv igényes színpadi használatára, valamint az elért beszédállapot megőrzésére és további fejlesztésére.

10.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárgy (Gyakorlatos színész alap-szakképzés) ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Színjátszás gyakorlata, valamint a Színészi beszéd gyakorlata tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei tantárgy során elsajátítottakat.

10.3. Témakörök

10.3.1. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során

A hallási figyelem és a beszéd elemzés alkalmazása szerepformálás során.

Koncentrációs készség, relaxáció alkalmazása a próbafolyamat során.

A színpadi hangképzés technikájának alkalmazása a próbafolyamat során.

A dialóg színpadi előadásának általános szabályai.

A szerep megformálása során alkalmazott beszéd- és előadói stílus jellemzői.

A szerep megformálása során alkalmazott színpadi beszéd technikája.

A szerep megformálása során alkalmazott beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés kialakítása.

Hangzók javítása.

Váltások az előadói beszédben.

Szövegtagolás ismereteinek alkalmazása a színpadi alakítás során.

A beszélt nyelv törvényeinek ismerete, alkalmazása a színpadi alakítás során. témakör részletes kifejtése

10.3.2. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során

Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok alkalmazása.

A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság alkalmazása.
Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok alkalmazása.
Ritmus-, tempógyakorlatok alkalmazása.
A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatok alkalmazása.
Nonverbális kifejező eszközök alkalmazása.

10.3.3. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása hangfelvétel során.

A hangfelvétel során alkalmazott beszédtechnikai eszközrendszer.
A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság alkalmazása.
Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok alkalmazása.
Ritmus-, tempógyakorlatok alkalmazása.
A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatok alkalmazása.
Szövegtagolás, szövegritmus alkalmazása.

11. Énekes színjátszás gyakorlata tantárgy

11.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikájának gyakorlása. A légzéstechnika, a hangképzés, a zeneelméleti alapismeretek gyakorlati alkalmazása.
A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, sanzon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak feltárása, előadásuk technikájának elsajátítása.
A zenés színpadi szerep megformálásának technikai, módszertani kialakítása. A zenés színpadi mesterség eszközrendszerének fejlesztése. Az ének és mozgás színészi ötvözésének elősegítése.

11.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti az Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata (Gyakorlatos színész alap-szakképzés) tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Színjátszás gyakorlata tantárggyal, segíti a komplex énekes szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósítását.

11.3. Témakörök

11.3.1. Zenés etűdök alkotása

Zenés etűdök, cselekvéssorok alkotása mondókák alapján.
Zenés etűdök cselekvéssorok alkotása népdalok alapján.
Zenés etűdök cselekvéssorok alkotása műdalok alapján.

11.3.2. Megzenésített versek, sanzonok, kuplék előadása

Kuplák és sanzonok önálló kiválasztása és kidolgozása.
Zongorakíséret, korrepetíció.
A zenei alap felhasználása.
A daltanítás szakaszai:
Bemutató, szövegértelmezés
Részletező tanulás
Bevétel
Összefoglalás
Művészi megformálás.
Zenés színészmesterség szólóban, duettben.

11.3.3. Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása

Zenés jelenetek tempója, ritmikája, intonálása.

Frazirozás, hanglejtés zenés jelenet előadásakor.

Zenés színjáték-típusok, előadói stílusok.

Brecht-song betanulása, előadása.

Operettrészletek (szóló, duett vagy tercett) kiválasztása, betanulása, előadása.

Musicals számok kiválasztása elemzett darabokból, betanulása, előadása.

Szóló számok illetve együttesek betanulása, előadása.

Ének és tánc ötvözése, zenés színészmesterség.

A mikrofon és a mikroport használata.

12. Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata tantárgy

12.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a kialakítsa a színjátszáshoz szükséges alapvető fizikai, állóképességet, képessé tegye a növendékeket a színpadi és filmes színészi alakítás mozgás és tánc feladatainak, mozgáselemeinek kifejező és biztonságos megjelenítésére. Célja továbbá az, hogy a növendéket a különböző tánc technikák elsajátításával felkészítse a színházművészet különböző műfajú előadásain való produktív részvételre.

Feltárja a különböző mozgásstílusok technikai összetevőinek formai és szerkezeti elemeit, a mozgásszínházi működés összetevőit, a színpadi látvány és megjelenítés törvényszerűségeit.

12.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a Színpadi mozgás gyakorlata tantárgy (Gyakorlatos színész alap-szakképzés) ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Színjátszás gyakorlata tantárggyal, segíti a komplex prózai és zenés szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását.

12.3. Témakörök

12.3.1. Színpadi tánc-technikai tréning

A színpadi szerep kifejezéshez szükséges test-használat. Az izomzat differenciált használata.

A szerep-alakítás mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) megalkotása.

A színpadi alakítás tánclemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

Balet, társastánc, néptánc ismeretek.

A táncstílusok alapismeretei.

12.3.2. Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával

A színpadi mozgástípusok és formák alkalmazása a színpadi kapcsolat, a karakterábrázolás kialakításában.

Tervezett színpadi akciók kontakt-gyakorlatai különböző játéksituációk függvényében.

Tervezett színpadi akciók pantomim-gyakorlatai különböző játéksituációk függvényében.

Mozgás és tánc koreográfiák rögzítése, betanulása és előadása egyéni és csoportos formában.

Történelmi és társastánc elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Balet elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Jazz-balet elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.
Néptánc elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

12.3.3. Táncszínházi kifejezés, akrobatika

Formai és szerkezeti elven működő mozgássor létrehozása, szerkesztése.
Adott technikai elemtár ismeretében magas színvonalú rögtönzés egyéni és többszereplős helyzetben egyaránt.
Rögzített improvizáción alapuló mozgásanyag megtervezésére és előadása.
Egy adott szituáció, vagy mozgássor különböző stílusokban való reprodukálása.
A ritmikai, térbeli, hangulati elemek rögtönzéses megváltoztatása, átalakítása.
Motívumépítés.
A mozgásfolyamat felépítése motívumtöredékek alapján.
Egyéni mozgástervezési anyag készítése az egyes motívumok illesztése révén.
Színházi helyzetek egyszerű motívumainak megfogalmazása szólisztikus mozgásszínházi gyakorlatban.
Akciótervezés.
Színházi akció-folyamat tervezése csoportos megközelítésben az egyes elemek pontosításával.
A kívánt színpadi mozgások, akrobatikus elemek (járás, botlás, esés, zuhanás, vívás, verekedés) a rendezői elképzelésnek megfelelő megvalósítása.

12.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

*Balett-terem,
Színházterem*

13. Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei tantárgy

13.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendékek előtt ismertesse az esztétika tudományág általános fogalmait, kategóriáit, azok tartalmának történeti változásait, a művészeti ágak rendszerét, különös tekintettel a színjáték elemeire, elemzésének szempontjaira. Összegezze a színészi játékszílusok ismereteit. A modern színházművészet kiemelkedő alkotóinak írásait és produktumait elemezve meghatározza a színészi alkotás sajátos eszközrendszerét, alkotási módszereit. Az ismert szerepelemzési és építési módszerek ismertetésével segítse a színészi alkotás gyakorlati feladatainak megoldását, az esztétikai alapfogalmak jellemzésével pedig alakítsa a növendékek ízlésvilágát.

13.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája tantárgy (Gyakorlatos színész alap-szakképzés) ismereteit. A tantárgy közvetlen feladata a képzést lezáró szakmai szóbeli vizsgafeladat megvalósítása. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játékszílusok kialakításakor a tantárgy ismeretei felhasználásra kerülnek a Színjátszás gyakorlata, valamint a Színészi beszéd gyakorlata tantárgyak oktatásában.

13.3. Témakörök

13.3.1. A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve

Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei és kategóriái.
A befogadás, az élményszerűség és a visszacsatolás kérdései.

A műalkotás értékalakzata, a különböző művészeti ágak sajátosságai.
A színjáték szerkezete, elemei, elemzésének szempontjai.
Az esztétika vázlatos története.
A színművészet komplex eszközzrendszere, esztétikai összetettsége, alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.
A színész eszközzrendszere, az ábrázolás esztétikai vonatkozásai.
A műtárgy és a műalkotó azonossága. A színész teste, mint jel.
A színészi műalkotás megismételhetetlensége, múlandósága, intenzitása.
A színészparadoxon, az átélés, jelzés, megmutatás, tudatosság kérdéskörei.
Szerepkörök és szereptípusok a művészeti ágak elmúlt évszázados történetében.
A színművészet XX. századi áramlatai, műhelyei, iskolái, kiemelkedő alkotói.
Stílussteremtő alkotások, alakítások elemzése.
A szerepkörök, - típusok alkati jellemzői, sajátos eszköztára.
A színpadi előadás elemzésének módszertana, gyakorlata.

13.3.2. Színpadi szövegtípusok elmélete és feldolgozása

A színpadi szöveg típusai. A próza és vers színpadi megjelenése
Általános irodalomelmélet és műfajelmélet, poétikai alapismeretek.
Az irodalmi mű elemzésének módszertana, stratégiái. Irodalmi stílusok és stílusárnyalatok.
Drámaelméleti, dramaturgiai fogalmak, elemzési technikák és azok alkalmazása
A dialógus feldolgozásának, értelmezésének, elemzésének technikái.
A drámai kompozíció elemei, sajátosságai (expozíció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).
Dramamodellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.
A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.
Dramaturgiai alaptípusok elemzése.
Dramai műfajok összehasonlító elemzése.

13.3.3. A színházművészet stílustörténeti korszakai

A színházi előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői a klasszikustól a posztmodernig
A színházi játéktípusok története.
Az antik görög színház jellemzői.
A latin színház fénykora.
A középkori színjátszás stílusjegyei.
Színházművészet a reneszánsz korában.
Barokk színháztípusok.
Klasszicista udvari színház.
Romantikus színjátszás.
Naturalizmus és antinaturalizmus.
A XX. századi színházművészet jellemző típusai.

13.3.4. A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században

A színházművészet főbb játéktípusainak eszközzrendszere és alkotási módszerei. Játéktípusok és meghatározó műhelyek, előadások a XX. század egyetemes és magyar színművészetében.
A színészi ábrázolás meghatározó változatai, típusai, iskolái, műhelyei, képviselői. A játéktípusok esztétikai jellemzői, értékalakzata, eszközzrendszere.
Játékmódok és stílusok színpadon és filmen a színművészet elmúlt évszázados története során.

A magyar színművészet jelentős irányzatai, képviselői a film- és színház-, a báb- és előadó művészetben.

Jelentős előadások, filmek elemzése.

13.3.5. Kortárs színházi irányzatok

A kortárs hazai és külföldi színházi irányzatok esztétikai jellemzői, kompozíciós elvei, szerkezeti változatai, elemei, kategóriái.

Meghatározó, különböző stílusú magyar és idegen nyelvű előadások elemzése.

13.3.6. Színházi működéstan, jogi és gazdálkodási jellemzők

A színházi intézményrendszer, az egyes szervezeti egységek működése és működtetése.

A színház üzemszerű működése.

A színházi próbafolyamat szakaszai, jellemzői. A különböző próbatípusok (olvasó-, elemző-, rendelkező-, emlék-, bejáró-, összpróba, fő-, nyilvános-, felújító próba stb.) sajátos alkotási céljai, formai jellemzői. A próbarend időbeli, térbeli sajátosságai.

A színházi munkarend résztvevői, munkatevékenységük jellemzői és helyszínei.

A színházi terek és a munkatársak tevékenysége és munkaköre.

A színházi munkarend szabályrendszere, a próbatábla, a próbaterv jellemzői.

A színházi működést meghatározó gazdasági, gazdálkodási, költségvetési mozzanatok.

Reklám, marketing tevékenység.

A színházi működés jogi szabályozói.

Színházi szervezeti szabályzat.

A színész alkalmazásának, foglalkoztatásának és munkavállalásának jogi feltételrendszere és típusai.

Vonatkozó hatályos jogszabályok.

13.3.7. Színháztipusok, szervezeti formák

Színháztipusok és szervezeti formák jellemzői a XX. Században.

A hivatásos kőszínházi színházi modell jellemzői.

A műsorrend és a társulat kialakítása, típusai.

Alternatív és amatőr színjátszás.

Diákszínjátszás és drámapedagógia.

13.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szaktanterem audiovizuális oktatási eszközökkel

Az egyes tananyagegységek elsajátításának sorrendje a tantárgyak leírásában megfogalmazott szerkezet szerint javasolható.

A készségfejlesztő gyakorlati tantárgyak (Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Énekes színjátszás gyakorlata, Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata), valamint az elmélet tantárgy (Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei) esetében, az alapismeretek kialakítását követően, a tananyagtartalmak párhuzamos, folyamatos ismétlésre épülő oktatása is javasolható.

Előírt gyakorlat: 2 év, illetve a Gyakorlatos színész, valamint a Színész II. szakképesítés gyakorlati képzési ideje 50 %-ának megfelelő igazolt színpadi szakmai gyakorlat.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszám

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Elméleti heti óraszám	Gyakorlati heti óraszám
10617-12 Színészi alakítás	Színjátszás gyakorlat		12
	Színészi beszéd gyakorlata		3
	Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		2
	Daléneklés - zenés színészi gyakorlat		4
	Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata		4,5
	Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei	6	
	Összes óra		6
Összes óra		31,5	

A 2. számú táblázat „A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszám” megadja a fent meghatározott heti óraszámok alapján a teljes képzési időre vonatkozó óraszámokat az egyes tantárgyak témaköreire vonatkozóan is (szabadsáv nélküli szakmai óraszámok).

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Elméleti órák száma	Gyakorlati órák száma
10617-12 Színészi alakítás	Színjátászás gyakorlat		384
	<i>Próbafolyamat, próbafeladatok, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben</i>		128
	<i>Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során</i>		96
	<i>Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során</i>		96
	<i>Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során</i>		48
	<i>Szinkronszínészi, rádiós színészi gyakorlat</i>		16
	Színészi beszéd gyakorlata		96
	<i>Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása</i>		32
	<i>Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása</i>		32
	<i>Időmértékes, kötött szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása</i>		32
	Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata		64
	<i>Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során</i>		32
	<i>Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során</i>		24
	<i>Beszédtechnika elemeinek alkalmazása spontán kommunikáció során. Blattolási gyakorlat.</i>		8
	Daléneklés - zenés színészi gyakorlat		128
	<i>Zenés etűdök alkotása</i>		16
	<i>Megzenésített versek, sanzonok, kuplék előadása</i>		16
	<i>Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása</i>		96
	Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata		144

	<i>Színpadi tánc-technikai tréning</i>		32
--	--	--	----

	<i>Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával</i>		64
	<i>Fizikai és táncszínház, akrobatika</i>		48
	Színjátászméleti és esztétikai ismeretei	192	
	<i>A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve</i>	32	
	<i>Színpadi szövegtípusok elmélete és feldolgozása</i>	32	
	<i>A színházművészet stílustörténeti korszakai</i>	32	
	<i>A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században</i>	32	
	<i>Kortárs színházi irányzatok</i>	32	
	<i>Színházi működéstan, jogi és gazdálkodási jellemzők</i>	16	
	<i>Színháztípusok, szervezeti formák</i>	16	
	Összesen:	192	816
Összes órák száma:		1008	
Elméleti/gyakorlati óraszámok %-os aránya:		19	81

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A 10617-12 azonosító számú

Színészi alakítás

megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10617-12 azonosító számú Színészi alakítás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10617-12 Színészi alakítás	Színjátszásgyakorlat						Színészi beszéd gyakorlata		
	Próbafolyamat, probafeladatok, színpadi előadás megvalósítása professzionális szcenikai feltételrendszerben	Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során	Szerepépítés, karakterformálás zenes mű színpadra állítása során	Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során	Szinkronszínészi, rádiós színészi gyakorlat	Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása	Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása	Időmértékes, koron szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása	
FELADATOK									
A próbafolyamat során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak önálló alkalmazásával szerepet alkot	x	x	x						
Színpadi és forgatási feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénnyel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játéktílusait, technikáit	x			x					
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti	x			x					
Megteremti és színészi alakítása során önállóan alkalmazza kifejezési formáit, külső és belső technikáját		x	x	x					
A színpadi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti	x	x	x	x					
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiumműsor keretein belül						x	x	x	
Mozgáskoordinációját fejleszti, tánctudását			x						

szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti								
Nonverbális kommunikációját (gesztusnyelv, pantomim) gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a karakterformálás során alkalmazza		x	x					
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi feladatokat lát el			x					
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadi előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza								
Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidézés, memória, rögtönzés, kreativitás)	x	x	x	x	x	x	x	x
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza	x	x	x			x		
Rögzíti a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit	x			x				
Az emlékpróbák, illetve kamerapróbák során kialakítja alakítása gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játékstílusát	x			x				
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében								
Megteremti és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját		x	x	x				
Alakítását a játéktér elemei – díszlet, bútor – között, valamint tárgyi eszközeinek – jelmez, kellék – tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg	x							
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi		x	x			x	x	x
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során		x	x			x	x	x
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játékhelyzetek gondolati kereteit								
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot				x	x	x		
Szinkronizál					x			
Rádiós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el					x			
Televíziós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el				x				

SZAKMAI ISMERETEK								
Színház és filmelméleti fogalmak alkalmazása								
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok								
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és játéktípusok								
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai								
Az esztétika alapfogalmai								
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak								
A színészgyakorlat, színésmesterség módszerei, típusai	x	x	x	x	x			
Szinkron és rádiós színészgyakorlat					x			
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái						x	x	x
A zenés színésmesterség eszköztárának alkalmazása			x					
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása						x	x	x
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája			x					
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv			x					
A pantomim kifejezés alaptechnikái								
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái								
A színpadi tánc műfajai, típusai			x					
A balett-tánc technikája								
A néptánc típusai, technikái								
A jazztánc technikái								
A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc								
Színpadtechnika, scenika	x							
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete								
A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás								
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás								
Kommunikációs és tárgyalási stratégiák								
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége								
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása								
SZAKMAI KÉSZSÉGEK								
Előadói beszédképesség		x			x	x	x	x
Előadói énekképesség			x					
Szövegértés, szövegelemzés						x	x	x
Komplex eszközhasználati képességek, készségek	x	x	x					
Előadói mozgásképesség			x					
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK								
Külső megjelenés		x	x	x		x	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés		x	x					

Elhivatottság, elkötelezettség	x							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK								
Adekvát metakommunikáció	x							
Irányíthatóság	x	x	x	x	x			
Interperszonális rugalmasság	x			x	x			
MÓDSZERKOMPETENCIÁK								
Kreativitás, ötletgazdagság		x	x			x	x	x
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x			x	x	x

10617-12 Színészi alakítás	Színészi beszédtechnik a csoportos és egyéni gyakorlata	Daléneklés - zenés színészi gyakorlat	Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata
	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során	Beszédtechnika elemeinek alkalmazása spontán kommunikáció során. Blattolási gyakorlat.
	Zenés etűdök alkotása	Megzenésített versek, szonok, kuplék előadása	Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása
	Színpadi tánc-technikai tréning	Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával	Fizikai és táncszínház, akrobatika
Színpadi és forgatási feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénnyel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játéktílusait, technikáit			
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti			
Megteremti és színészi alakítása során önállóan alkalmazza kifejezési formáit, külső és belső technikáját			

A színpadi és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti							X	X	X
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiumműsor keretein belül	X	X			X	X			
Mozgáskoordinációját fejleszti, tánctudását szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti							X	X	X
Nonverbális kommunikációját (gesztusnyelv, pantomim) gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a karakterformálás során alkalmazza								X	
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi feladatokat lát el				X	X	X			
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadi előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza	X	X	X						
Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidézés, memória, rögtönzés, kreativitás)									X
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza									
Rögzíti a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit						X		X	X
Az emlékpróbák, illetve kamerapróbák során kialakítja alakítása gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játékhelyzetét						X			X
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében									
Megteremti és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját						X		X	X
Alakítását a játéktér elemei – díszlet, bútor – között, valamint tárgyi eszközeinek – jelmez, kellék – tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg								X	X
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi	X	X							
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során									
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játékhelyzetek gondolati kereteit									
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot									X

Szinkronizál										
Rádiós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el										
Televíziós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el										
SZAKMAI ISMERETEK										
Színház és filmelméleti fogalmak alkalmazása										
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok										
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és játéktípusok										
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai										
Az esztétika alapfogalmai										
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak										
A színészyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	x									x
Szinkron és rádiós színészyakorlat										
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái	x	x								
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása				x	x	x				
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása	x	x	x							
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája				x	x	x				
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv										x
A pantomim kifejezés alaptechnikái								x		
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái										x
A színpadi tánc műfajai, típusai							x	x		
A balett-tánc technikája							x	x		
A néptánc típusai, technikái								x		
A jazztánc technikái							x	x		
A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc								x		
Színpadtechnika, scenika										
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete										
A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás										
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás										
Kommunikációs és tárgyalási stratégiák			x							
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége										
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása										
SZAKMAI KÉSZSÉGEK										
Előadói beszédképesség	x	x								
Előadói énekképesség					x	x				
Szövegértés, szövegelemzés	x	x	x							
Komplex eszközhasználati képességek, készségek						x				

Előadói mozgáskészség								x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK									
Külső megjelenés	x	x			x	x		x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x		x	x	x		
Elhivatottság, elkötelezettség								x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK									
Adekvát metakommunikáció			x					x	x
Irányíthatóság							x	x	x
Interperszonális rugalmasság			x					x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK									
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x	x					
Figyelem-összpontosítás	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x				x	x	x	x

10617-12 Színészi alakítás	Színjátás elméleti és esztétikai ismeretei						
	A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve						
	Színpadai szövegtípusok elmélete és feldolgozása						
	A színházművészet stílustörténeti korszakai						
	A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században.						
	Kortárs színházi irányzatok						
	Színházi működés, jogi és gazdálkodási jellemzők						
	Színháztípusok, szervezeti formák						
FELADATOK							
A próbafolyamat során a rendezői utasítások betartásával, szerepépítési technikáinak önálló alkalmazásával szerepet alkot							
Színpadai és forgatási feltételrendszerben alkotó módon, művészi igénnyel gyakorolja a színészi alkotás szakmai ismereteit, a színészmesterség szerepalkotási és tanulási módszereit, játéktípusait, technikáit							
Színészi tevékenységét a színházi, bábszínházi, valamint a filmalkotás folyamatának egészébe illeszti							
Megteremti és színészi alakítása során önállóan alkalmazza kifejezési formáit, külső és belső technikáját							
A színpadai és filmes előadói tevékenységre alkalmas fizikai kondícióját és képességeit fejleszti, a szerep elvárásai szerint működteti							
Különböző műfajú szövegeket, dalokat, zeneszámokat egyéni, élményszerű formában szólaltat meg színpadon, filmen, pódiummúsorterületen belül							
Mozgáskoordinációját fejleszti, tánctudását szélesíti, az előadás feltételrendszere szerint működteti							
Nonverbális kommunikációját (gesztusnyelv, pantomim) gyakorlással tudatosítja, árnyalja, a							

karakterformálás során alkalmazza							
Ének- és hangképzést folytat, énekes előadói színészi feladatokat lát el							
Beszédképességét, beszédtechnikáját tökéletesíti, színpadi előadói tevékenysége, szerepformálása során alkalmazza							
Kialakítja az előadói tevékenység mentális és intellektuális feltételeit, módszereit (relaxáció, koncentráció, érzet-felidézés, memória, rögtönzés, kreativitás)							
A színészi tevékenységhez szükséges elméleti ismereteit, tájékozottságát a gyakorlatban alkalmazza		x				x	
Rögzíti a rendelkező-, illetve kamerapróbák instrukcióit							
Az emlékpróbák, illetve kamerapróbák során kialakítja alakítása gondolati mozzanatait, esztétikai jellemzőit, játékstílusát							
Szakirodalmi tájékozottságra tesz szert a színház- és filmtörténet és -elmélet, valamint az esztétika, az előadói jog- és intézményrendszer tárgykörében	x		x	x	x	x	x
Megteremti és alakítása során önállóan alkalmazza színészi kifejezési formáit, külső és belső technikáját							
Alakítását a játéktér elemei – díszlet, bútor – között, valamint tárgyi eszközeinek – jelmez, kellék – tervszerűen kivitelezett alkalmazásával, alkotótársaival együttműködve, művészi céllal, esztétikai értékkel jeleníti meg							
Színházi előadás során érzékeli a közönség reakcióit, s ezeket színészi eszköztárának alkalmazásakor figyelembe veszi							
Szövegértelmezési, elemzési ismereteit elmélyíti, alkalmazza a próbafolyamat során		x					
Elemzi a szöveg elsődleges és másodlagos jelentésmezőit, kialakítja a játékhelyzetek gondolati kereteit		x					
Egyéb színművészeti ágazatok keretei között alkot							
Szinkronizál							
Rádiós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el							
Televíziós színészi, műsorvezetői, előadóművészi feladatot lát el							
SZAKMAI ISMERETEK							
Színház és filmelméleti fogalmak alkalmazása	x						
Dramaturgiai fogalmak, műelemzési szempontok		x					
Dráma- és színháztörténeti korstílusok, műfaj és			x	x	x		

játéktípusok							
A művelődéstörténet színházművészeti vonatkozásai	x		x				
Az esztétika alapfogalmai	x	x					
A filmtörténeti, filmesztétikai alapfogalmak	x			x			
A színészgyakorlat, színészmesterség módszerei, típusai	x			x			
Szinkron és rádiós színészgyakorlat							
A művészi, előadói beszéd szabályai, a színpadi kifejezőerő fokozásának technikái							
A zenés színészmesterség eszköztárának alkalmazása							
A színpadi beszédtechnika szabályainak, technikáinak ismerete, alkalmazása							
A színpadi hangképzés és daléneklés módszertana, technikája							
A színpadi mozgás, kontaktmozgás, gesztusnyelv							
A pantomim kifejezés alaptechnikái							
A színpadi akrobatika, a vívás alaptechnikái							
A színpadi tánc műfajai, típusai							
A balett-tánc technikája							
A néptánc típusai, technikái							
A jazztánc technikái							
A történelmi társastánc, a XX. századi társastánc							
Színpadtechnika, szcenika							
A jogérvényesítés, az előadó művészet jogi környezete						x	x
A szerződéskötésre vonatkozó szabályozás						x	x
A vállalkozásra vonatkozó szabályozás						x	x
Kommunikációs és tárgyalási stratégiák						x	x
A színház működtetése, reklám és marketing tevékenysége						x	x
A színházi alkotó tevékenység dokumentációja és dokumentálása						x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK							
Előadói beszédképesség							
Előadói énekképesség							
Szövegértés, szövegelemzés	x	x	x	x	x	x	x
Komplex eszközhasználati képességek, készségek							
Előadói mozgásképesség							
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK							
Külső megjelenés							
Fejlődőképesség, önfejlesztés		x					
Elhivatottság, elkötelezettség							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK							
Adekvát metakommunikáció	x	x	x	x	x	x	x

Irányíthatóság							
Interperszonális rugalmasság	x	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK							
Kreativitás, ötletgazdagság		x					
Figyelem-összpontosítás		x					
Emlékezőképesség (ismeretmegőrzés)	x	x	x	x	x	x	x

1.1. A tantárgy tanításának célja

Alkalmassá tenni a növendékeket - tényleges próbafolyamatok, produkció jellegű komplex vizsgálódások, valamint filmforgatási gyakorlat során - színészi feladatok, magas szakmai szinten, művészi igénnyel történő megvalósítására. Kialakítani a rendezői, próbavezetői instrukció befogadásának, értelmezésének, rögzítésnek, végrehajtásának igényét, képességét és készségeit.

Elmélyíteni a színészmesterség gyakorlata tantárgy ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazását a színházi próbafolyamat, illetve a filmforgatás gyakorlati feltételrendszerének függvényében. A színészi alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex használatát, hatáselemmé alakítását a színpadi produkció, illetve a filmfelvétel esztétikai szerkezete szerint.

1.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Színészmesterség gyakorlata* tantárgy ismereteit. A Színjátszásgyakorlat tantárgy közvetlen feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs összegző van a többi gyakorlati tárgy (*Színészi beszéd gyakorlata, Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Daléneklés - zenés színészi gyakorlat, Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata*) konkrét tananyagelemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor, összegző szerepe azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktílusok kialakításakor felhasználja a *Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei* tantárgy során elsajátítottakat.

1.3. Témakörök**1.3.1. Próbafolyamat, próbafeladatok, színpadi előadás megvalósítása
professzionális szcenikai feltételrendszerben
128 óra**

Színészi alakítás létrehozása a színpadi próbafolyamat feltételrendszerén belül. Instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése, végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira (olvasó, elemző, rendelkező, ének és tánc, emlék, összpróba, főpróba, nyilvános főpróba, felújító szöveg összmondó és lejáró próbák) jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása színházi próbafolyamat során.

Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.

Helyzetgyakorlatok és improvizáció. Színpadi kapcsolat. Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába.

A színpadi előadás elkészítésének munkarendje.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

Színészi alakítás bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

A színészi ábrázolás egyeztetése az előadás egészének játéktílusával, ritmusával, műfaji, hangulati, esztétikai jellegével.

A színészi alkotás fizikai jellemzői. Az alkotás fizikai jellemzőinek kialakítása.

Bemelegítés, beéneklés, beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

A maszk, smink, haj, jelmez és viselet szerepe az ábrázolásban. A maszkolás, sminkelés technikái, alkalmazásuk.

A különböző jellegű és stílusú haj, jelmez szerepe az ábrázolásban. Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.

A színészi eszközenszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése az alakítás során.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

1.3.2. Szerepépítés, karakterformálás drámai mű színpadra állítása során **96 óra**

A színpadi alkotófolyamat szakaszai, az egyes szakaszokban megvalósuló színészi tevékenység.

Az alkotási részfolyamatok céljai, eszközei.

A részfolyamatok eredményeinek összegzése a szerepalkotásban.

Az alkotás interperszonális jellege. Az együttműködés stratégiái, a társalkotók együttműködése a próbarend során.

A szerepalkotás, -építés módszertana, szakaszai, technikái.

A rendezői instrukciók beépítése, alkalmazása.

A színészi alkotás eszközenszerének alkalmazása a szerepépítésben.

A színészi kifejező eszközök összehangolásának gyakorlata.

A játéktípus.

A színészi eszközenszer elemeinek együttes és kontrollált használata. A szerep esztétikai formáinak megalkotása, kidolgozása, rögzítése a próbafolyamat során.

1.3.3. Szerepépítés, karakterformálás zenés mű színpadra állítása során **96 óra**

A színpadi alkotófolyamat szakaszai, az egyes szakaszokban megvalósuló színészi tevékenység.

Az alkotási részfolyamatok céljai, a prózai szerep alkotásától eltérő sajátosságai, eszközenszere.

A részfolyamatok (tánc, ének, próza tanulása) eredményeinek összegzése a szerepalkotásban.

Az alkotás interperszonális jellege. Az együttműködés stratégiái, a társalkotók együttműködése a próbarend során.

A zenés színpadi szerepalkotás, -építés szakaszai, technikái.

A rendezői instrukciók beépítése, alkalmazása.

Az alkotás összetett eszközenszerének kialakítása, működtetése zenés színpadi alakítás során.

A színészi kifejező eszközök (mozgás, dal, próza) összehangolásának gyakorlata.

Zenés játéktípusok.

A zenés színészi eszközenszer elemeinek együttes és kontrollált használata. A szerep esztétikai formáinak megalkotása, kidolgozása, rögzítése a próbafolyamat során.

1.3.4. Szerepépítés, karakterformálás filmszínészi gyakorlat során **48 óra**

A filmszínészet forgatástechnológiai adottságainak ismerete.

Filmszerep elemzésének szempontrendszere, s annak alkalmazása.

Szerepépítés a filmfelvétel technikai sajátosságai, feltételrendszere szerint.

A kamera előtti előadói készség.

Az alakítás kamera előtt történő megteremtésének gyakorlata.

A filmjelenetekben megkívánt élethelyzetek színészi feldolgozása.
 A filmtechnológiához igazodó speciális idő- és energia beosztás.
 Színészi alkotás gyakorlata a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.
 Filmfűtők, kisfilmek készítése.
 Irodalmi szövegek filmes feldolgozása.
 Filmfűtők, kisfilmek színészi feladatainak megoldása.
 Összetett színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) a rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált filmszínészi gyakorlata.
 A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

1.3.5. Szinkronszínészi, rádiós színészi gyakorlat óra

16

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése a szinkronizálás során.
 A szinkron és rádiós gyakorlat szakmai, eszköz-, és etikai normarendszere
 A hallható színészet eszköztára.
 A produkció stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének megfelelő színészi kifejezés módszerei, eszköztára.
 A szinkron technikai feltételrendszere, a technikai eszközök alkalmazásának módszertana.
 A színészi eszközrendszer (beszéd, ének) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése rádiószínházi alakítás során.
 A színészi tevékenységgel rokon előadói feladatok ellátásának eszköz-, és feltételrendszere

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem,
 Színházi próbatermek (minimum 100 nm²),
 Szinkron-, rádióstúdió

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x	x	
1.2.	megbeszélés	x	x	x	
1.3.	Vita	x			
1.4.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színházterem Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
15.	projekt			x	
16.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.7.	szimuláció	x	x	x	

1.8.	szerepjáték	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.9.	házi feladat	x	x	x	
1.10.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról				
3.2.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos		x		Színpadi, filmes

	szövegfeldolgozás				díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések Színpadi, filmes jelmezek, maszkok
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi, filmes díszletelemek, bútorok Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések Színpadi, filmes jelmezek, maszkok

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja a különböző szövegtípusok értelmezési, elemzési stratégiáinak fejlesztése, a szépirodalmi verses, prózai és párbeszédes formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező színészi előadásának megvalósítása.

2.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Vers és prózamondás gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a *Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei* tantárgy során elsajátítottakat.

2.3. Témakörök

2.3.1. Elbeszélő, összetett versszerkezetek előadása

32 óra

Összetett szövegtartalmak és a színészi kifejezés összefüggései.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom színészi kifejezésének technikai megvalósítása.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei. A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában, a kifejező beszéd technikája (hangszín, hangerő, hangmagasság, szünet alkalmazása).

A kifejezőerő eszközei: beszédtempó, dinamika, hangsúly, hanglejtés, szünet stb. tudatos alkalmazása.

Elbeszélő, összetett versszerkezetek a magyar barokk, a felvilágosodás, a romantika, a XX. századi és a kortárs irodalomban.

Elbeszélő, összetett versszerkezetek az egyetemes romantikus és a XX. századi irodalomban.

A szövegtagolás eszközeinek (tempó, ritmus, szünet) tudatos alkalmazása.

2.3.2. Stilizált nyelvezetű drámai jelenetek, monológok előadása

32 óra

A szöveg rögzítésének módszerei.

Színpadi, színészi stilizáció.

Váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Stilizált drámai párbeszéd színpadi előadása.

A stilizált irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő élőbeszéd alkotása.

Drámai szövegek, beszédigényes jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, F. Schiller, J. W. Goethe, G. Büchner, V. Hugo, E. Rostand, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Szigligeti Ede, Csiky Gergely

2.3.3. Időmértékes, kötött szerkezetű drámai jelenetek, monológok előadása

32 óra

A kötött szerkezetű szövegek elemzésének szempontrendszere, technikái.

A színpadi kommunikáció kötött szerkezetű szövegek előadásakor.

A kötött szövegformák kifejező előadásának technikái és eszközrendszere.

Beszédstílus kötött drámai szövegforma előadásakor.

Drámai szövegek, beszédigényes jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Aiszkülosz, Szophoklész, Euripidész, Arisztophanész, Corneille, Racine, Molière

2.4. A képzés javasolt helyszíne

Színházterem,

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²),

Tanterem

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x	x	
1.2.	elbeszélés			x	
1.3.	megbeszélés	x	x	x	
1.4.	vita	x			
1.5.	szemléltetés	x	x	x	
1.6.	projekt			x	
1.7.	kooperatív tanulás	x	x	x	
1.8.	szimuláció				
1.9.	szerepjáték	x	x	x	
1.10.	házi feladat	x	x	x	
1.11.	instruálás, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	

1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x	x	
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x		x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x	x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1..	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Színészi beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata

64 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A beszédszervek tudatos használatának kialakítása a színészi alakítás során. Megismertetni a növendékeket a színpadi előadói beszéd elméleti és fiziológiai alaptételeivel.

Képesé tenni a növendékeket az anyanyelv igényes színpadi használatára, valamint az elért beszédállapot megőrzésére és további fejlesztésére.

3.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színjátszásgyakorlat*, valamint a *Színészi beszéd gyakorlata* tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a *Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei* tantárgy során elsajátítottakat.

3.3. Témakörök

3.3.1. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása drámai szerep megformálása során 32 óra

A hallási figyelem és a beszéd elemzés alkalmazása szerepformálás során.

Koncentrációs készség, relaxáció alkalmazása a próbafolyamat során.

A színpadi hangképzés technikájának alkalmazása a próbafolyamat során.

A dialóg színpadi előadásának általános szabályai.

A szerep megformálása során alkalmazott beszéd- és előadói stílus jellemzői.

A szerep megformálása során alkalmazott színpadi beszéd technikája.

A szerep megformálása során alkalmazott beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés kialakítása.

Hangzók javítása.

Váltások az előadói beszédben.

Szövegtagolás ismereteinek alkalmazása a színpadi alakítás során.

A beszélt nyelv törvényeinek ismerete, alkalmazása a színpadi alakítás során.

3.3.2. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása verses művek előadása során 24 óra

Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok alkalmazása.

A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság alkalmazása.

Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok alkalmazása.

Ritmus-, tempógyakorlatok alkalmazása.

A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatok alkalmazása.

Nonverbális kifejező eszközök alkalmazása.

3.3.3. Beszédtechnika elemeinek alkalmazása spontán kommunikáció során. Blattolási gyakorlat. 8 óra

Tekintetjátékok.

Grimaszjátékok.

A képzelet gyakorlatai.

Helyzetgyakorlatok a technikai gyakorlatok szövegeivel.

Helyzetgyakorlatok értelmetlen szöveggel (halandzsa).

Hangjátékok.

Blattolás a légzés, a hangadás, a kiejtés, a ritmus, a hangsúly és a hanglejtés megismert és begyakorolt szabályainak megtartásával, a kifejezés valamennyi eszközének hatékony alkalmazásával.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tanterem
Szaktanterem tükörrel

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	Magyarázat	x	x		tükrös terem
1.2.	Szemléltetés	x	x		tükrös terem
1.3.	kooperatív tanulás	x	x		tükrös terem
1.4.	Szimuláció	x	x		tükrös terem
1.5.	házi feladat	x	x		tükrös terem
1.6.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x		tükrös terem

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett	x	x		

	rendszerezése				
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		tükrös terem
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		tükrös terem
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		tükrös terem
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x		tükrös terem
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		tükrös terem
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x		tükrös terem
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x		tükrös terem

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Daléneklés - zenés színészi gyakorlat

128 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikájának gyakorlása. A légzéstechnika, a hangképzés, a zeneelméleti alapismeretek gyakorlati alkalmazása.

A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, szonon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak feltárása, előadásuk technikájának elsajátítása.

A zenés színpadi szerep alakításának technikai, módszertani alapjainak kialakítása. A zenés színpadi mesterség eszköztárának fejlesztése. Az ének és mozgás színészi ötvözésének elősegítése.

4.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti az *Ének- és hangképzés egyéni gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színjátszásgyakorlat* tantárggyal, segíti a komplex zenés szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását.

4.3. Témakörök

4.3.1. Zenés etűdök alkotása 16 óra

Zenés etűdök, cselekvéssorok alkotása mondókák alapján.
Zenés etűdök cselekvéssorok alkotása népdalok alapján.
Zenés etűdök cselekvéssorok alkotása műdalok alapján.

4.3.2. Megzenésített versek, sanzonok, kuplék előadása 16 óra

Kuplék és sanzonok önálló kiválasztása és kidolgozása.
Zongorakíséret, korrepetíció.
A zenei alap felhasználása.
A daltanítás szakaszai:
Bemutatás, szövegértelmezés
Részletező tanulás
Bevésés
Összefoglalás
Művészi megformálás.
Zenés színészmesterség szólóban, duettben.

4.3.3. Zenés művek (musical, song, rockopera, operett) betétdalainak előadása 96 óra

Zenés jelenetek tempója, ritmikája, intonálása.
Frazírozás, hanglejtés zenés jelenet előadásakor.
Zenés színjáték-típusok, előadói stílusok.
Brecht-song betanulása, előadása.
Operett-részletek (szóló, duett vagy tercett) kiválasztása, betanulása, előadása.
Musicals számok kiválasztása elemzett darabokból, betanulása, előadása.
Szóló számok illetve együttesek betanulása, előadása.
Ének és tánc ötvözése, zenés színészmesterség.
A mikrofon és a mikroport használata.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Színházterem,
Színházi próbatermek (minimum 100 nm²),
Énekszoba zongorával. Színházi próbatermek (minimum 100 nm²), tantermek

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		
1.2.	szemléltetés	x	x		Oktatási segédeszközök

					(videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
1.3.	kooperatív tanulás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
1.4.	szimuláció	x	x		
1.5.	szerepjáték	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.6.	házi feladat	x	x	x	
1.7.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel				
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó,

					projektor, számítógép, videókamera stb.)
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról				
3.2.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x	x		
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
4.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
5.	Gyakorlati munkavégzés körében				
5.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	
5.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		Oktatási segédeszközök (videó, magnetofon, CD-, DVD-lejátszó, projektor, számítógép, videókamera stb.)
6.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
6.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
6.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai

					berendezések
--	--	--	--	--	--------------

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Színpadi tánc és akrobatika gyakorlata

144 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a kialakítsa a színjátszáshoz szükséges alapvető fizikai, mentális állóképességet, képessé tegye a növendékeket a színpadi és filmes mozgás és tánc feladataik mozgáselemeinek kifejező és biztonságos megjelenítésére. Célja továbbá az, hogy a növendéket a különböző tánc technikák elsajátításával felkészítse a színház különböző műfajú előadásain való produktív részvételre.

Feltárja a különböző mozgásstílusok, valamint a mozgás és táncszínházi gyakorlat technikai összetevőinek formai és szerkezeti elemeit, a mozgásszínházi működés képi összetevőit, a színpadi látvány és megjelenítés törvényszerűségeit.

5.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Színpadi mozgás gyakorlata* tantárgy ismereteit. A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a *Színjátszásgyakorlat* tantárggyal, segíti a komplex prózai és zenés szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását.

5.3. Témakörök

5.3.1. Színpadi tánc-technikai tréning

32

óra

A színpadi szerep kifejezéshez szükséges test-használat. Az izomzat differenciált használata.

A szerep-alakítás mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) megalkotása.

A színpadi alakítás tánclemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

Balett, társas-, néptánc ismeretek. A táncstílusok alapismeretei.

5.3.2. Színpadi koreográfia megvalósítása különböző mozgás (kontakt, pantomim) és színpadi tánc (jazztánc, történelmi és modern társastánc, néptánc) elemek alkalmazásával

48

óra

A színpadi mozgástípusok és formák alkalmazása a színpadi kapcsolat, a karakterábrázolás kialakításában.

Tervezett színpadi akciók kontakt-gyakorlatai különböző játéksituációk függvényében.

Tervezett színpadi akciók pantomim-gyakorlatai különböző játéksituációk függvényében.

Mozgás és tánc koreográfiák rögzítése, betanulása és előadása egyéni és csoportos formában.

Történelmi és társastánc elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Balett elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Jazz-balett elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

Néptánc elemek alkalmazása játéksituációtól függően egyéni és csoportos formában.

5.3.3. Fizikai és táncszínház, akrobatika

64 óra

Formai és szerkezeti elven működő mozgássor létrehozása, szerkesztése.

Adott technikai elemtár ismeretében magas színvonalú rögtönzés egyéni és többszereplős helyzetben egyaránt.

Rögzített improvizáción alapuló mozgásanyag megtervezésére és előadása.

Egy adott szituáció, vagy mozgássor különböző stílusokban való reprodukálása.

A ritmikai, térbeli, hangulati elemek rögtönzéses megváltoztatása, átalakítása.

Motívumépítés.

A mozgásfolyamat felépítése motívumtöredékek alapján.

Egyéni mozgástervezési anyag készítése az egyes motívumok illesztése révén.

Színházi helyzetek egyszerű motívumainak megfogalmazása szólisztikus mozgásszínházi gyakorlatban.

Akciótervezés.

Színházi akció-folyamat tervezése csoportos megközelítésben az egyes elemek pontosításával.

Akrobatikus elemek illesztése az akciótervezési feladatba.

Különböző tánc típusok motívumainak megjelenése a mozgásszínházban

Az autentikus folklór, a különböző etnikumok tánc- és mozgásbeli szokásai, a társasági táncok elemeinek, motívumainak felhasználása különböző formájú motívumfűző gyakorlatokban.

Azonosságok és motívumfűzési lehetőségek keresése a különböző táncformák elemei között.

A kívánt színpadi mozgások, akrobatikus elemek (járás, botlás, esés, zuhanás, vívás, verekedés) a rendezői elképzelésnek megfelelő megvalósítása.

Önálló tánc-, mozgás-, fizikai színházi előadás létrehozása.

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Balet-terem,

Színházterem

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszköz
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	szemléltetés	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.3.	projekt		x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
1.4.	kooperatív tanulás		x	x	
1.5.	Instrukció, közvetlen irányítás	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.1.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása				
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x	x	
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések
5.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x	x	Színpadi hang- és fénytechnikai berendezések

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Színjátszás elméleti és esztétikai ismeretei

192 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendékek előtt ismertesse az esztétika tudományág általános fogalmait, kategóriáit, azok tartalmának történeti változásait, a művészeti ágak rendszerét, különös tekintettel a színháték elemeire, elemzésének szempontjaira. A

színházművészet kiemelkedő alkotóinak írásait és produktumait elemezve meghatározza a színészi alkotás sajátos eszközrendszerét, alkotási módszereit. Az ismert szerepelemzési és építési módszerek ismertetésével segítse a növendékek gyakorlati munkáját, az esztétikai alapfogalmak jellemzésével pedig alakítsa ízlésvilágukat.

6.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tantárgy összegzi és továbbfejleszti a *Színházi-, filmes- és drámai műalkotások története, elemzése, esztétikája* tantárgy ismereteit. A tantárgy közvetlen feladata a képzést lezáró szakmai szóbeli vizsgafeladat megvalósítása. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktípusok kialakításakor a tantárgy ismeretei felhasználásra kerülnek a *Színjátszásgyakorlat*, valamint a *Színészi beszéd gyakorlata* tantárgyak oktatásában.

6.3. Témakörök

6.3.1. A színművészet esztétikája, a színészi alakítás formanyelve

32 óra

Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei és kategóriái.

A befogadás, az élményszerűség és a visszacsatolás kérdései.

A műalkotás értékalakzata, a különböző művészeti ágak sajátosságai.

A színjáték szerkezete, elemei, elemzésének szempontjai.

Az esztétika vázlatos története.

A színművészet komplex eszközrendszere, esztétikai összetettsége, alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.

A színész eszközrendszere, az ábrázolás esztétikai vonatkozásai.

A műtárgy és a műalkotó azonossága. A színész teste, mint jel.

A színészi műalkotás megismételhetetlensége, múlandósága, intenzitása.

A színészparadoxon, az átélés, jelzés, megmutatás, tudatosság kérdéskörei.

Szerepkörök és szereptípusok a művészeti ágak elmúlt évszázados történetében.

A színművészet XX. századi áramlatai, műhelyei, iskolái, kiemelkedő alkotói.

Stílusteremtő alkotások, alakítások elemzése.

A szerepkörök, - típusok alkati jellemzői, sajátos eszköztára.

Előadáselemzés módszertana, gyakorlata.

6.3.2. Színpadi szövegtípusok elmélete és feldolgozása

32 óra

A színpadi szöveg típusai. A próza és vers színpadi megjelenése

Általános irodalom és műfajelmélet, poétikai alapismeretek. Irodalmi mű elemzésének módszertana, stratégiái. Irodalmi stílusok és stílusárnyalatok.

Drámaelméleti, dramaturgiai fogalmak, elemzési technikák és azok alkalmazása

A dialógus feldolgozásának, értelmezésének, elemzésének technikái.

A drámai kompozíció elemei, sajátosságai (expozíció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).

Dráma modellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.

A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.

Dramaturgiai alaptípusok elemzése.

Drámai műfajok összehasonlító elemzése.

6.3.3. A színházművészet stílustörténeti korszakai

32 óra

A színházi előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői a klasszikustól a posztmodernig

A színházi játéktípusok története.

Az antik görög színház jellemzői.

A latin színház fénykora.

A középkori színjátszás stílusjegyei.

Színházművészet a reneszánsz korában.

Barokk színháztípusok.

Klasszicista udvari színház.

Romantikus színjátszás.

Naturalizmus és antinaturalizmus.

A XX. századi színházművészet jellemző típusai.

6.3.4. A színművészet játéktípusai, alkotási módszerei a XX. században **32**

óra

A színházművészet főbb játéktípusainak eszközrendszere és alkotási módszerei. Játéktípusok és meghatározó műhelyek, előadások a XX. század egyetemes és magyar színművészetében.

A színészi ábrázolás meghatározó változatai, típusai, iskolái, műhelyei, képviselői. A játéktípusok esztétikai jellemzői, értékalakzata, eszközrendszere.

Játékmódok és stílusok színpadon és filmen a színművészet elmúlt évszázados története során.

A magyar színművészet jelentős irányzatai, képviselői a film- és színház-, a báb- és előadó művészetben.

Jelentős előadások, filmek elemzése.

6.3.5. Kortárs színházi irányzatok **32**

óra

A kortárs hazai és külföldi színházi irányzatok esztétikai jellemzői, kompozíciós elvei, szerkezeti változatai, elemei, kategóriái.

Meghatározó, különböző stílusú magyar és idegen nyelvű előadások elemzése.

6.3.6. Színházi működéstan, jogi és gazdálkodási jellemzők **16 óra**

A színházi intézményrendszer, az egyes szervezeti egységek működése és működtetése.

A színház üzemszerű működése.

A színházi próbafolyamat szakaszai, jellemzői. A különböző próbatípusok (olvasó-, elemző-, rendelkező-, emlék-, bejáró-, össz-, fő-, nyilvános-, felújító próba stb.) sajátos alkotási céljai, formai jellemzői. A próbarend időbeli, térbeli sajátosságai.

A színházi munkarend résztvevői, munkatevékenységük jellemzői és helyszínei.

A színházi táruk és a munkatársak tevékenysége és munkaköre.

A színházi munkarend szabályrendszere, a próbatábla, a próbaterv jellemzői.

A színházi működést meghatározó gazdasági, gazdálkodási, költségvetési mozzanatok.

Reklám, marketing tevékenység.

A színházi működés jogi szabályozói.

Színházi szervezeti szabályzat.

A színész alkalmazásának, foglalkoztatásának és munkavállalásának jogi feltételrendszere és típusai.

Vonatkozó hatályos jogszabályok.

6.3.7. Színháztípusok, szervezeti formák **16 óra**

Színháztypusok és szervezeti formák jellemzői a XX. Században.
A hivatásos kőszínházi színházi modell jellemzői.
A műsorrend és a társulat kialakítása, típusai.
Alternatív és amatőr színjátszás.
Diákszínjátszás és drámapedagógia.